Evropska komisija

Jeziki
v sekundarnem izobraževanju

Pregled nacionalnih preizkusov znanja v Evropi

2014/15

Poročilo Eurydice

Izobraževanje in usposabljanje

Evropska komisija

Jeziki v sekundarnem izobraževanju

Pregled nacionalnih preizkusov znanja v Evropi

2014/15

Poročilo Eurydice

Izobraževanje in usposabljanje

To poročilo je izdala Izvajalska agencija za izobraževanje, avdiovizualno področje in kulturo (EACEA, Analize izobraževalnih in mladinskih politik):

Prosimo, citirajte publikacijo:

Evropska komisija/EACEA/Eurydice, 2015. *Jeziki v sekundarnem izobraževanju: pregled nacionalnih preizkusov znanja v Evropi – 2014/15*. Poročilo Eurydice. Luksemburg: Publications Office of the European Union.

Tiskano	ISBN 978-92-9492-328-8	doi:10.2797/16560	EC-01-15-598-SL-C
PDF	ISBN 978-92-9492-329-5	doi:10.2797/004256	EC-01-15-598-SL-N

Publikacija je objavljena tudi na spletu (http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice).

Besedilo je bilo dokončano septembra 2015.
Naslov izvirnika: *Languages in Secondary Education: An Overview of National Tests in Europe – 2014/2015*

© Education, Audiovisual and Culture Executive Agency, 2015.
Reprodukcija je dovoljena le ob navedbi vira.

Education, Audiovisual and Culture Executive Agency
Education and Youth Policy Analysis
Avenue du Bourget 1 (BOU2 – Unit A7)
B-1049 Brussels
Tel.: +32 2 299 50 58
Faks: +32 2 292 19 71
E-pošta: eacea-eurydice@ec.europa.eu
Spletišče: http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/

Študijo v slovenskem prevodu izdalo: Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport
Za izdajatelja: Aleš Ojsteršek
Prevajanje: Saša Ambrožič Deleja
Jezikovni pregled: Petra Tomše
Uredila: Tatjana Plevnik
Grafična priprava: Design Demšar, d. o. o., Present, d. o. o.
Ljubljana, september 2016

Publikacija je brezplačna.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

37.091.26:81(4)(0.034.2)

JEZIKI v sekundarnem izobraževanju : pregled nacionalnih preizkusov znanj v Evropi 2014/15 : poročilo Eurydice / [prevajanje Saša Ambrožič Deleja]. – El. Knjiga. – Ljubljana : Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, 2016

Način dostopa (URL): http://www.eurydice.si/images/publikacije/Jeziki-v-sekundarnem-izobrazevanju-2014-15.pdf. - Prevod dela: Languages in secondary education

ISBN 978-961-6101-91-2 (pdf)

286851840

KAZALO VSEBINE

Kazalo slik 4

Glavne ugotovitve 5

Uvod 9

Jeziki v sekundarnem izobraževanju:
Pregled nacionalnih preizkusov znanja v Evropi – 2014/15 13

V Evropi se nacionalni preizkusi znanja jezikov v zadnjih dvajsetih letih vedno bolj uveljavljajo 13

V večini držav so nacionalni preizkusi znanja jezikov organizirani tako v nižjem kot višjem sekundarnem izobraževanju 15

Večina nacionalnih preizkusov znanja je sumativne narave 16

Rezultati preizkusov znanja jezikov s sumativnim učinkom so podlaga za podeljevanje spričeval (certificiranje) 17

Pri polovici preizkusov znanja jezikov s formativnim učinkom se rezultati uporabljajo tako za evalvacijo šol kot za evalvacijo izobraževalnega sistema 19

Nacionalni preizkusi znanja jezikov so organizirani večinoma ob koncu izobraževalne ravni 21

Okoli dve tretjini vseh nacionalnih preizkusov znanja jezikov je namenjenih vsem učencem, obveznih je samo polovica 22

V skoraj vseh državah imajo na sekundarni ravni vsaj en nacionalni preizkus znanja angleščine 27

S skoraj polovico nacionalnih preizkusov v Evropi se preverjajo vse štiri glavne jezikovne spretnosti 29

V večini držav so vsi nacionalni preizkusi znanja povezani s SEJO 31

A2 in B2 sta navadno najvišji ravni SEJO v nižjem sekundarnem izobraževanju 33

B2 je najvišja raven večine nacionalnih preizkusov znanja v višjem sekundarnem izobraževanju 35

Od vseh nacionalnih preizkusov znanja, povezanih s SEJO, pri približno polovici uporabljajo SEJO tudi v spričevalih o znanju učencev 37

Preizkuse znanja, pomembne za napredovanje učencev, praviloma ovrednotijo zunanji ocenjevalci 38

Preizkuse znanja s formativnim učinkom, ki se uporabljajo samo na ravni šole, navadno ocenjujejo notranji ocenjevalci 42

Viri 45

Pojmovnik 45

Dodatek 49

Zahvale 57

KAZALO SLIK

Slika 1: Leto prve izvedbe nacionalnega preizkusa znanja jezikov, ISCED 2 in 3, 2014/15 14

Slika 2: Število razredov, v katerih učenci opravljajo različne nacionalne preizkuse znanja jezikov, ISCED 2 in 3, 2014/15 15

Slika 3: Porazdelitev preizkusov znanja s sumativnim in formativnim učinkom po državah, ISCED 2 in 3, 2014/15 16

Slika 4: Uporaba rezultatov nacionalnih preizkusov znanja s sumativnim učinkom, povezanim z napredovanjem učencev, ISCED 2 in/ali 3, 2014/15 18

Slika 5: Glavni nameni uporabe rezultatov nacionalnih preizkusov znanja s formativnim učinkom, ISCED 2 in/ali ISCED 3, 2014/15 20

Slika 6: Časovna umeščenost nacionalnih preizkusov znanja jezikov na ravneh ISCED 2 in 3, 2014/15 22

Slika 7: Število preizkusov znanja in ciljna populacija, ISCED 2 in 3, 2014/15 26

Slika 8: Število jezikov, katerih znanje se preverja z nacionalnimi preizkusi, ISCED 2 in 3, 2014/15 28

Slika 9: Države, v katerih se z vsaj enim nacionalnim preizkusom znanja jezikov na ravni ISCED 2 ali ISCED 3 preverjajo vse štiri jezikovne spretnosti, 2014/15 30

Slika 10: Nacionalni preizkusi znanja, povezani s SEJO, ISCED 2 in 3, 2014/15 32

Slika 11: Ravni SEJO, vsebovane v nacionalnih preizkusih znanja na ravni ISCED 2, 2014/15 34

Slika 12: Ravni SEJO, vsebovane v nacionalnih preizkusih znanja na ravni ISCED 3, 2014/15 36

Slika 13: Uporaba ravni SEJO za poročanje o dosežkih učencev pri nacionalnem preverjanju znanja, ISCED 2 in 3, 2014/15 37

Slika 14: Ocenjevanje pisnih nacionalnih preizkusov znanja jezikov s sumativnim učinkom, ISCED 2 in 3, 2014/15 40

Slika 15: Ocenjevanje pisnih nacionalnih preizkusov znanja jezikov s formativnim učinkom, ISCED 2 in 3, 2014/15 43

Preglednica 1: Nacionalni preizkusi znanja jezikov po državah s poimenovanjem preizkusa v slovenščini in v izvornem jeziku ter razredi, v katerih se opravljajo, ISCED 2 in 3, 2014/15 49

Preglednica 2: Uporaba rezultatov nacionalnih preizkusov znanja jezikov v zvezi z napredovanjem učencev, ISCED 2 in/ali 3, 2014/15 53

Preglednica 3: Glavni nameni preizkusov znanja jezikov s formativnim učinkom, ISCED 2 in 3, 2014/15 55

GLAVNE UGOTOVITVE

Glavni namen poročila je nazoren prikaz sedanjih ureditev nacionalnih sistemov preverjanja znanja jezikov v evropskih državah. Nacionalna preverjanja znanja opredeljujemo kot standardizirane preizkuse znanja, ki so organizirani na ravni najvišjih javnih oblasti, odgovornih za izobraževanje. Upoštevani so vsi jeziki, razen učnih, regionalnih in klasičnih jezikov. V kurikulih so večinoma opredeljeni kot tuji jeziki (za dodatno razlago glejte Uvod). V Evropi je doseženo splošno soglasje o pomenu poučevanja tujih jezikov v šoli in zunaj nje ter o enako pomembni vlogi evalvacije pri izboljševanju poučevanja in učenja jezikov. Naraščanje pomena teh vprašanj v okviru evropske politične agende je spodbudilo pripravo te študije omrežja Eurydice.

V poročilu Eurydice iz leta 2009 *Nacionalno preverjanje znanja učencev v Evropi: namen, organiziranje in uporaba rezultatov* je bilo poudarjeno, da se zlasti od devetdesetih let prejšnjega stoletja dalje pri vseh predmetih povečuje število nacionalnih preizkusov znanja. Tudi v tem poročilu, katerega osrednja tema so nacionalni preizkusi znanja jezikov, ugotavljamo porast števila nacionalnih preizkusov v zadnjih desetletjih, predvsem po letu 2000 (glejte sliko 1). V vseh izobraževalnih sistemih v tem poročilu izvajajo ali so nedavno izvedli nacionalni preizkus znanja posamezne skupine učencev ali vseh učencev, vsaj na eni točki sekundarnega izobraževanja.

Tako na evropski kot na nacionalnih ravneh so v prvem desetletju tega stoletja sprejeli več pobud in reform na področju poučevanja tujih jezikov. Leta 2001, v evropskem letu jezikov, je Svet Evrope objavil Skupni evropski jezikovni okvir (SEJO). Leta 2002 so voditelji evropskih držav in vlad pozvali k izdelavi evropskega kazalnika jezikovnih kompetenc, kar je pomenilo začetek razprav o Evropski raziskavi jezikovnih kompetenc. Raziskavo so opravili leta 2011. Kot kažejo podatki v več publikacijah Eurydice (EACEA/Eurydice, 2012a), so mnoge države oziroma regije poročale, da so prestavile začetek poučevanja tujih jezikov na zgodnejše obdobje primarnega izobraževanja. Razvoj politik jezikovnega poučevanja je potekal v širšem kontekstu, ki so ga zaznamovale zahteve po strokovno utemeljenih politikah in odgovornem opravljanju javnih storitev. S tem je mogoče pojasniti pojav novih nacionalnih preizkusov znanja jezikov po letu 2000.

Značilnosti nacionalnih preizkusov znanja so skladne z njihovim namenom. Na primer nacionalni preizkusi znanja, ki se vpisujejo v spričevala, so največkrat izvedeni na koncu izobraževalnega obdobja ali ravni izobraževanja; z njimi se preverja znanje relativno širokega nabora jezikov in pri večjem številu učencev. Preverjanje znanja, ki je namenjeno predvsem spremljanju in ocenjevanju kakovosti izobraževalnega sistema, je pogosto izpeljano na vzorcu učencev ali šol in samo za jezike, ki se jih učenci učijo najpogosteje. Nacionalni preizkusi znanja v Evropi večinoma služijo različnim namenom. Ne glede na to jih lahko razvrstimo po glavnem namenu v naslednji dve kategoriji: preizkusi znanja s sumativnim učinkom (sumativno preverjanje znanja) in preizkusi znanja s formativnim učinkom (formativno preverjanje znanja).

Preizkusi s sumativnim učinkom so namenjeni preverjanju učnega napredka učencev na koncu šolskega leta ali izobraževanja na posamezni ravni, rezultati pa pogosto formalno odločajo o učenčevem napredovanju. V vseh evropskih državah, razen v Belgiji (nemško govoreči in flamski skupnosti), Nemčiji, Španiji, na Islandiji in v Lihtenštajnu, opravljajo učenci na sekundarni ravni vsaj en preizkus znanja s sumativnim učinkom (glejte sliko 3). V večini držav na takšen način preverjajo znanje v višjem sekundarnem izobraževanju, rezultati vpišejo v spričevalo. V okoli polovici teh držav se rezultati tovrstnih preizkusov upoštevajo pri izbiri kandidatov za vpis na visokošolske institucije ali v študijske programe. V manjšem številu držav pa uporabljajo sumativno preverjanje znanja z nacionalnimi preizkusi za namen zunanje diferenciacije, to je razporejanje učencev po uspehu bodisi v nižje bodisi v višje sekundarno izobraževanje (glejte sliko 4).

Glavni namen preizkusov znanja s formativnim učinkom je evalvacija delovanja celotnega izobraževalnega sistema, šole ali posameznih učencev z namenom izboljšanja poučevanja in učenja. Učenci tovrstne preizkuse opravljajo v dobri polovici držav oziroma regij, od tega v dobrih treh četrtinah samo učenci v nižjem sekundarnem izobraževanju (glejte sliko 3). V dvanajstih državah so glavni uporabniki rezultatov deležniki na ravni šole (učitelji, učenci in starši), na nacionalni oziroma regionalni ravni pa večinoma snovalci politik. Države, v katerih uporabljajo rezultate preizkusov znanja samo deležniki na šoli, so Danska, Nemčija ('primerjalni preizkusi znanja' (VERA)), Litva, Luksemburg, ('nacionalni preizkusi znanja'), Malta, Romunija in Lihtenštajn ('spletni prilagoditveni sistem preverjanja znanja'). V Belgiji (nemško govoreči skupnosti), Bolgariji, Franciji, Luksemburgu ('standardizirani preizkusi znanja') in na Islandiji uporabljajo rezultate samo snovalci politik na nacionalni ravni, kar pomeni, da učitelji oziroma učenci z rezultati preizkusov niso seznanjeni.

V veliki večini držav oziroma regij z nacionalnimi preizkusi preverjajo jezikovne kompetence v več kot enem razredu sekundarnega izobraževanja, tako na nižji kot na višji sekundarni ravni (glejte sliko 2). Večino preizkusov opravljajo učenci na koncu posameznega obdobja ali ravni izobraževanja ali na koncu obveznega izobraževanja. To velja za veliko večino preizkusov s sumativnim učinkom. Glede preizkusov formativne narave pa je slika nekoliko drugačna. Če je namen takšnih preizkusov samo spremljanje izobraževalnega sistema kot celote, jih skoraj vsi učenci opravljajo po končanem izobraževanju na posamezni ravni ali na koncu obveznega izobraževanja. Druge preizkuse, katerih cilj je pridobiti povratno informacijo o znanju učencev z namenom izboljševanja poučevanja in učenja na ravni šole oziroma pri posameznih učencih, lahko tudi zaradi spremljanja sistema, pa opravljajo učenci nekoliko pogosteje med samim izobraževanjem na posamezni ravni (glejte sliko 6).

Okoli dve tretjini vseh nacionalnih preizkusov znanja v tem poročilu opravljajo vsi učenci določenega razreda v splošnem in/ali poklicnem izobraževanju. Približno polovica teh preizkusov ni obvezna za vse učence. Izbirni preizkusi so vsi preizkusi s sumativnim učinkom, razen tistih v Luksemburgu ('nacionalni preizkusi' znanja angleščine, francoščine ali nemščine za učence v nižjem sekundarnem izobraževanju), Litvi ('standardizirani preizkusi znanja tujega jezika') in Črni gori ('preverjanje znanja ob koncu tretjega izobraževalnega obdobja osnovne šole'). V osmih državah oziroma regijah so razvili nacionalne preizkuse znanja, ki temeljijo na vzorcu (v Belgiji (nemško govoreči in flamski skupnosti), na Češkem, v Nemčiji, Franciji, Sloveniji, na Finskem in Norveškem). V dveh drugih (Španiji in Avstriji) določeni preizkusi temeljijo na vzorcu, odvisno od spretnosti, ki se preverja (glejte sliko 7).

V vseh državah oziroma regijah, razen v Belgiji (nemško govoreči in flamski skupnosti), imajo vsaj en nacionalni preizkus znanja angleščine. To pomeni, da ima angleščina poseben položaj v nacionalnih in šolskih kurikulih (EACEA/Eurydice, 2012b). Angleščina je jezik, ki se ga učenci najpogosteje učijo, in v nekaterih primerih je tudi obvezni učni predmet. Tudi znanje drugih jezikov, ki se jih učenci najpogosteje učijo, kot so francoščina, nemščina, španščina, italijanščina in ruščina, se v Evropi zelo pogosto preverja z nacionalnimi preizkusi. Če želimo razumeti, zakaj so v nekaterih državah oziroma regijah razvili preizkuse znanja jezikov, ki se jih evropski učenci manj pogosto učijo, je treba upoštevati tudi zgodovinske oziroma geografske značilnosti države. Na Poljskem in Norveškem na primer učenci opravljajo nacionalne preizkuse znanja sosedskih jezikov (ukrajinščine oziroma finščine). V okoli polovici držav oziroma regij s preizkusi preverjajo znanje več kot petih jezikov. V večini primerov jih opravljajo učenci v višjem sekundarnem izobraževanju. V nekaj državah (na Irskem, v Franciji, Združenem kraljestvu (Angliji, Walesu in na Severnem Irskem) ter na Norveškem) organizirajo nacionalne preizkuse znanja zelo velikega števila jezikov (23, 47, 20 oziroma 39) (glejte sliko 8).

Med osnovnimi cilji poučevanja tujega jezika je usvojitev štirih glavnih komunikacijskih spretnosti: slušnega in bralnega razumevanja ter govorne in pisne spretnosti. Skoraj polovica nacionalnih preizkusov znanja jezikov v Evropi preverja vse štiri spretnosti. Pričakovano se govorne spretnosti

preverjajo najmanj pogosto, saj jih je težje ocenjevati, predvsem z nacionalnimi preizkusi znanja. V devetih državah (v Bolgariji, na Danskem, v Italiji, na Nizozemskem, v Avstriji, Sloveniji, na Slovaškem, v Združenem kraljestvu in na Norveškem) pripravijo nacionalne preizkuse govornih spretnosti na lokalni ravni (glejte sliko 9).

Skupni evropski jezikovni okvir (SEJO), ki ga je izdal Svet Evrope leta 2001, je pomembno vplival na nacionalno preverjanje znanja v Evropi, saj nekaj več kot polovica nacionalnih preizkusov razvršča jezikovno znanje skladno s šestimi referenčnimi ravnmi SEJO. To pomeni, da so pri nekaj več kot polovici nacionalnih preizkusov znanja v Evropi povezali elemente preverjanja z eno ali več referenčnimi ravnmi znanja SEJO (glejte sliko 10). Teh šest ravni jezikovnega znanja je definiranih tako, da ustrezajo znanju osnovnega uporabnika (A1 in A2), samostojnega uporabnika (B1 in B2) in učinkovitega uporabnika (C1 in C2). V nižjem sekundarnem izobraževanju sta pri večini nacionalnih preizkusov znanja najvišji predvideni ravni A2 in B1 (glejte sliko 11). V višjem sekundarnem izobraževanju je za večino nacionalnih preizkusov določena najvišja raven B2 (glejte sliko 12). Vendar se ravni SEJO v spričevalih in potrdilih o znanju učencev ne uporabljajo tako pogosto. Samo pri polovici preizkusov, povezanih s SEJO, se uporablja lestvica za ta namen (glejte sliko 13).

Da bi bili rezultati nacionalnih preizkusov primerljivi, je treba zagotoviti zanesljivo in veljavno merjenje znanja. Ocenjevanje preizkusov je lahko notranje, to pomeni, da učence ocenjujejo učitelji, zaposleni na šoli, na kateri se opravljajo nacionalni preizkusi znanja. Zunanje ocenjevanje pomeni, da učence ocenjujejo učitelji ali drugi strokovni delavci, ki niso zaposleni na šoli, na kateri se opravljajo preizkusi, ali je ocenjevanje izpeljano s pomočjo optičnega čitalnika. Ne glede na to, ali gre za notranje ali zunanje ocenjevanje, se večina ocenjevalcev za to delo dodatno usposobi ali prejme natančna navodila za ocenjevanje.

V dvaindvajsetih državah oziroma regijah pisne dele nacionalnih preizkusov znanja jezikov ocenjujejo samo zunanji delavci (glejte sliko 14). V štirih drugih državah ocenjujejo zunanji delavci samo nekatere organizirane nacionalne preizkuse znanja jezika. V preostalih državah ali regijah ocenjujejo deljeno zunanji in notranji ocenjevalci ali samo notranji ocenjevalci. Pri preizkusih znanja s sumativnim učinkom je ocenjevanje nalog, pri katerih preverjajo govorne spretnosti, manj pogosto centralizirano kot pri pisnem delu.

Praviloma se ocenjevanje preizkusov znanja s formativnim učinkom razlikuje glede na njihov glavni namen. Ocenjevanje velike večine preizkusov, katerih namen je spremljanje izobraževalnega sistema kot celote, je zunanje in to velja za vse preverjane spretnosti in znanja. Le na Madžarskem in v Črni gori notranje ocenijo nacionalne preizkuse znanja, katerih namen je spremljanje izobraževalnega sistema kot celote. Nasprotno se preizkusi s formativnim učinkom, katerih glavni namen ni spremljanje izobraževalnega sistema kot celote, temveč evalvacija posameznih šol, oddelkov ali učencev, praviloma ocenjujejo notranje. Edini izjemi sta Danska in Lihtenštajn ('spletni prilagoditveni sistem preverjanja znanja') (glejte sliko 15).

UVOD

Nacionalno preverjanje kompetenc učencev se v zadnjih desetletjih vedno bolj uveljavlja (European Commision/EACEA/Eurydice, 2009). Po tradiciji s takšnim preverjanjem znanja merijo učenčeve dosežke in na tej podlagi podeljujejo spričevala, v zadnjem času se vse bolj uporablja tudi kot orodje za spremljanje izobraževalnega sistema. Poleg tega so politiki EU povečali zanimanje za učenje jezikov, še zlasti pomembno postaja preverjanje znanja jezikov. V tem kontekstu je koristno poznati nacionalne ureditve preverjanja znanja jezikov in njihove glavne značilnosti, saj le poznavanje stanja zagotavlja trdno podlago za nadaljnji razvoj politik in pobud.

Utemeljenost poročila: politične okoliščine

Spodbujanje evropskih državljanov k učenju jezikov je že dlje časa eden izmed ciljev evropskih snovalcev politik. Promocija učenja jezikov je predvsem pomembna zaradi jezikovne in kulturne raznolikosti, vtkane v evropsko sliko; ne zgolj zato, ker prispeva k varovanju evropske kulturne dediščine, temveč tudi zato, ker je dobro jezikovno znanje družbeno-ekonomska nujnost, če naj Evropa postane stvarnost, v kateri se njeni državljani lahko preživljajo in živijo polno življenje. Ljudje z znanjem drugih jezikov, ne le maternega, imajo manj težav pri iskanju priložnosti za izobraževanje ali delo zunaj meja svoje domovine in si lahko znotraj Evropske unije hitreje pridobijo koristne osebne, socialne in kulturne izkušnje.

Z lizbonsko strategijo so bili določeni za Evropo zelo ambiciozni cilji, ki so dejansko preusmerili oblikovanje izobraževalnih politik na evropski ravni. Ko je bila strategija sprejeta, so se voditelji držav in vlad članic EU leta 2002 srečali v Barceloni in pozvali k nadaljnjim ukrepom za 'izboljšanje temeljnih kompetenc, predvsem z učenjem najmanj dveh tujih jezikov že v zgodnjem obdobju', in za 'določitev kazalnika jezikovnih kompetenc'.[1] V prvih letih novega tisočletja je Svet sprejel več sklepov, s katerimi je v ospredje politične agende o izobraževanju in usposabljanju postavil tudi vprašanje jezikov. Leta 2006 se je nadaljevalo uresničevanje ideje o oblikovanju kazalnika jezikovnih kompetenc, in sicer z določitvijo evropskega kazalnika jezikovnih kompetenc.[2] Leta 2008 so bile države članice pozvane, da 'izboljšajo evropsko sodelovanje za večjezičnost' in sprejmejo ukrepe za 'učinkovitejše poučevanje jezikov'.[3] Jezikovne kompetence so zelo pomembne tudi v širšem okviru evropskega sodelovanja na področju izobraževanja in usposabljanja (Strateški okvir evropskega sodelovanja v izobraževanju in usposabljanju ET 2020[4] (2009)) in širši politični agendi (Jezikovne kompetence za spodbujanje večje mobilnosti[5] (2011)).

Leta 2012 so bili objavljeni rezultati prve evropske raziskave o jezikovnih kompetencah, ki so jo na pobudo Evropske komisije začeli opravljati že leta 2009 (European Commission/SurveyLang, 2012). V

---

1 Evropski svet, Barcelona, 15. in 16. 3. 2002. Sklepi predsedstva. SN 100/1/02 REV 1, str. 19. [pdf] Na voljo na: http://ec.europa.eu/invest-in-research/pdf/download_en/barcelona_european_council.pdf [dostop 30. 4. 2015].

2 Sklepi Sveta o evropskem kazalniku jezikovnih kompetenc. [Splet] OJ C172, 25. 7. 2006. Na voljo na: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52006XG0725(01)&from=EN [dostop 30. 4. 2015].

3 Sklepi Sveta o večjezičnosti. 2868. zasedanje Sveta za izobraževanje, mladino in kulturo. Bruselj, 22. 5. 2008, str. 4 [pdf] Na voljo na: http://www.eu2008.si/si/News_and_Documents/Council_Conclusions/May/0521_EYC-MULTILIN.pdf [dostop 30. 4. 2015].

4 Sklepi Sveta z dne 12. 5. 2009 o strateškem okviru za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju ('ET 2020'). OJ C 119, 28. 5. 2009. [Splet] Na voljo na: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52009XG0528(01)&from=EN [dostop 30. 4. 2015].

5 Sklepi Sveta o jezikovnih kompetencah za spodbujanje mobilnosti. 3128. zasedanje Sveta za izobraževanje, mladino, kulturo in šport. Bruselj, 28. in 29. 11. 2011. [pdf] Na voljo na: http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/educ/126373.pdf [dostop 30. 4. 2015].

raziskavo je bilo zajetih šestnajst izobraževalnih sistemov. Rezultati so pokazali velike razlike med ravnmi jezikovnega znanja v Evropi, kar je utrdilo prepričanje političnih snovalcev in deležnikov, da je treba še naprej spodbujati poučevanje in učenje jezikov v šolah po Evropi ter ju nenehno izboljševati. S sklepi o večjezičnosti in razvijanju jezikovnih kompetenc (2014) je Svet prepoznal, kako različne in zapletene so nacionalne ureditve sistemov za poučevanje in učenje jezikov. Poudaril je tudi, kako pomembno je preverjanje znanja pri spodbujanju učinkovitega poučevanja in učenja jezikov v šoli. Svet je pozval Komisijo, da 'prouči izvedljivost preverjanja in ocenjevanja jezikovnih kompetenc v državah članicah, tudi z uporabo nacionalnih podatkov, kadar so ti na voljo'.[6]

Glede na vse omenjeno je omrežje Eurydice pripravilo popis obstoječih nacionalnih preizkusov znanja jezikov, to je pregled in primerjalno analizo glavnih značilnosti preizkusov, oblikovanih za preverjanje jezikovnih kompetenc učencev v sekundarnem izobraževanju v Evropi.

Vsebina poročila in razlaga pojmov

Poročilo se osredotoča na nacionalne preizkuse znanja jezikov, ki jih opravljajo učenci **v splošnem in poklicnem izobraževanju** na ravneh **ISCED 2** in **3***. Kjer se v poročilu omenja 'nacionalni preizkus znanja', je mišljen 'nacionalni preizkus znanja jezikov'.

Nacionalni preizkusi znanja so standardizirani preizkusi oziroma izpiti. Pripravijo jih organi centralne oblasti, ki so odgovorni tudi za njihovo izvedbo. Standardizirani preizkusi znanja oziroma izpiti so preizkusi vseh oblik, pri katerih (a) vsi testiranci odgovarjajo na ista vprašanja (ali vprašanja, izbrana iz skupne zbirke vprašanj) in (b) so njihovi odgovori točkovani po standardnih merilih in na enoten način. Mednarodni preizkusi znanja ali raziskave, kot je SurveyLang, niso zajeti v tem poročilu, prav tako tudi ne podatki o preizkusih, ki jih pripravijo šole same, tudi če jih sestavijo na podlagi enotnih nacionalnih navodil.

Poročilo vsebuje natančen pregled vseh obstoječih nacionalnih preizkusov znanja, ustrezno navedeni definiciji. Posamični primeri, pri katerih za nekatere vidike nacionalnih preizkusov ni bilo mogoče zbrati vseh podatkov, niso vključeni v to poročilo.

Centralna raven je najvišji organ, v veliki večini držav opredeljen na nacionalni (državni) ravni, ki je odgovoren za izobraževanje. Le v nekaj državah so za določena ali celo vsa področja v zvezi z izobraževanjem odgovorni organi na drugih ravneh (skupnosti, dežele, avtonomne skupnosti itd.). V Belgiji, Nemčiji, Španiji in Združenem kraljestvu ima vsak posamezni del ali regija svoje ministrstvo za izobraževanje.

V poročilu so zajeti podatki za vse **jezike**, razen za učne (ti so praviloma uradni nacionalni jeziki), regionalne in klasične jezike, kot sta latinščina in stara grščina. Angleščina in irščina na Irskem, finščina in švedščina na Finskem, francoščina in nemščina v Luksemburgu ter angleščina na Malti so izjeme k pravilu. Na Irskem, Finskem in v Luksemburgu sta omenjena jezika uradna jezika, od katerih je vsak lahko učni jezik v šoli, drugi pa drugi ali v nekaterih primerih tuji jezik. Na Malti je angleščina tako učni jezik kot drugi jezik. Izjeme k pravilu so regionalni jeziki Združenega kraljestva in Španije.

[6] Sklepi o večjezičnosti in razvoju jezikovnih kompetenc. Seja Sveta za izobraževanje, mladino, kulturo in šport, Bruselj, 20. 5. 2014. [pdf] Na voljo na: http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/educ/142692.pdf [dostop 30. 4. 2015].

* Opomba urednice: po ISCED-2011 se v Sloveniji osnovnošolsko izobraževanje od 1. do 6. razreda razvršča na primarno raven (ISCED 1), od 7. do 9. razreda na nižjo sekundarno (ISCED 2), srednješolsko izobraževanje na višjo sekundarno raven (ISCED 3).

V tem poročilu pojem 'jeziki' označuje jezike, ki so upoštevani v študiji. V nekaj primerih je pri obravnavi posameznih nacionalnih preizkusov uporabljen tudi pojem 'tuji jezik', saj so v veliki večini držav jeziki, upoštevani v tem poročilu, v kurikulih obravnavani kot tuji jeziki.

Referenčno leto poročila je **2014/15**. Če so nacionalni preizkusi znanja jezikov organizirani izmenično, velja, da je referenčno leto tisto, v katerem so testiranci nazadnje opravljali preizkus, ni pa sistematično navedeno, kdaj so testiranci nazadnje preverjali svoje jezikovno znanje. V poročilo so zajete vse države članice EU ter Islandija, Lihtenštajn, Norveška, Turčija, Črna gora in Srbija.

Vsebina in struktura poročila

Namen tega kratkega poročila je prikazati splošne informacije o osnovnih, vendar najpomembnejših lastnostih nacionalnih preizkusov jezikov. V njem poskušamo odgovoriti na naslednja vprašanja:

- Ali se nacionalni preizkusi znanja jezikov učencev opravljajo že dlje časa?
- Kakšen je namen teh preizkusov?
- Katere skupine učencev opravljajo preizkuse?
- Kdaj jih opravljajo, na kateri ravni izobraževanja in v katerem razredu?
- Znanje katerih jezikov se preverja?
- Katere spretnosti se preverjajo (bralno in slušno razumevanje, pisna in govorna spretnost)?
- Ali so izpitne naloge povezane s Skupnim evropskim jezikovnim okvirom (SEJO)? [7]
- Ali je ocenjevanje zunanje ali notranje?

Strukturo poročila sestavljajo poglavja o petnajstih najpomembnejših značilnostih nacionalnih preizkusov znanja jezikov, ki usmerjajo bralčevo pozornost. Na koncu vsakega poglavja so povzete glavne ugotovitve.

V začetnem poglavju pod naslovom *Glavne ugotovitve* so zbrane vse najpomembnejše ugotovitve, oblikovane ob primerjalni analizi.

V *Dodatku* so preglednice s podrobnimi informacijami, med katerimi je tudi seznam vseh nacionalnih preizkusov, upoštevanih v tem poročilu.

Metodologija in viri

Informacije so posredovali nacionalni strokovnjaki oziroma nacionalni predstavniki omrežja Eurydice tako, da so izpolnili kratek vprašalnik. Primarni vir informacij so uradni dokumenti, sprejeti na centralni oziroma najvišji ravni šolskih oblasti.

Opisi in analiza značilnosti nacionalnih preizkusov znanja jezikov so izdelani s primerjalno metodo.

Dogovorjena pravila

V poročilu so pogosto omenjeni **šolski razredi**. Za vse države velja, da je 1. razred prvo leto šolanja na ravni ISCED 1.[8]

---

[7] Svet Evrope, 2001.

[8] Za več informacij glejte 'European Commission/EACEA/Eurydice, 2014'.
V tej publikaciji Eurydice je struktura izobraževalnih sistemov po državah prikazana po ravneh ISCED (ISCED 2011).

Preizkuse lahko štejemo na več načinov. Preizkusi znanja so različni, če se z njimi preverja znanje učencev različnih razredov ali znanje različnih jezikov oziroma spretnosti itd. V tem poročilu se nacionalni preizkus znanja šteje kot različen, če se z njim preverja znanje učencev različnih razredov. V nekaterih državah lahko isti preizkus, s katerim se preverja znanje istih jezikov in spretnosti za enako raven kompetence in za isti namen, opravljajo učenci v različnih razredih. To velja za zaključne izpite na koncu višjega sekundarnega izobraževanja, ki jih učenci lahko opravljajo v različnih razredih. Takšen preizkus se šteje kot en preizkus, čeprav ga opravljajo v različnih razredih. Nasprotno, če učenci v enem razredu opravljajo več preizkusov, so to različni preizkusi, če nimajo istega namena.

Zaradi teh enostavnih osnovnih pravil se preizkusi v istem razredu, ki se jih na nacionalni ravni šteje kot različne, saj preverjajo znanje različnih skupin učencev (npr. v splošnem ali poklicnem izobraževanju) ali različne spretnosti (govorne ali druge spretnosti), v tem poročilu štejejo kot en sam preizkus, če imajo isti namen(e).

Pri nekaterih preizkusih v tem poročilu se ena ali več od štirih osnovnih spretnosti (govorna in pisna spretnost ter slušno in bralno razumevanje) morda preverja z nestandardiziranimi deli preizkusov ali deli preizkusov, ki niso pripravljeni centralno (to so deli preizkusa, pripravljeni na ravni šole). Primerjalna analiza ne poroča sistematično o delih preizkusov, zasnovanih na ravni šole.

V Evropi se nacionalni preizkusi znanja jezikov v zadnjih dvajsetih letih vedno bolj uveljavljajo

V poročilu *Nacionalno preverjanje znanja učencev v Evropi: namen, organiziranje in uporaba rezultatov* (Evropska komisija/EACEA/Eurydice, 2009; prevod v slovenščino 2010) je bilo ugotovljeno, da so nacionalni preizkusi relativno nova oblika preverjanja znanja, ki se od devetdesetih let prejšnjega stoletja vedno bolj uveljavlja. Pojem 'nacionalni preizkus znanja' je treba razumeti kot vrsto standardiziranih preizkusov oziroma izpitov, ki jih pripravljajo in organizirajo centralni organi, pristojni za to področje. Standardizirani preizkusi znanja so preizkusi vseh oblik, pri katerih (a) vsi testiranci odgovarjajo na ista vprašanja (ali vprašanja, izbrana iz skupne zbirke vprašanj), (b) odgovori pa se ocenjujejo na standardiziran oziroma enoten način (za definicije glejte Pojmovnik).

Nacionalno preverjanje znanja ima na splošno vse večji pomen, in to velja tudi za tuje jezike. V nekaterih državah so preizkusi znanja jezikov že več let sestavni del izobraževalnega sistema. Na Finskem so na primer testiranci prvič opravljali 'maturitetno preverjanje' znanja jezikov ob koncu izobraževanja na ravni ISCED 3 že leta 1852, v Franciji so vpeljali 'splošni in tehnološki bakalaver' na ravni ISCED 3 leta 1853. Večino nacionalnih preizkusov znanja jezikov so v evropskih državah razvijali zadnjih dvajset let, več kot polovico so jih uvedli po letu 2001.

Čeprav sedanji nacionalni preizkusi znanja jezikov večinoma izhajajo iz novih spoznanj, je tretjina takšnih, ki so jih pravzaprav nadgradili iz obstoječih šolskih preverjanj znanja jezikov. V Bolgariji so na primer leta 2003 preizkus znanja jezikov, ki so ga učenci na ravni ISCED 2 opravljali že od leta 1998, preoblikovali v nacionalno preverjanje znanja.

V nekaterih državah so nacionalne preizkuse znanja prenovili kmalu po uvedbi – jih nadgradili, vključili več jezikov (slika 8), razširili nabor spretnosti, ki se preverjajo (slika 9), ali povečali število testirancev (slika 7).

Luksemburg, Malta in Finska so značilni primeri držav, v katerih so razširili nabor jezikov:

- Luksemburg – nacionalni preizkus znanja francoščine in nemščine v 9. razredu so vpeljali leta 2003, leta 2011 so dodali še angleščino.
- Malta – 'letni zaključni izpiti v sekundarnih šolah', ki jih opravljajo učenci na ravneh ISCED 2 in 3, so postopno razširili z dodajanjem jezikov: angleščino so vpeljali leta 1947, italijanščino leta 1975, francoščino, nemščino in arabščino leta 1976 ter španščino in ruščino leta 1989. Preverjanje znanja za pridobitev 'spričevala o sekundarnem izobraževanju MATSEC' na koncu ravni ISCED 3 so leta 1980 dopolnili s preizkusom znanja italijanščine, angleščine leta 1992 ter francoščine, nemščine, španščine in ruščine leta 1994.
- Finska – s preizkusom 'tuji jeziki v 9. razredu' preverjajo znanje angleščine od leta 1999, leta 2003 so ga razširili še na nemščino, francoščino in ruščino.

Podobno so nekatere države z leti postopno večale število spretnosti, ki se preverjajo s preizkusi znanja jezikov. Na Švedskem so leta 2008 s preizkusom znanja španščine, francoščine in nemščine za raven dosežene kompetence 2 preverjali samo dve spretnosti na ravni ISCED 2 ali 3. Leta 2009 so preizkuse znanja razširili na vse spretnosti (bralno in slušno razumevanje ter pisno in govorno spretnost). S preizkusom španščine za raven dosežene kompetence 4 (na ISCED 3) so leta 2010

ocenjevali samo eno spretnost, od leta 2012 ocenjujejo vse spretnosti (bralno in slušno razumevanje ter pisno in govorno spretnost).

V nekaterih državah, kot je denimo Bolgarija, so postopno razširili nacionalne preizkuse znanja, s katerimi so na začetku preverjali znanje samo ene skupine učencev, na več testirancev. 'Nacionalno zunanje vrednotenje znanja' na ravni ISCED 2 so v Bolgariji vpeljali leta 2003, z namenom oceniti znanje učencev v splošnem izobraževanju. Leta 2005 so ga razširili še na tiste učence poklicnega izobraževanja v 8. razredu, ki so izbrali intenzivni program učenja tujega jezika.

Slika 1: Leto prve izvedbe nacionalnega preizkusa znanja jezikov, ISCED 2 in 3, 2014/15

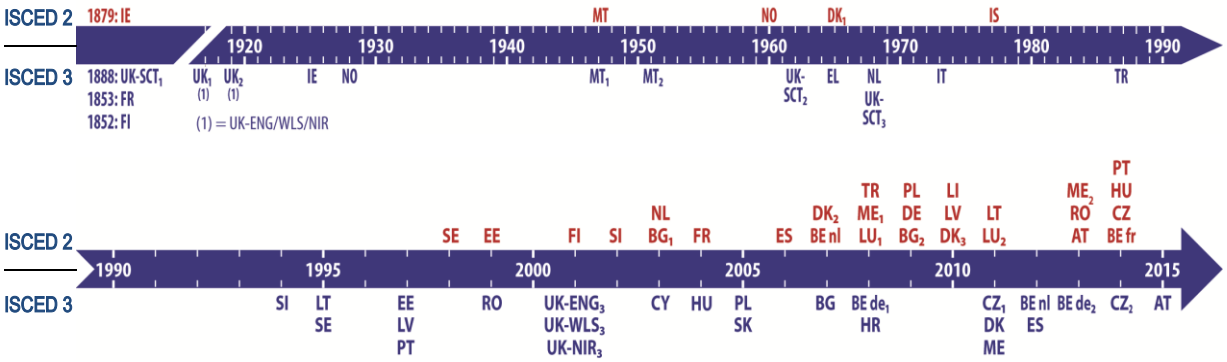

Vir: Eurydice.

Metodološko pojasnilo

Na sliki je označeno leto, ko so bili prvič vpeljani nacionalni preizkusi znanja jezikov. Čeprav so preizkusi danes drugačni, slika kaže leto, ko so bili prvič vpeljani, in sicer z istim namenom, kot ga imajo danes.

V državah oziroma regijah z več preizkusi znanja v različnih razredih na posamezni ravni izobraževanja so ti označeni tolikokrat, kolikor jih je. V teh primerih so akronimi držav tudi oštevilčeni.

V *Dodatku* je v preglednici 1 seznam vseh nacionalnih preizkusov znanja, upoštevanih v tem poročilu.

Opombe k podatkom držav

Danska: 'zaključno preverjanje znanja v višjem sekundarnem izobraževanju' v 12. oziroma 13. razredu so prvič vpeljali leta 2011, in sicer v enem od izobraževalnih programov (program EUX, ki je kombinacija splošnega in poklicnega izobraževanja). Za druge programe ni podatkov.
Španija: podatki o spretnostih veljajo pri avtonomni skupnosti Valencija za ISCED 2 in pri Kataloniji za ISCED 3. Valenciji so sledile naslednje avtonomne skupnosti: Navara in Baskija (2009), Ekstremadura in Murcija (2010) ter Madrid (2012), ki so prav tako vpeljale nacionalne preizkuse znanja jezikov na ravni ISCED 2. Z vpeljavo nacionalnih preizkusov znanja na ravni ISCED 3 so Kataloniji sledile naslednje avtonomne skupnosti: Kanarski otoki (2013) in Kantabrija, Ekstremadura in Madrid (2014).
Avstrija: 'standardizirano in na preverjanju kompetenc zasnovano maturo na splošnih srednjih šolah (AHS)' opravljajo učenci v 12. razredu od leta 2015, čeprav so jo na nekaterih šolah za splošno sekundarno izobraževanje vpeljali že 2014.
Srbija: ni podatkov.

V naslednjih državah opravljajo učenci preizkuse znanja, ki niso prikazani na sliki (glejte preglednico 1 v *Dodatku*):

Litva: preizkus za 'priznavanje govorne spretnosti v tujem jeziku' so učenci 12. razreda prvič opravljali leta 2002.
Luksemburg: leta 2003 so prvi testiranci opravljali 'nacionalni preizkus znanja francoščine' in 'nacionalni preizkus znanja nemščine' (ISCED 2).
Madžarska: leta 2013 so testiranci prvič opravljali dve nacionalni preverjanji znanja pri 'ocenjevanju znanja ciljnega jezika' (ISCED 2).
Slovenija: testiranci so prvič opravljali 'poklicno maturo' v 13. razredu leta 2002.
Lihtenštajn: učenci 8. razreda so preizkuse v 'spletnem prilagoditvenem sistemu preverjanja znanja' prvič opravljali leta 2006.
Norveška: 'preverjanje znanja iz šolskih predmetov angleščine oziroma tujega jezika na ravni I, II ali III' (v 12. oziroma 13. razredu) so prvič izpeljali leta 2007.

V večini držav so nacionalni preizkusi znanja jezikov organizirani tako v nižjem kot višjem sekundarnem izobraževanju

Večina evropskih držav oziroma regij ocenjuje z nacionalnimi preizkusi znanja jezikovne spretnosti za več razredov sekundarnega izobraževanja, večinoma na obeh ravneh izobraževanja, ISCED 2 in 3.

Kot kaže slika 2, v večini izobraževalnih sistemov organizirajo različne nacionalne preizkuse znanja za najmanj dva različna razreda sekundarnega izobraževanja. To ne pomeni, da vsi učenci opravljajo preizkuse, ki jih organizira izobraževalni sistem. Preizkusi so namreč lahko pripravljeni za različne skupine učencev. V okoli četrtini izobraževalnih sistemov se organizirajo nacionalni preizkusi znanja jezikov samo za en razred, v drugih dvanajstih državah pa za tri ali več.

Slika 2: Število razredov, v katerih učenci opravljajo različne nacionalne preizkuse znanja jezikov, ISCED 2 in 3, 2014/15

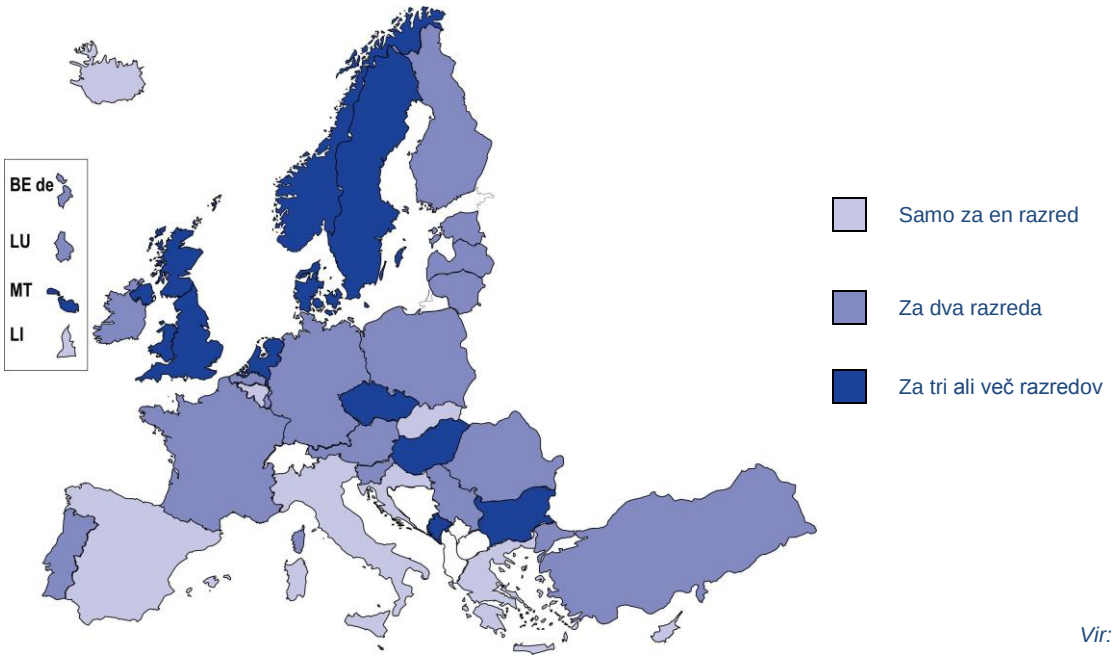

Vir: Eurydice.

Metodološko pojasnilo

Na sliki je označeno število razredov, za katere se organizira nacionalno preverjanje znanja. Države, v katerih se lahko isti preizkus opravlja v različni razredih, smo šteli med tiste, ki preizkus organizirajo samo za en razred.

V preglednici 1 v *Dodatku* je seznam vseh nacionalnih preizkusov znanja, upoštevanih v tem poročilu.

Opombe k podatkom držav

Španija: znanje učencev se preverja v 8. razredu (ISCED 2) v avtonomnih skupnostih Valencija, Murcija, Navara in Baskija ter v 10. razredu (ISCED 3) na Kanarskih otokih, v Kantabriji in Kataloniji. Znanje učencev se preverja v 8. in 10. razredu v avtonomnih skupnostih Ekstremadura in Madrid.
Luksemburg: 'nacionalne preizkuse znanja angleščine', ki se opravljajo na ravni ISCED 2, opravljajo učenci v 9. razredu tehniškega izobraževanja, medtem ko učenci splošnega izobraževanja preizkus opravljajo v 8. razredu.
Švedska: učenci opravljajo različne preizkuse na ravni ISCED 3, z njimi preverjajo različne ravni znanja različnih jezikov. Preverjanja znanja se izvajajo za različne razrede.

Najpogostejša praksa je preverjanje znanja učencev tako na ravni ISCED 2 kot na ravni ISCED 3. V nekaterih državah se preverja znanje samo na eni ravni izobraževanja, v treh državah samo na ravni ISCED 2 (Nemčiji, Luksemburgu in Srbiji), v nemško govoreči skupnosti Belgije in v Združenem kraljestvu pa samo na ravni ISCED 3. Večina izobraževalnih sistemov, v katerih se preverja znanje učencev samo za en razred, preizkuse organizira na ravni ISCED 3 (Grčija, Hrvaška, Italija, Ciper in Slovaška).

Večina nacionalnih preizkusov znanja je sumativne narave

Nacionalne preizkuse znanja tujih jezikov v različnih državah organizirajo za različne namene. V poročilu jih delimo v dve glavni kategoriji.

V prvi skupini so nacionalni preizkusi znanja, s katerimi se merijo dosežki učencev na koncu šolskega leta ali izobraževanja na posamezni ravni, torej pred formalno odločitvijo o nadaljnjem izobraževanju. Na podlagi rezultatov nacionalnih preizkusov se podeljujejo spričevala ali se odloča o napredovanju učencev v višji razred, o razvrstitvi v različne zahtevnostne skupine ali šole, o sprejemu na visokošolske institucije oziroma v študijske programe itd. V tej skupini so tako imenovani '**preizkusi s sumativnim učinkom za učence**'.

Glavni namen preizkusov znanja v drugi skupini je evalvacija izobraževalnega sistema kot celote ali šole oziroma posameznih učencev ter izboljšanje poučevanja in učenja na podlagi njihovih rezultatov. Ti preizkusi nimajo formalnih posledic za napredovanje učencev in se zato pogosto označujejo kot '**preizkusi s formativnim učinkom za učence**'.

Čeprav je glavni namen nacionalnih preizkusov znanja jezikov lahko prepoznati, je treba vedeti, da se z njimi pogosto zasleduje več namenov, vključenih v obe glavni kategoriji. Rezultati preizkusov, ki se na primer uporabljajo predvsem za odločanje o napredovanju učencev, so lahko hkrati podlaga za spremljanje izobraževalnega sistema ali posameznih šol (European Commision/EACEA/Eurydice, 2009, str. 24). Tega vidika v poročilu ne obravnavamo podrobneje. Kot kaže spodnja slika, je pri obravnavi uporabe rezultatov preizkusov s sumativnim učinkom v ospredju napredovanje učencev.

Slika 3: Porazdelitev preizkusov znanja s sumativnim in formativnim učinkom po državah, ISCED 2 in 3, 2014/15

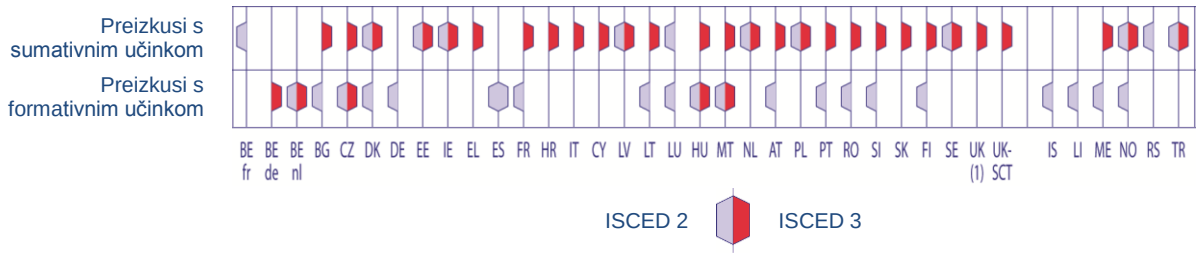

Vir: Eurydice.

UK (1) = UK-ENG/WLS/NIR

Metodološko pojasnilo

'Preizkusi s sumativnim učinkom' so podlaga za odločanje o napredovanju učenca glede na dosežene rezultate; na tej podlagi se podeljujejo tudi spričevala, zunanje diferencira na ravni ISCED 2 ali 3 (usmerjanje učencev v ustrezno smer ali izobraževalni program) ali sprejema na visokošolske institucije oziroma v študijske programe. Za več informacij glejte sliko 4.
'Preizkusi s formativnim učinkom' nimajo formalnih posledic za napredovanje učencev. Glavni namen teh preizkusov je evalvirati delovanje izobraževalnega sistema kot celote in po potrebi prilagoditi politiko glede na rezultate ali evalvirati delovanje šole in sprejeti ukrepe za izboljšanje poučevanja in učenja na šoli ali pri posameznem učencu.

V preglednici 1 v *Dodatku* je seznam vseh nacionalnih preizkusov, upoštevanih v tem poročilu. Za več informacij o osnovnem namenu (namenih) posameznega nacionalnega preizkusa znanja jezika glejte v preglednici 2 in 3 v *Dodatku*.

S slike 3 lahko razberemo, da skoraj vse države organizirajo nacionalne preizkuse znanja jezikov, ki vplivajo na napredovanje učencev. V šestnajstih državah ali regijah organizirajo samo to vrsto preizkusov znanja, v manjšem številu držav organizirajo nacionalne preizkuse znanja jezikov s formativnim učinkom za učence. To vrsto preizkusov izvajajo v nekaj več kot polovici držav oziroma regij. V Belgiji (nemško govoreči in flamski skupnosti), Nemčiji, Španiji, Lihtenštajnu in na Islandiji je to edina vrsta preizkusa znanja. V Belgiji (nemško govoreči skupnosti) načrtujejo v obdobju 2017–2019 vpeljavo nacionalnih preizkusov znanja jezikov za namen certificiranja dosežkov. To je namreč skladno z njihovim novim konceptom regionalnega razvoja, uveljavljenim maja 2015.

Med nacionalnimi preizkusi, obravnavanimi v tem poročilu (preglednica 1 v *Dodatku*), prevladujejo nacionalni preizkusi znanja jezikov s sumativnim učinkom pred preizkusi formativne narave, ki nimajo formalnih posledic na napredovanje učencev. Slabi dve tretjini preizkusov lahko razvrstimo v prvo skupino, medtem ko je nekaj več kot tretjina nacionalnih preizkusov znanja jezikov formativne narave.

Preizkusi znanja s sumativnim učinkom se najpogosteje organizirajo na ravni ISCED 3, skoraj tri četrtine tovrstnih preizkusov je na tej ravni, medtem ko se tri četrtine preizkusov s formativnim učinkom organizira na ravni ISCED 2. Preizkuse znanja jezikov s sumativnim učinkom organizira tako na ravni ISCED 2 kot 3 devet držav oziroma regij (Danska, Estonija, Irska, Latvija, Nizozemska, Poljska, Švedska, Norveška in Turčija), Belgija (francoska skupnost), Luksemburg in Srbija pa samo na ravni ISCED 2. Pet držav oziroma regij organizira preizkuse s formativnim učinkom na ravni ISCED 2 in 3: Belgija (flamska skupnost), Češka, Španija, Madžarska in Malta. V Belgiji (nemško govoreči skupnosti) se organizirajo samo na ravni ISCED 3.

Rezultati preizkusov znanja jezikov s sumativnim učinkom so podlaga za podeljevanje spričeval (certificiranje)

Kadar rezultati nacionalnih preizkusov znanja jezikov vplivajo na napredovanje učencev (glejte sliko 3), se na njihovi podlagi skoraj vedno podeljujejo tudi spričevala ob koncu nižjega ali višjega sekundarnega izobraževanja. S spričevalom se potrjuje uspešno končano obdobje ali raven izobraževanja, to pa pogosto omogoča prehod na višjo raven izobraževanja. Kako pomembni so rezultati nacionalnih preizkusov znanja jezikov za dokončanje izobraževanja in pridobitev spričevala, je odvisno od države in v njej razširjene kulture ocenjevanja. Rezultate preizkusov ponekod upoštevajo skupaj z ocenami in ovrednotenjem dela, doseženim med letom, lahko pa tudi skupaj z rezultati opravljenih notranjih zaključnih izpitov. Rezultati nacionalnih preizkusov so lahko tudi edina podlaga za certificiranje oziroma podeljevanje spričeval.[9]

[9] Za več informacij o oblikah ocenjevanja, na podlagi katerih se izdajajo spričevala na koncu izobraževanja na ravneh ISCED 2 in 3, glejte EACEA/Eurydice, 2012a, str. 163–168.

Slika 4: Uporaba rezultatov nacionalnih preizkusov znanja s sumativnim učinkom, povezanim z napredovanjem učencev, ISCED 2 in/ali 3, 2014/15

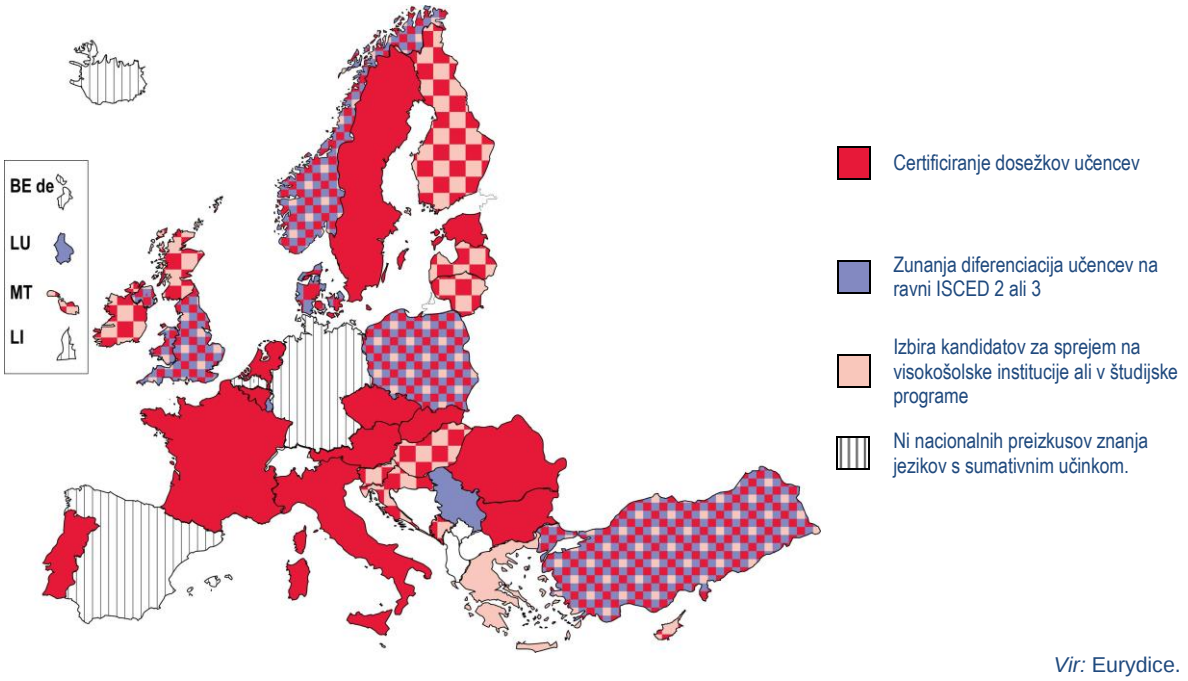

Vir: Eurydice.

Metodološko pojasnilo

'Preizkusi znanja s sumativnim učinkom' so podlaga za odločitev o napredovanju učencev glede na njihov uspeh, podelitev spričeval, zunanjo diferenciacijo oziroma usmerjanje učencev po smereh ali izobraževalnih programih primerne zahtevnosti na ravni ISCED 2 ali 3 ali za izbiro kandidatov za sprejem na visokošolske institucije oziroma v študijske programe. Slednje velja za tiste centralizirane nacionalne sisteme, v katerih se za sprejem na visokošolske institucije ali študijske programe upoštevajo poleg dokončanega višjega sekundarnega izobraževanja tudi rezultati nacionalnih preizkusov znanja jezikov na ravni ISCED 3.[10]

V preglednici 1 v *Dodatku* je seznam vseh nacionalnih preizkusov, upoštevanih v tem poročilu. Preizkusi znanja s sumativnim učinkom se lahko organizirajo na ravni ISCED 2 ali ISCED 3 ali na obeh ravneh. Za več informacij o ravneh ISCED in o tem, kako rezultati nacionalnih preizkusov znanja formalno vplivajo na napredovanje učencev v posamezni državi, glejte preglednico 2 v *Dodatku*.

Opombe k podatkom držav

Luksemburg: uporaba rezultatov 'nacionalnih preizkusov znanja' angleščine, francoščine in nemščine za usmerjanje učencev v ustrezno vrsto izobraževalnega programa na ravni ISCED 3 velja samo za učence v nižjem tehniškem sekundarnem izobraževanju.
Švedska: pri celostnem ocenjevanju in podeljevanju končnih ocen učitelji sicer upoštevajo rezultate učencev, pridobljene pri 'nacionalnih preizkusih znanja', vendar jih ne vpisujejo v spričevala.

V petih državah, v katerih uporabljajo rezultate nacionalnih preizkusov znanja jezikov za podeljevanje spričeval, so ti pomembni tudi za usmerjanje učencev v različne vrste izobraževalnih programov na ravni ISCED 3. Ocene, ki jih učenci dobijo pri nacionalnih preizkusih znanja na koncu nižjega sekundarnega izobraževanja (na Poljskem in v Turčiji) ali med izobraževanjem na ravni ISCED 3 (v Združenem kraljestvu: Angliji, Walesu in na Severnem Irskem), tako vplivajo na usmerjanje učencev v ustrezne višje sekundarne izobraževalne programe ali smeri. Na Norveškem jih uporabljajo pri odločanju o izbiri učencev za vpis v izobraževalne programe, za katere je več prijavljenih kandidatov kot razpisanih mest.

Rezultati nacionalnih preizkusov znanja jezikov lahko vplivajo na dostop učencev do določenih izobraževalnih poti na ravni ISCED 2 ali 3, četudi niso vpisani v spričevala. V Luksemburgu na primer upoštevajo rezultate 'nacionalnih preizkusov znanja' angleščine, francoščine in nemščine pri usmerjanju učencev nižjega tehniškega sekundarnega izobraževanja v različne programe na ravni

[10] Pogoji za sprejem v visokošolsko izobraževanje: glejte opise nacionalnih sistemov po državah (7. poglavje) na spletišču Eurydice (https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Countries).

ISCED 3. V Srbiji upoštevajo rezultate nacionalnih preizkusov znanja jezikov, ki jih opravljajo učenci v 6. in 8. razredu, pri odločitvi o sprejemu v dvojezične gimnazijske oddelke ali filološke gimnazije in oddelke.

V 14 državah (glejte sliko 4) ocene, ki jih dobijo učenci pri nacionalnih preizkusih znanja jezika na ravni ISCED 3 in se vpišejo v spričevalo, vplivajo na nadaljnje izobraževanje in dostop do visokošolskih programov. Grški dijaki morajo po končanem višjem sekundarnem izobraževanju opraviti 'preizkus znanja modernega jezika', saj se rezultati tega preizkusa upoštevajo pri sprejemu v študijske programe visokošolskih institucij, čeprav niso upoštevani pri podeljevanju spričeval o končanem višjem sekundarnem izobraževanju.

Pri polovici preizkusov znanja jezikov s formativnim učinkom se rezultati uporabljajo tako za evalvacijo šol kot za evalvacijo izobraževalnega sistema

Glavni namen preizkusov znanja s formativnim učinkom je pridobiti jasno sliko o dosežkih učencev, ta je nato podlaga za izboljšanje poučevanja in učenja. Preizkusi s formativnim učinkom se razlikujejo glede na to, na kateri ravni naj bi se uporabljale povratne informacije o znanju učencev: ali jih bodo uporabili snovalci politik za izboljšanje izobraževalnega sistema kot celote ali jih bodo na ravni šole uporabljali ravnatelji, učitelji ali celo posamezni učenci in njihovi starši.

Okoli dve tretjini preizkusov znanja jezikov s formativnim učinkom se organizira z namenom spremljanja učinkovitosti izobraževalnega sistema kot celote. S primerjalno analizo rezultatov se ugotavlja skladnost med dosežki določene skupine učencev s cilji, določenimi v učnih načrtih, na tej podlagi pa se nato oblikujejo odločitve o nacionalnih izobraževalnih politikah, predvsem v povezavi s spremembami oziroma posodobitvami učnih načrtov za tuje jezike.

Preizkusi s formativnim učinkom so namenjeni samo spremljavi izobraževalnega sistema v Belgiji (nemško govoreči skupnosti), Bolgariji, Franciji, Luksemburgu ('standardizirani preizkusi znanja') in na Islandiji, kjer niti učitelji ne dobijo povratne informacije o dosežkih učencev njihovega razreda ali šole. Vendar se, presenetljivo, vsi nacionalni preizkusi znanja, namenjeni spremljanju izobraževalnega sistema, ne opravljajo na reprezentativnem vzorcu. V Belgiji (nemško govoreči skupnosti) in Franciji se tovrstni preizkusi znanja izpeljujejo na vzorcu učencev, medtem ko jih v Bolgariji,[11] Luksemburgu in na Islandiji opravljajo vsi učenci.

V dvanajstih državah je namen nacionalnih preizkusov znanja dvojen: spremljanje izobraževalnega sistema kot celote in zagotavljanje povratnih informacij šolam, da lahko izboljšujejo svoje prakse. To velja za preizkuse, ki jih organizirajo na vzorcu učencev v Belgiji (flamski skupnosti), Nemčiji (pri 'nacionalnem preverjanju znanja jezikov'), Sloveniji ter na Češkem in Finskem. V Španiji Avstriji, Črni gori, Lihtenštajnu (pri 'preizkusih doseganja določenih standardov znanja') ter na Madžarskem, Portugalskem in Norveškem rezultate nacionalnih preizkusov znanja jezikov, ki jih opravljajo vsi učenci, uporabljajo tako na ravni izobraževalnega sistema kot na ravni šole.

[11] V Bolgariji opravljajo 'nacionalno zunanje preverjanje znanja' vsi učenci 7. razreda ter učenci, ki so vključeni v intenzivne programe učenja jezikov v 8. razredu splošnega in poklicnega izobraževanja.

Slika 5: Glavni nameni uporabe rezultatov nacionalnih preizkusov znanja s formativnim učinkom, ISCED 2 in/ali ISCED 3, 2014/15

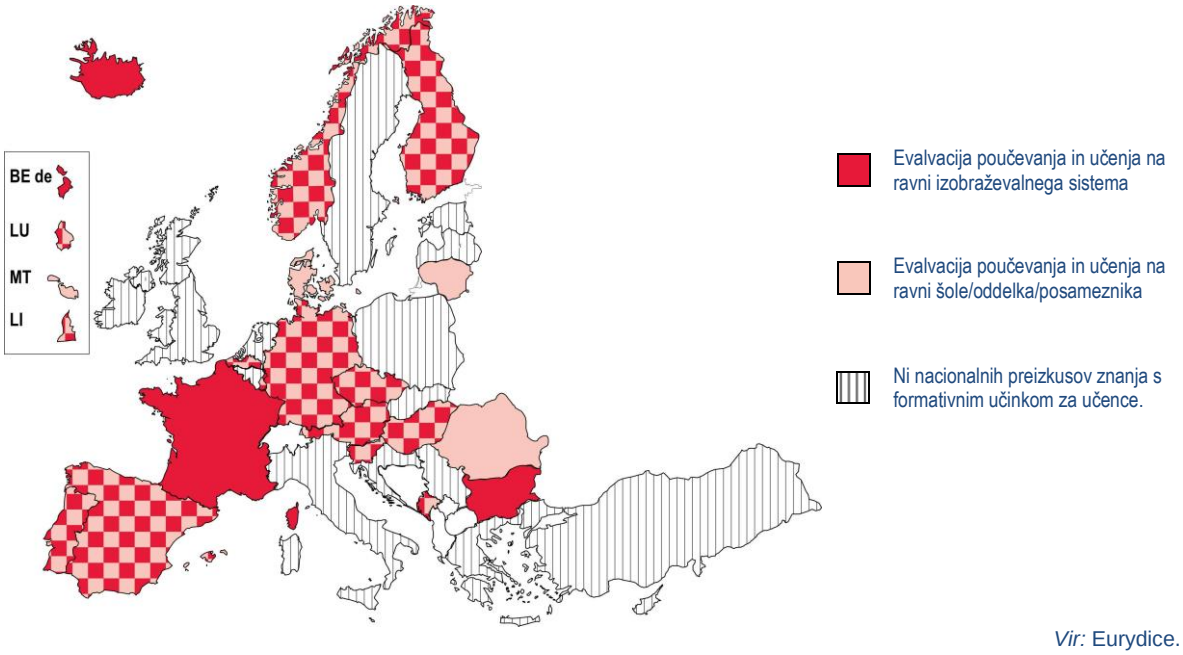

Vir: Eurydice.

Metodološko pojasnilo

'Preizkusi znanja s formativnim učinkom' nimajo formalnih posledic za napredovanje učencev. Njihov glavni namen je evalvacija izobraževalnega sistema kot celote in uporaba rezultatov za morebitno spreminjanje politik ali evalvacija delovanja šole in oblikovanje ukrepov za izboljšanje poučevanja in učenja na šolah in/ali pri posameznih učencih.
Šahovnica označuje dve glavni okoliščini:

A) rezultati posameznega preizkusa znanja s formativnim učinkom, organiziranega v določeni državi, se uporabljajo za evalvacijo poučevanja in učenja tako na ravni izobraževalnega sistema kot na ravni šole/oddelka/posameznika;
B) rezultati dveh ali več različnih preizkusov znanja s formativnim učinkom, organiziranih v določeni državi, se uporabljajo za evalvacijo poučevanja in učenja, bodisi na ravni izobraževalnega sistema bodisi na ravni šole/oddelka/posameznika.

Preizkusi znanja s formativnim učinkom so po državah organizirani za različne ravni, na ravni ISCED 2 ali 3 ali pa na obeh ravneh. Za nadaljnje informacije o ravneh ISCED, na katerih so organizirani preizkusi znanja s formativnim učinkom v posameznih državah, ter o uporabi njihovih rezultatov glejte preglednico 3 v *Dodatku*. V preglednici 1 v *Dodatku* je seznam vseh nacionalnih preizkusov, upoštevanih v tem poročilu.

Opombe k podatkom držav

Nemčija: za izpeljavo primerjalnih preizkusov znanja VERA so odgovorne dežele, ki same predpisujejo tudi uporabo povratnih informacij o rezultatih.
Lihtenštajn: podatki na sliki veljajo za 'preizkuse doseganja določenih standardov znanja', medtem ko rezultate 'spletnega prilagoditvenega sistema preverjanja znanja' uporabljajo samo na ravni šol, oddelkov in posameznih učencev.

V sedmih državah organizirajo preizkuse znanja s formativnim učinkom, katerih namen ni spremljanje izobraževalnega sistema kot celote, saj rezultatov ne zberejo na nacionalni ravni. Rezultate preizkusov uporabljajo na nižjih ravneh (učencev, oddelkov, šol, lokalnih oblasti).

- Na Danskem je več ciljnih skupin, ki uporabljajo 'nacionalne preizkuse znanja' – učitelji, ravnatelji, starši in občine.
- Z namenom izboljšanja poučevanja v razredu učitelji v Nemčiji pri razvojnem načrtovanju, ki temelji na podatkih, uporabljajo rezultate 'primerjalnih preizkusov znanja VERA'.
- Šole v Litvi uporabljajo rezultate 'standardiziranih preizkusov znanja tujega jezika' na ravni posameznikov, oddelkov ali šol.
- V splošnem nižjem sekundarnem izobraževanju v Luksemburgu uporabljajo rezultate 'nacionalnih preizkusov znanja' praviloma za diagnostične namene, ko pri učencih preverjajo in ocenjujejo posamične kompetence.

- Šole na Malti pošiljajo učenčeve rezultate pri 'letnem preverjanju znanja v sekundarnem izobraževanju' staršem, tako da so ti seznanjeni z učnim napredkom svojih otrok.
- V Romuniji rezultate 'nacionalne evalvacije znanja kurikularnega področja jezik in komunikacija', ki jih vpišejo v mape učnih dosežkov učencev, uporabljajo učitelji za pripravo individualnih načrtov učenja in pomoč učencem.
- V Lihtenštajnu uporabljajo rezultate 'spletnega prilagoditvenega sistema preverjanja znanja ' za zagotavljanje kakovosti šol in prepoznavanje individualnih učnih potreb učencev.

Nacionalni preizkusi znanja jezikov so organizirani večinoma ob koncu izobraževalne ravni

V polovici držav oziroma regij v Evropi opravljajo učenci vse nacionalne preizkuse znanja jezikov v zadnjem razredu določenega izobraževalnega obdobja oziroma ravni izobraževanja ali ob koncu obveznega izobraževanja. V skoraj polovici držav oziroma regij so povezani s preverjanjem znanja med izobraževanjem na posamezni ravni. Le v nekaj primerih opravljajo učenci vse nacionalne preizkuse znanja med samim izobraževanjem na posamezni ravni in ne ob koncu.

Odločitev o tem, kdaj bodo nacionalni preizkusi znanja izpeljani, med izobraževanjem ali ob koncu, je navadno povezana z njihovim glavnim namenom. Preizkusi znanja s sumativnim učinkom se verjetneje organizirajo ob koncu posamezne ravni izobraževanja (glejte sliko 4). Preizkusi znanja s formativnim učinkom, katerih glavni namen je izboljševanje poučevanja in učenja na podlagi uspeha učencev, so lahko organizirani med izobraževanjem na posamezni ravni ali ob koncu (glejte sliko 5).

Podatki kažejo, da opravljajo učenci preizkuse znanja s sumativnim učinkom večinoma ob koncu izobraževanja na posamezni ravni ali ob koncu obveznega izobraževanja – praviloma na ravni ISCED 3. Ker pa so izobraževalni programi na ravni ISCED 3 pogosto prožnejši, ni nujno, da dijaki opravljajo preizkuse znanja s sumativnim učinkom ob koncu izobraževalnega obdobja oziroma ravni izobraževanja, zlasti ne v državah severne Evrope:

- Danska – učenci lahko opravljajo obvezne 'zaključne izpite v višjem sekundarnem izobraževanju' v 11., 12. ali 13. razredu, slednji je tudi zadnji letnik splošnega višjega sekundarnega izobraževanja.
- Portugalska – 'nacionalni zaključni preizkus znanja v sekundarnem izobraževanju' se organizira v 11. razredu, to je leto pred koncem izobraževanja na ravni ISCED 3.
- Združeno kraljestvo (Škotska) – učenci lahko opravljajo 'nacionalni preizkus znanja 5' v 11., 12. ali 13. razredu, 'nacionalni preizkus znanja na višji ravni' pa v 12. ali 13. razredu, ki je obenem zadnji letnik izobraževanja na ravni ISCED 3.
- Združeno kraljestvo (Anglija, Wales in Severna Irska) – učenci opravljajo preizkus za 'splošno spričevalo o izobraževanju na prvi stopnji višje ravni (AS)' v 12. razredu (na Severnem Irskem v 13. razredu), to je leto pred koncem izobraževanja na ravni ISCED 3.
- Švedska – učenci lahko opravljajo 'nacionalni preizkus znanja' v 10., 11. ali 12. razredu, torej med izobraževanjem na ravni ISCED 3.
- Norveška – 'preizkuse znanja splošnih jedrnih predmetov – angleščine' opravljajo učenci poklicnega programa v 12. razredu in učenci splošnega programa v 11. razredu; v nobenem programu to ni zaključni letnik.

Pri preizkusih znanja s formativnim učinkom je podoba bolj pisana in je nekoliko odvisna tudi od namena preizkusa. Če so preizkusi namenjeni spremljanju izobraževanja na posamezni ravni, se skoraj povsod opravljajo ob koncu posamezne ravni izobraževanja ali ob koncu obveznega izobraževanja. To velja za preizkuse znanja s formativnim učinkom v Belgiji (nemško govoreči skupnosti), Franciji, Luksemburgu in na Islandiji. V Bolgariji opravljajo učenci 'nacionalni zunanji preizkus znanja' v 7. in 8. razredu, to je med izobraževanjem in ob koncu ravni izobraževanja. Za vse druge preizkuse s formativnim učinkom velja, da se, ne glede na raven, nekoliko pogosteje opravljajo med samim izobraževanjem na določeni ravni kot ob koncu.

Slika 6: Časovna umeščenost nacionalnih preizkusov znanja jezikov na ravneh ISCED 2 in 3, 2014/15

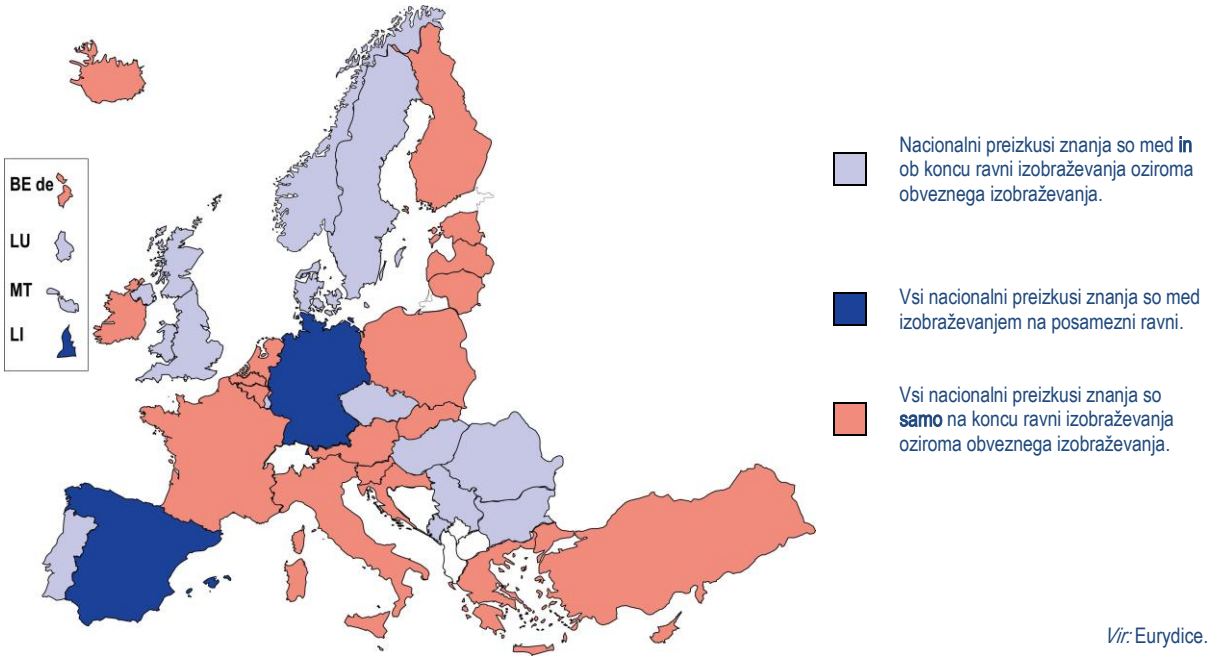

Vir: Eurydice.

Metodološko pojasnilo

V preglednici 1 v *Dodatku* je seznam vseh nacionalnih preizkusov, upoštevanih v tem poročilu.

Opombe k podatkom držav

Luksemburg: 'nacionalnega preizkusa znanja angleščine', ki je na ravni ISCED 2, ne opravljajo vsi učenci ob koncu ravni izobraževanja, ampak samo učenci v tehniškem izobraževanju, ki opravljajo preizkus v 9. razredu. Učenci v splošnem izobraževanju opravljajo preizkus v 8. razredu, zato ta ni upoštevan v kategoriji 'preizkus samo ob koncu ravni izobraževanja'.
Finska: čas, ko naj učenci opravljajo preizkuse, vsakih pet let določijo z evalvacijskim načrtom ministrstva za izobraževanje in kulturo. Na zemljevidu je prikazana ureditev, ki je veljala v šolskem letu 2014/15.

Okoli dve tretjini vseh nacionalnih preizkusov znanja jezikov je namenjenih vsem učencem, obveznih je samo polovica

Nacionalni preizkusi znanja jezikov se po državah razlikujejo tudi po tem, katerim skupinam učencev so namenjeni. Preizkusi so bodisi namenjeni vsem učencem določenega razreda ali ravni izobraževanja bodisi učencem, ki so se usmerili na učenje jezikov, ali jih opravlja samo določen vzorec učencev. Lahko so obvezni ali ne.

Nacionalni preizkusi znanja jezikov, namenjeni vsem učencem

V skoraj vseh državah oziroma regijah opravljajo učenci sekundarnega izobraževanja vsaj en nacionalni preizkus znanja jezikov v določenem razredu ali na določeni ravni izobraževanja (glejte sliko 7). Izobraževalni sistemi se razlikujejo po tem, ali se preverja znanje vseh učencev v splošnem in

poklicnem izobraževanju ali samo vseh učencev v eni od teh dveh vrst izobraževanj. Kadar so na primer v določenem razredu tako učenci splošnega kot poklicnega izobraževanja, samo v štirih državah (Španiji, Avstriji ter na Malti in Finskem) učenci poklicnega izobraževanja. ne opravljajo nacionalnih preizkusov znanja. To ne pomeni, da se njihovo znanje jezikov ne preverja, saj preverjanje znanja lahko organizirajo na šoli.

Nacionalni preizkusi znanja, namenjeni vsem učencem, niso povsod za vse obvezni. V skoraj polovici držav so ti preizkusi neobvezni in, razen s tremi izjemami, vsi s sumativnim učinkom. Med izjemami so: Luksemburg ('nacionalni preizkusi znanja' angleščine, francoščine ali nemščine v nižjem sekundarnem izobraževanju), Litva ('standardizirani preizkus znanja tujega jezika') in Črna gora ('zaključni izpit v tretjem izobraževalnem obdobju osnovne šole').

V nadaljevanju so predstavljene tri glavne okoliščine, zaradi katerih so preizkusi znanja jezikov, namenjeni vsem učencem, neobvezni. Prvič, tuji jeziki so lahko na seznamu izbirnih predmetov za preizkus znanja, med katerimi učenci prosto izbirajo. Drugič, obstajajo nacionalni preizkusi znanja, ki jih morajo opravljati le tisti učenci, ki želijo nadaljevati izobraževanje v jezikovnih programih šol ali visokošolskih institucij. Tretjič, nacionalni preizkusi znanja jezikov so obvezni za vse, razen za učence, ki so vpisani v določeno vrsto izobraževanja.

Države, ki organizirajo nacionalne preizkuse znanja, pri katerih so jeziki med izbirnimi izpitnimi predmeti (učenci se sami odločijo, ali bodo opravljali preizkuse ali ne), so:

- Estonija – pri 'osnovnošolskih zaključnih izpitih s standardiziranimi nalogami' opravljajo učenci v 9. razredu tri preizkuse: estonščine, matematike in še enega predmeta po izbiri, ki je lahko tuji jezik.
- Bolgarija, Litva in Črna gora – pri maturitetnih izpitih je ena izmed izbir tudi preizkus znanja tujih jezikov. V Litvi do šolskega leta 2017/18 načrtujejo reforme, s katerimi bodo vpeljali nacionalne preizkuse znanja jezikov, ki bodo obvezni za dokončanje izobraževanja na ravni ISCED 2 (v 10. razredu).
- Češka – učenci v 13. razredu opravljajo pri skupnem delu 'zaključnega izpita' preizkus znanja dveh predmetov: češkega jezika in literature, ki je obvezen, in drugega obveznega predmeta, ki je lahko tuji jezik ali matematika.
- Portugalska – učenci v 11. razredu pri 'nacionalnem zaključnem izpitu v sekundarnem izobraževanju' izbirajo med preverjanjem znanja tujega jezika ali drugih predmetov.

Nacionalni preizkusi znanja, ki jih opravljajo samo dijaki, ki se želijo vpisati v določen jezikovni visokošolski študijski program, so na primer 'preizkusi znanja modernih jezikov' v 12. razredu v Grčiji in 'izpiti za sprejem na dodiplomski študij 5' v Turčiji. V Srbiji opravljajo sprejemne izpite iz določenih jezikov samo tisti učenci 6. in 8. razreda, ki želijo nadaljevati izobraževanje v dvojezičnem programu ali na filološki srednji šoli.

Sistem, v katerem so nacionalni preizkusi znanja jezikov obvezni samo za nekatere učence, najdemo v Estoniji, na Hrvaškem in v Luksemburgu. V teh državah je obveznost opravljanja tovrstnih preizkusov odvisna od vrste izobraževanja, v katerega so vključeni učenci. 'Zunanji zaključni izpit' v Estoniji in 'državna matura' na Hrvaškem sta obvezna za učence splošnega višjega sekundarnega izobraževanja in ne tudi za dijake poklicnega izobraževanja. Nasprotno je v Luksemburgu, kjer morajo učenci v 9. razredu nižjega tehniškega sekundarnega izobraževanja opravljati 'nacionalni preizkus znanja angleščine', medtem ko ta ni obvezen za učence 8. razreda splošnega izobraževanja.

Na Malti je preizkus znanja jezika lahko obvezen ali ne, odvisno od jezika. Obvezni so nacionalni preizkusi znanja angleščine s sumativnim učinkom, preizkusi drugih jezikov pa ne. V Litvi se šola sama odloči, ali je 'standardizirani preizkus znanja tujega jezika' v 10. razredu obvezen ali ne.

Poljska ureditev je še en primer sistema nacionalnih preizkusov znanja jezikov, ko ti v določenih primerih niso obvezni. 'Zaključni preizkus znanja jezika v nižjem sekundarnem izobraževanju', ki je organiziran v 9. razredu na dveh ravneh (na osnovni in nadaljevalni ravni), je obvezen. Učenci, ki so se začeli učiti jezik na ravni ISCED 2, ga morajo opraviti na osnovni ravni, lahko pa se odločijo tudi za nadaljevalno raven, če tako želijo. Učenci, ki so se začeli jezik učiti že na ravni ISCED 1 in so nato nadaljevali z njim na ravni ISCED 2, morajo obvezno opraviti nacionalni preizkus znanja tega jezika na nadaljevalni ravni. Učenci, ki v 12. in 13. letniku opravljajo 'maturitetni jezikovni preizkus' (ta je lahko na osnovni, nadaljevalni ali dvojezični ravni), morajo opraviti preizkus na osnovni ravni, lahko pa se odločijo za nadaljevalno ali dvojezično raven preizkusa znanja istega oziroma drugega jezika. Na nadaljevalni ravni lahko dijaki opravljajo preizkuse znanja več jezikov.

Nacionalni preizkusi znanja jezikov, namenjeni le določenim skupinam učencev

Nekateri preizkusi znanja so že od začetka zasnovani za določene skupine učencev – običajno za učence, ki se odločijo za nadaljnje jezikovno izobraževanje. To so učenci, ki opravljajo:

- 'zunanje nacionalno preverjanje znanja' v 8. razredu v Bolgariji;
- 'preizkus za priznavanje znanja jezika za CLIL v 10. razredu – izpiti GESE na Trinity College' na Kanarskih otokih in preizkuse za 'integralno evalvacijo dvojezičnih oddelkov' na Ekstremaduri v 10. razredu v Španiji;
- 'nacionalne preizkuse znanja: drugo pisno izpitno nalogo' v 13. razredu v Italiji;
    - 'vseciprski preizkus znanja' v 12. razredu na Cipru;
    - 'preverjanje znanja ciljnega jezika' v 6., 8. in 10. razredu na Madžarskem;
- 'preizkus za pridobitev 'splošnega spričevala o sekundarnem izobraževanju (GCSE)', 'splošnega spričevala o izobraževanju na prvi stopnji višje ravni (AS)' in 'splošnega spričevala o višji ravni izobraževanja (A ali A2)'; vsi ti preizkusi se opravljajo na ravni izobraževanja ISCED 3 v Združenem kraljestvu (Angliji, Walesu in na Severnem Irskem);
- 'nacionalni preizkus znanja 5', 'preizkus znanja na višji ravni' in 'preizkus znanja na najzahtevnejši ravni' v višjem sekundarnem izobraževanju v Združenem kraljestvu (na Škotskem).

Vsi ti preizkusi so sumativne narave, z izjemami preizkusov v Bolgariji, Španiji in na Madžarskem. Skoraj vsi so za učence obvezni. Obstajajo pa tudi izjeme. Na Cipru se učenci lahko odločijo, ali bodo v 12. razredu opravljali 'državne preizkuse znanja' v 12. razredu ali ne. V Združenem kraljestvu (Angliji, Walesu in na Severnem Irskem) opravljajo ustrezen preizkus znanja tisti učenci, ki se odločijo za učenje jezika tudi po 14. letu starosti, vendar to ni obvezno.

Nacionalno preverjanje znanja jezika, ki se izpeljuje na vzorcu učencev

Kot zadnje omenjamo preizkuse znanja, ki so zasnovani tako, da jih opravlja naključno izbran vzorec učencev. Takšni so vsi preizkusi znanja v Belgiji (nemško govoreči in flamski skupnosti (2007; 2012)) in nekateri na Češkem (2013/14), Finskem in Norveškem ter v Nemčiji, Franciji in Sloveniji (glejte sliko 7).

Na vzorcu temelječi preizkusi znanja jezikov so formativne narave, z izjemo preizkusov na Norveškem, kjer v 10. razredu naključno izberejo tretjino učencev, ki opravljajo pisne zaključne preizkuse znanja angleščine, medtem ko drugi dve tretjini učencev, ravno tako naključno izbrani, opravljata pisne preizkuse znanja matematike ali norveščine. Naključno izbrani učenci na ravni ISCED 3 opravljajo preizkuse angleščine in/ali tujih jezikov na ravneh I, II in III, kot splošne jedrne predmete in/ali kot strokovne. Srednje šole pod nadzorom lokalnih oblasti same odločijo, pri katerih predmetih bodo naključno izbrani dijaki opravljali preizkuse.

Preizkusi, ki jih opravlja vzorec učencev, so praviloma obvezni. V Belgiji (flamski skupnosti) so se šole prostovoljno odločile za sodelovanje v 'programu nacionalnega preverjanja znanja francoščine: bralno in slušno razumevanje ter pisna spretnost' v 8. razredu leta 2007 in 'programu nacionalnega preverjanja znanja francoščine: slušno razumevanje in govorna spretnost' v 12. razredu leta 2012.

Podatki kažejo, da se preizkusi na vzorcu učencev navadno opravljajo na ravni ISCED 2, v nekaterih primerih jih izpeljujejo na obeh ravneh izobraževanja, ISCED 2 in 3 (v Belgiji (flamski skupnosti) (2007; 2012), na Češkem (2013/14) in Norveškem) ali samo na ravni ISCED 3 (v Belgiji – nemško govoreči skupnosti).

V nekaterih državah organizirajo nacionalne preizkuse znanja samo delno na vzorcu učencev, odvisno od spretnosti, ki jih preverjajo. To velja za Španijo (Ekstremaduro) in Avstrijo, kjer preizkus znanja opravljajo vsi učenci 8. razreda, preverjajo se vse spretnosti, razen govorne. Govorno spretnost preverjajo samo pri učencih na vzorcu šol.

Slika 7: Število preizkusov znanja in ciljna populacija, ISCED 2 in 3, 2014/15

		BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT
ISCED 2	Vsi	1			1		3	1	1	1		1					1	1	2	2	3
	Nekateri				1																
	Vzorec			1		1		1					1								
ISCED 3	Vsi				1	1	1		1	1	1	1	1	1			1	1		1	4
	Nekateri														1	1				1	
	Vzorec		2	1		1															

		NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK-ENG	UK-WLS	UK-NIR	UK-SCT		IS	LI	ME	NO	RS	TR
ISCED 2	Vsi	1	1	1	1	1				1						1	1	2	1	2	1
	Nekateri																				
	Vzorec						1		1										1		
ISCED 3	Vsi	2	1	1	1	1	1	1	1	1								1			1
	Nekateri										3	3	3	3							
	Vzorec																		2		

Vir: Eurydice.

Metodološko pojasnilo

V preglednici so podatki o tem, kolikšnemu delu ciljne populacije so namenjeni nacionalni preizkusi znanja jezikov v nižjem (ISCED 2) in višjem (ISCED 3) sekundarnem izobraževanju. Med 'vse' so zajeti vsi učenci v splošnem oziroma poklicnem izobraževanju in usposabljanju, to pomeni, da preizkuse opravljajo učenci enega ali drugega programskega področja ali obeh; med 'nekaterimi' so učenci jezikovnih smeri izobraževanja. V 'vzorcu' pa so izbrani učenci po pravilih reprezentativnega vzorčenja.

V preglednici 1 v *Dodatku* je seznam vseh nacionalnih preizkusov, upoštevanih v tem poročilu.

Opombe k podatkom držav

Španija: preizkus v 8. razredu je za vse učence v avtonomnih skupnostih Ekstremadura, Murcija, Navara, Baskija in Valencija ter za nekatere učence v avtonomni skupnosti Madrid. Preizkus v 10. razredu je za učence v avtonomnih skupnostih Kantabrija in Katalonija ter nekatere učencev v avtonomnih skupnostih Kanarski otoki, Ekstremadura in Madrid.
Nizozemska: na sliki so podatki o učencih, ki opravljajo nacionalno preverjanje znanja angleščine (učenci 10. razreda VMBO, 11. razreda HAVO in 12. razreda VWO). Pri preizkusih znanja drugega jezika so razlike, odvisne od izbrane vrste izobraževalnega programa.
Švedska: na sliki so podatki o učencih, za katere so nacionalni preizkusi znanja angleščine obvezni. Šole se lahko odločijo, da bodo organizirale tudi nacionalne preizkuse znanja španščine, nemščine in francoščine za učence, ki se učijo enega od teh kot drugi tuji jezik.

Na Madžarskem imajo preizkus znanja, ki ni označen na sliki (glejte preglednico 1 v *Dodatku*):

Madžarska: 'preverjanje znanja ciljnega jezika' v 6. in 8. razredu samo za nekatere učence.

V skoraj vseh državah imajo na sekundarni ravni vsaj en nacionalni preizkus znanja angleščine

Oblikovalce jezikovnih politik in strokovnjake za pripravo preizkusov znanja bo najbolj zanimalo, pri katerih in koliko jezikih se v evropskih državah oziroma regijah preverja znanje. Odgovor je pretežno odvisen od geografskega položaja države in tudi od njenih socialnih in jezikovnih posebnosti. Te značilnosti so med seboj delno povezane.

S slike 8 je razvidno, da imajo v približno polovici držav oziroma regij preizkuse znanja več kot petih jezikov, večinoma jih opravljajo učenci na ravni izobraževanja ISCED 3. Razvidno je tudi, da je v večini držav na ravni ISCED 2 manj jezikov kot na ravni ISCED 3. Za to obstajata dva med seboj povezana razloga. Število jezikov je v predmetnikih na ravni ISCED 3 navadno večje kot na ravni ISCED 2 (EACEA/Eurydice, 2012b, str. 48), poleg tega so nacionalni preizkusi znanja na ravni ISCED 3 večinoma namenjeni certificiranju oziroma pridobitvi spričevala, zato je smiselno preverjati znanje vseh jezikov, ki se jih učijo učenci na tej ravni. Nasprotno pa je namen večine nacionalnih preizkusov znanja na ravni ISCED 2 evalvacija posameznih učencev, delovanja šol ali izobraževalnega sistema kot celote in oblikovanje ustreznih ukrepov za izboljšanje poučevanja in učenja (glejte sliko 3). Pri tem pa ni tako pomembno, ali se preverja znanje prav vseh jezikov iz izobraževalnega programa.

Nekatere države oziroma regije (Irska, Francija, Združeno kraljestvo (Anglija, Wales in Severna Irska) ter Norveška) pripravljajo nacionalne preizkuse znanja za veliko število jezikov. To velja za preizkuse, ki jih v Franciji opravljajo učenci 12. razreda za pridobitev 'splošnega in tehnološkega bakalavreata'. Učencem so na voljo preizkusi iz 47 jezikov. Podobno je na Norveškem, kjer se z nacionalnimi preizkusi znanja v 12. oziroma 13. razredu preverja znanje 39 jezikov, na Irskem z 'zaključnim izpitom' v 14. razredu pa 23 jezikov. Med najrazličnejšimi nacionalnimi preizkusi znanja v Združenem kraljestvu (Angliji, Walesu in na Severnem Irskem) je tudi preverjanje znanja 20 jezikov. Vsi omenjeni preizkusi znanja imajo sumativno vlogo in se opravljajo na ravni ISCED 3.

V devetih državah oziroma regijah organizirajo nacionalne preizkuse znanja samo enega jezika. V vseh državah je to angleščina, razen v Belgiji (nemško govoreči in flamski skupnosti), kjer se preverja znanje francoščine, ki je za učence prvi tuji jezik in je v tej državi poleg nizozemščine in nemščine tudi uradni jezik.

Z izjemo Belgije (nemško govoreče in flamske skupnosti), se v vseh državah oziroma regijah na obeh ravneh ISCED 2 in 3 z nacionalnimi preizkusi najpogosteje preverja znanje angleščine. V nekaterih državah oziroma regijah obstajajo tudi nacionalna preverjanja znanja, ki ne vključujejo angleščine, kot je na primer 'preverjanje znanja splošnih jedrnih predmetov – tuji jeziki na ravni I ali II' na Norveškem. Vendar obstajajo tudi drugi nacionalni preizkusi znanja za isti razred ali druge razrede, pri katerih pa se preverja znanje angleščine.

Poleg angleščine so najpogostejši jeziki, katerih znanje se preverja z nacionalnimi preizkusi, francoščina, nemščina, španščina, italijanščina in ruščina. To so tudi najpogosteje poučevani jeziki v evropskih državah (EACEA/Eurydice, 2012b, str. 73). Nacionalni preizkusi znanja ruščine so pogostejši v vzhodnoevropskih državah, medtem ko sta španščina in italijanščina bolj značilni za južno Evropo.

Politične, zgodovinske in/ali geografske okoliščine lahko pojasnijo, zakaj so v nekaterih državah razvili nacionalne preizkusa znanja v nekoliko manj pogostih jezikih. V državah, kot sta na primer Poljska in Norveška, imajo preizkuse znanja nacionalnih jezikov sosednjih držav (ukrajinščine na Poljskem in finščine na Norveškem). V nekaterih državah so pripravili preizkuse znanja jezikov starih in novih skupnosti priseljencev. Na Nizozemskem se lahko preverja znanje turščine in arabščine, v Združenem

kraljestvu kitajščine (mandarinščine ali kantonščine), bengalščine in urdujščine, na Norveškem somalščine in urdujščine.

Slika 8: Število jezikov, katerih znanje se preverja z nacionalnimi preizkusi, ISCED 2 in 3, 2014/15

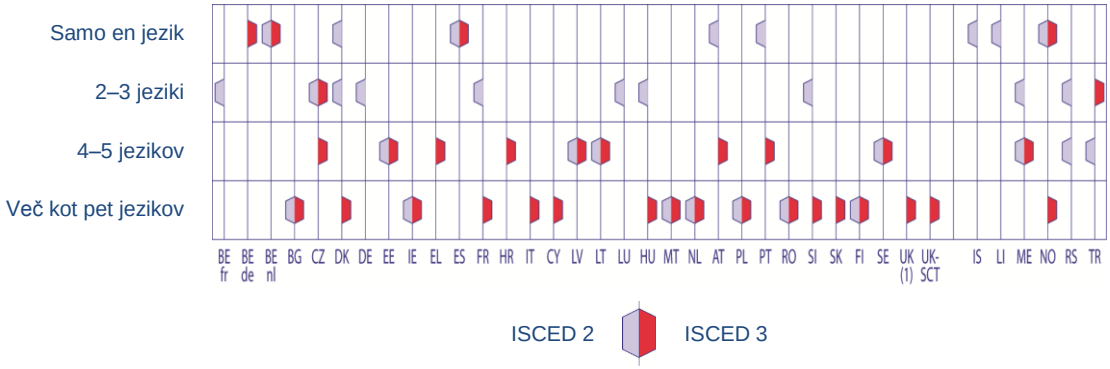

Vir: Eurydice.

UK (1) = UK-ENG/WLS/NIR

Metodološko pojasnilo

Na sliki so upoštevani vsi nacionalni preizkusi znanja jezikov, ki so skladni z definicijami v tem poročilu (za podatke o vseh preizkusih v tem poročilu glejte preglednico 1 v *Dodatku*). Pri državah, v katerih imajo več kot en preizkus znanja, so podatki upoštevani na naslednji način:

- pri državah, v katerih se s posameznimi preizkusi preverja znanje enakega števila jezikov, je v vrstici pod ustrezno kategorijo za število jezikov označen en simbol;
- pri državah, v katerih se s posameznimi preizkusi preverja znanje različnega števila jezikov, je označen simbol za vsak preizkus pod ustrezno kategorijo za število jezikov; v Opombah k podatkom držav pa so dodatno opisane razlike med preizkusi znanja.

V Luksemburgu ter na Portugalskem in Finskem so podatki o jezikih, če gre za več kot en preizkus na razred, agregirani in ne ločeni (za več informacij glejte Opombe k podatkom držav).

Opombe k podatkom držav

Češka: z 'zaključnimi izpiti (skupni del)' se v 13. razredu preverja znanje petih jezikov.
Danska: z 'nacionalnim preizkusom' v 8. razredu se preverja znanje samo enega jezika.
Španija: v skoraj vseh avtonomnih skupnostih se z nacionalnimi preizkusi preverja znanje samo enega jezika: v šestih avtonomnih skupnostih (Murciji, Navari in Baskiji v 8. razredu; na Kanarskih otokih in v Kantabriji v 10. razredu; v Madridu v 8. in 10. razredu) se preverja znanje angleščine in v dveh avtonomnih skupnostih (Kataloniji in Ekstremaduri) se preverja znanje angleščine ali francoščine (odvisno od tega, kateri od obeh je za učence prvi tuji jezik). Edina avtonomna skupnost, v kateri se v preverja znanje dveh tujih jezikov (angleščine in francoščine), obeh v 8. razredu, je Valencija.
Luksemburg: podatki veljajo za 'standardizirane preizkuse znanja' in tri 'nacionalne preizkuse znanja' angleščine, nemščine in francoščine v 9. razredu (učenci splošnih programov opravljajo 'nacionalni preizkus znanja angleščine' v 8. razredu).
Portugalska: podatki so za 'nacionalni zaključni izpit v sekundarnem izobraževanju' v 11. razredu.
Finska: podatki so za 'drugi nacionalni jezik: švedščina kot jezik B v 9. razredu; finščina kot jezik A ali jezik na ravni domačega govorca in tuji jeziki v 9. razredu',oba organizirana v 9. razredu.
Črna gora: v 6. razredu se z 'zaključnim preizkusom znanja na koncu drugega obdobja osnovne šole' preverja znanje treh jezikov, medtem ko se v 9. razredu s 'preizkusom znanja na koncu tretjega obdobja osnovne šole' preverja znanje petih jezikov.
Norveška: v 11. oziroma 12. razredu se s 'preizkusom znanja jedrnih predmetov splošnega dela programa', preverja znanje samo enega jezika – angleščine.
Srbija: v 6. razredu se s 'sprejemnim izpitom za vpis v dvojezične oddelke v osnovni šoli' preverja znanje dveh jezikov, medtem ko se v 8. razredu s 'sprejemnim izpitom za vpis v dvojezične oddelke v gimnaziji' preverja znanje štirih jezikov.

Preizkuse znanja, ki niso prikazani na sliki (glejte preglednico 1 v *Dodatku*), opravljajo učenci v naslednjih državah:

Slovenija: v 13. razredu se s 'poklicno maturo' preverja znanje treh jezikov.
Lihtenštajn: učenci 8. razreda opravljajo preizkuse znanja dveh jezikov v 'spletnem prilagoditvenem sistemu preverjanja znanja'.
Norveška: v 12. oziroma 13. razredu se s 'preverjanjem znanja strokovnih predmetov: angleščine in/ali tujega jezika za raven I, II ali III' preverja znanje več kot petih jezikov.
Srbija: v 8. razredu se s 'sprejemnimi izpiti za vpis na filološke gimnazije in oddelke' preverja znanje štirih jezikov.

S skoraj polovico nacionalnih preizkusov v Evropi se preverjajo vse štiri glavne jezikovne spretnosti

Obseg znanja in spretnosti, ki se jih preverja in ocenjuje, ni enak povsod v Evropi. Vse štiri glavne spretnosti – bralno in slušno razumevanje, pisna in govorna spretnost – se ne preverjajo z vsemi nacionalnimi preizkusi. Razlike so predvsem pri preverjanju in ocenjevanju govorne spretnosti. Medtem ko so prve tri spretnosti navadno vključene v vse preizkuse, se govorna pogosto preverja samo pri določenih jezikih ali v določenih vrstah izobraževalnih programov. V nekaterih primerih preizkusov govorne spretnosti ne pripravljajo na nacionalni ravni, temveč na šolah.

Najpogosteje preverjana spretnost je bralno razumevanje, slušno razumevanje in pisna spretnost pa podobno pogosto. Govorna spretnost se preverja najmanj pogosto. V skoraj vseh državah oziroma regijah z nacionalnimi preizkusi znanja jezikov preverjajo bralno razumevanje učencev, bodisi skupaj z drugimi spretnostmi bodisi samostojno. Izjemi sta: Belgija (flamska skupnost), kjer v 'programu nacionalnega preverjanja znanja francoščine: slušno razumevanje in govorna spretnost' (2012) v 12. razredu preverjajo govorno spretnost učencev in Danska, kjer po končanem 10. razredu v 11. razredu preverjajo samo pisno in govorno spretnost dijakov, medtem ko pri zaključnem izpitu v višjem sekundarnem izobraževanju v 12. in 13. razredu preverjajo tudi slušno razumevanje.

V maloštevilnih državah oziroma regijah s preizkusi preverjajo samo bralno razumevanje:

- Danska – nacionalni preizkusi znanja učencev 8. razreda;
- Luksemburg – standardizirani preizkusi znanja učencev 9. razreda;
- Romunija – nacionalni preizkusi znanja prvega tujega jezika kurikularnega področja jezik in komunikacija, s katerimi preverjajo in ocenjujejo znanje učencev 6. razreda;
- Turčija – skupno preverjanje znanja učencev 8. razreda in preverjanje znanja v 8. in v 12. razredu, tako imenovani 'preizkusi za sprejem v dodiplomski študij 5'.

V treh državah se z nacionalnimi jezikovnimi preizkusi preverjajo samo sprejemniške spretnosti učencev (bralno in slušno razumevanje):

- Češka – 'vzorčna raziskava dosežkov učencev' v 4. in 8. razredu osnovne šole in učencev 2. letnika srednje poklicne šole (2013/14);
- Nemčija – 'primerjalni preizkusi znanja (VERA)' učencev 8. razreda in nacionalno preverjanje znanja jezikov učencev 9. razreda;
- Madžarska – 'preverjanje znanja tujega jezika' učencev 6. in 8. razreda.

Skoraj polovica nacionalnih preizkusov znanja v Evropi preverja vse spretnosti s centralno pripravljenimi nalogami vse spretnosti (glejte sliko 9). Dve tretjini preizkusov, s katerimi se preverja govorna spretnost, je sumativne narave oziroma rezultati vplivajo na napredovanje.

Preizkuse govorne spretnosti, za razliko od drugih treh spretnosti (bralnega in slušnega razumevanja, pisne spretnosti), pogosteje sestavljajo na ravni šole. To velja za preizkuse govorne spretnosti v devetih državah:

- Bolgarija – zunanje nacionalno preverjanje znanja učencev v 8. razredu;
- Danska – preverjanje znanja učencev po končanem 9. razredu, ki se opravlja v 10. razredu, in preverjanje znanja po končanem 10. razredu, ki se opravlja v 11. razredu;
- Italija – splošno ustno preverjanje znanja v okviru nacionalnega preverjanja znanja v 13. razredu;

- Nizozemska – nacionalno preverjanje znanja VMBO za učence v 11. razredu, HAVO v 12. in VWO v 13. razredu;
- Avstrija – standardizirana in na preverjanju kompetenc zasnovana matura na splošnih srednjih šolah (AHS), ki jo opravljajo v 12. razredu;
- Slovenija – poklicna matura v 13. razredu;
- Slovaška – notranji ustni del zaključnega preizkusa v 13. razredu;
- Združeno kraljestvo (Anglija, Wales in Severna Irska) – splošni preizkus znanja več jezikov, tudi glavnih izbranih jezikov, za pridobitev spričevala o sekundarni izobrazbi (GCSE) v 11. razredu v Angliji in Walesu ter v 12. razredu na Severnem Irskem.
- Združeno kraljestvo (Škotska) – 'nacionalni preizkus znanja 5' v 11., 12. in 13. razredu, 'preizkus znanja na višji ravni' v 12. oziroma 13. razredu in 'preizkus znanja na najzahtevnejši ravni' v 13. razredu;
- Norveška – zaključni preizkus znanja angleščine v nižjem sekundarnem izobraževanju za učence 10. razreda, preverjanje znanja splošnih jedrnih predmetov – angleščine za učence 11. oziroma 12. razreda; preverjanje znanja predmetov splošnega dela programa – tuji jezik raven I ali raven II za učence 12. oziroma 13. razreda in preverjanje znanja strokovnih predmetov: angleščine oziroma tujega jezika, raven I, II ali III, tudi za učence 12. oziroma 13. razreda.

Slika 9: Države, v katerih se z vsaj enim nacionalnim preizkusom znanja jezikov na ravni ISCED 2 ali ISCED 3 preverjajo vse štiri jezikovne spretnosti, 2014/15

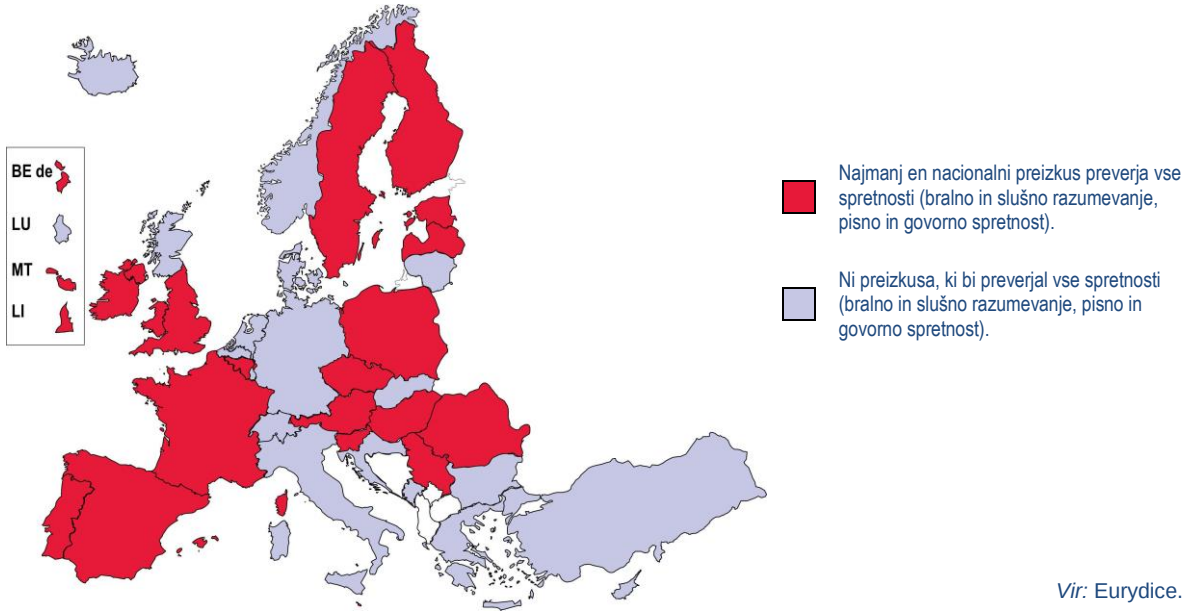

Vir: Eurydice.

Metodološko pojasnilo

Nacionalni preizkusi znanja: standardizirani preizkusi, ki jih pripravijo in za izvedbo katerih so odgovorni pristojni organi na centralni ravni (glejte *Uvod*). Države, označene z rdečo, so tiste, v katerih se z najmanj enim centralno pripravljenim preizkusom preverjajo vse jezikovne spretnosti (bralno in slušno razumevanje, pisna in govorna spretnost).

V državah, ki so razvrščene v kategorijo 'ni nacionalnega preizkusa, ki bi preverjal vse spretnosti (bralno in slušno razumevanje ter govorne in pisne spretnosti)', morda preverjajo znanje vseh štirih spretnosti, vendar ne vseh s centralno pripravljenimi preizkusi.

V preglednici 1 v *Dodatku* je seznam vseh nacionalnih preizkusov, upoštevanih v tem poročilu.

Opombe k podatkom držav

Španija: v avtonomnih skupnostih Kanarski otoki, Kantabrija, Ekstremadura in Madrid opravljajo učenci 10. razreda centralno vodene preizkuse znanja, pri katerih se preverjajo vse jezikovne spretnosti, v Kataloniji pa se govorna spretnost ne preverja. V avtonomnih skupnostih Ekstremadura in Madrid opravljajo učenci 8. razreda centralno voden preizkus znanja, s katerim se preverjajo vse spretnosti (v Ekstremaduri se govorna spretnost preverja samo na naključnem vzorcu šol), medtem ko v avtonomnih skupnostih Valencija, Murcija, Navara in Baskija s centralno vodenim preizkusom preverjajo samo tri jezikovne spretnosti (govorno in slušno razumevanje ter pisno spretnost).
Francija: preizkus govorne spretnosti in slušnega razumevanja, ki je del nacionalno vodenih standardiziranih zaključnih izpitov, opravljajo samo učenci književne smeri, in sicer za pridobitev 'splošnega in tehnološkega bakalavreata'.

Država, v kateri učenci opravljajo preizkus znanja, ki ni označen na sliki (glejte preglednico 1 v *Dodatku*):

Litva: centralno pripravljen preizkus znanja tujega jezika v 12. razredu za priznavanje 'tujejezične govorne spretnosti'.

V nekaterih državah govorni preizkusi niso centralno pripravljeni. Tudi sicer se ureditve preverjanja govorne spretnosti med državami razlikujejo v primerjavi z ureditvami pri preverjanju drugih treh spretnosti.

V nekaterih državah se populacija učencev, ki opravljajo preizkus govorne spretnosti, razlikuje od tistih, ki opravljajo preizkuse bralnega in slušnega razumevanja ter pisne spretnosti. V Španiji (Ekstremaduri) in Avstriji preverjajo in ocenjujejo govorno spretnost samo na naključnem vzorcu šol in učencev, medtem ko preverjajo bralno in slušno razumevanje ter pisno spretnost pri vseh osmošolcih. V Avstriji opravljajo učenci 12. razreda na splošnih srednjih šolah (AHS) 'standardizirano in na preverjanju kompetenc zasnovano maturo', pri kateri je ocenjevanje vseh spretnosti, razen govorne, obvezno. Učenec pa se lahko sam odloči, ali bo opravljal preizkus govorne spretnosti ali ne. V Bolgariji opravljajo preizkus govorne spretnosti pri 'nacionalnem zunanjem preverjanju znanja' samo učenci 8. razreda splošnega izobraževanja, vsi učenci opravljajo preizkuse drugih jezikovnih spretnosti.

Druga posebnost preizkusov govorne spretnosti je v tem, da se ne preverja pri vseh jezikih. Na Irskem na primer pri zaključnem izpitu praviloma preverjajo vse spretnosti pri vseh jezikih, razen pri arabščini in ostalih jezikih, ki niso del izobraževalnega programa. Podobno je v Združenem kraljestvu (Angliji, Walesu in na Severnem Irskem). Govorne spretnosti se ne preverja pri arabščini, bengalščini, nizozemščini, grščini, gudžaratščini, hebrejščini (moderni), japonščini, pandžabščini, poljščini, perzijščini, portugalščini ali turščini, jezikih, ki so lahko med preizkusi za pridobitev 'splošnega spričevala o izobraževanju na prvi stopnji višje ravni (AS)' ali 'splošnega spričevala o izobraževanju na višji ravni (A ali A2)'.

V večini držav so vsi nacionalni preizkusi znanja povezani s SEJO

Skupni evropski jezikovni okvir (SEJO) je Svet Evrope objavil v evropskem letu jezikov leta 2001. 'Pripravljen je tako, da zagotavlja jasno, skladno in vseobsežno podlago za povezovanje z jezikovnimi učnimi načrti in kurikularnimi smernicami, pripravo učnega gradiva ter preverjanjem in ocenjevanjem znanja tujih jezikov'.[12] SEJO je preveden v 39 jezikov, temelji pa na akcijskem pristopu k jezikovnemu znanju. To pomeni, da »govorce in učence obravnava predvsem kot 'družbene posrednike', člane skupnosti, ki morajo v danih okoliščinah v določenem okolju in na poseben način opraviti naloge (ne nujno povezane z jezikom)'.[13] Lestvica šestih referenčnih ravni SEJO je znana tudi širši javnosti, ne le strokovnim delavcem v izobraževanju, saj jo pogosto uporabljajo za poročanje o jezikovnem znanju učencev.

[12] Svet Evrope, 2001.

[13] Ibid.

Svet Evropske unije je pozval države članice in Komisijo, da razmislijo o tem, kako 'tesneje povezati SEJO in nacionalna evropska kvalifikacijska ogrodja ter razširiti priložnosti za certificiranje jezikovnih kompetenc učencev'.[14]

Leta 2006 je bila na pobudo Sveta Evrope izdelana študija o uporabi SEJO v tedaj 46 državah članicah Sveta Evrope. Rezultati študije, objavljeni leta 2007, so pokazali, da je SEJO pomembno vplival na poučevanje in učenje jezikov, rešitve, povezane z načrtovanjem in razvijanjem izobraževalnih programov, izobraževanjem učiteljev in preverjanjem znanja, pa so bile po državah različne.

Države zatrjujejo, da uporabljajo nekatere prvine SEJO, kot so na učenca usmerjen akcijski pristop, koncept vseživljenjskega učenja, načine bogatenja jezikovne ponudbe in spodbujanje večjezičnosti in večkulturnosti, večinoma že pri načrtovanju in razvijanju izobraževalnih programov. Pokazalo se je, da so prav opisniki, ravni in lestvice pri izobraževanju učiteljev zelo uporabni. Pri preverjanju in ocenjevanju znanja pa shema priznavanja kvalifikacij in enotni sistem navodil omogočata jasnejše povezovanje med učnimi cilji in dosežki, kar je pri učenju jezikov zelo koristno za vse učence.

Države so navedle tudi nekatere pomanjkljivosti: nujno bi bilo treba določiti podravni v lestvici šestih glavnih referenčnih ravni, nekateri opisniki niso dovolj natančni in povezovanje preizkusov znanja s SEJO je težavno. SEJO dobro poznajo in uporabljajo sestavljavci preizkusov znanja in izobraževalnih programov, učitelji pa bolj slabo. Dokument je namreč precej zapleten, zato njegova uporaba ni enostavna. Pobude na nacionalnih ravneh, kot sta oblikovanje podravni ali organiziranje usposabljanj, so bile praktikom v pomoč, saj so izboljšale uporabnost SEJO. Svet Evrope je po opravljeni raziskavi nadaljeval z aktivnostmi in izdal priporočilo (2008) o uporabi SEJO in o spodbujanju večjezičnosti.[15]

Slika 10: Nacionalni preizkusi znanja, povezani s SEJO, ISCED 2 in 3, 2014/15

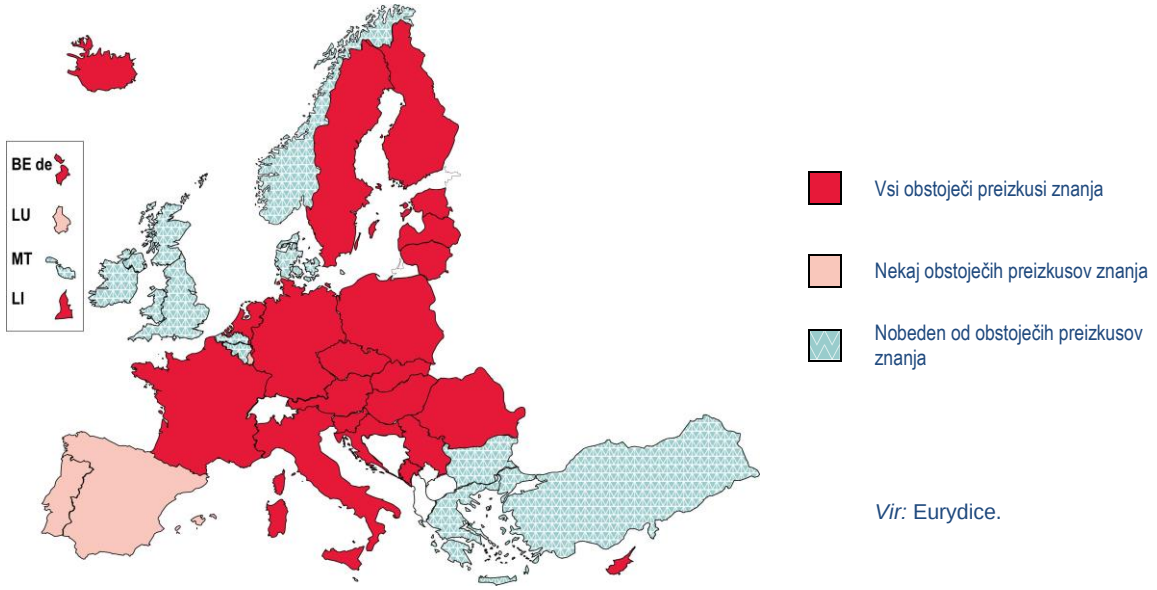

Vir: Eurydice.

Metodološko pojasnilo

Na sliki je označeno, če so nacionalni preizkusi znanja povezani s SEJO.

V preglednici 1 v *Dodatku* je seznam vseh nacionalnih preizkusov znanja, upoštevanih v tem poročilu.

[14] Sklepi Sveta o jezikovnih kompetencah za večjo mobilnost. 3128. zasedanje Sveta za izobraževanje, mladino, kulturo in šport. Bruselj, 28. in 29. 11. 2011. [pdf] Objavljeno na: http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/educ/126373.pdf [dostop 30. 4. 2015].

[15] Svet Evrope, 2008. Priporočilo CM/Rec(2008)7 Odbora ministrov državam članicam o uporabi Skupnega evropskega jezikovnega okvira Sveta Evrope (SEJO) in spodbujanje večjezičnosti. [splet] Objavljeno na: https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1318855 [dostop 19. 5. 2015].

V poročilu obravnavamo samo dva vidika uporabe SEJO: povezanost nacionalnih preizkusov znanja s SEJO in uporaba lestvice šestih referenčnih ravni za ugotavljanje jezikovnega znanja učencev.

V večini držav so vsi obstoječi nacionalni preizkusi znanja povezani s SEJO. Države, ki niso povezale nobenega svojih preizkusov znanja z ravnmi SEJO, so: nordijski državi Danska in Norveška, nekatere države Jugovzhodne Evrope (Bolgarija, Grčija, Malta in Turčija), Belgija (z izjemo nemško govoreče skupnosti), Irska (v teku je prenova) in Združeno kraljestvo.

V treh državah (Španiji, Luksemburgu in na Portugalskem) so z lestvico šestih ravni povezani samo nekateri preizkusi znanja.

- V Španiji je slika precej zapletena, saj v vsaki avtonomni skupnosti razvijajo svoje lastne preizkuse. V štirih avtonomnih skupnostih[16] organizirajo v 10. razredu nacionalni preizkus znanja, ki je povezan s SEJO. V petih od šestih avtonomnih skupnosti[17] pa nacionalnih preizkusov znanja, ki so jih v šolskem letu 2014/15 opravljali učenci 8. razreda, niso povezali s skupnimi referenčnimi ravnmi SEJO.
- 'Standardizirani preizkus znanja', s katerim v Luksemburgu preverjajo kompetence učencev v 9. razredu (za namen spremljanja izobraževalnega sistema), ni povezan s skupnimi referenčnimi ravnmi SEJO. 'Nacionalni preizkusi' (razen preizkusa znanja nemščine) pa so povezani s SEJO.[18]
- 'Nacionalni zaključni preizkus v sekundarnem izobraževanju' na Portugalskem za preverjanje bralnega razumevanja in pisne spretnosti učencev v 11. razredu ni povezan s SEJO, 'predhodni preizkus znanja angleščine', s katerim preverjajo vse jezikovne spretnosti učencev v 9. razredu, pa je.

Upoštevajoč vse nacionalne preizkuse znanja je mogoče ugotoviti, da jih je nekaj več kot polovica povezanih s SEJO. Ti preizkusi znanja so dokaj enakomerno porazdeljeni med ravnema ISCED 2 in 3. Delež preizkusov, povezanih s SEJO, je na ravni ISCED 2 nekoliko večji, saj je na tej ravni nacionalnih preizkusov manj.

A2 in B2 sta navadno najvišji ravni SEJO v nižjem sekundarnem izobraževanju

SEJO opredeljuje šest ravni jezikovnega znanja: A1, A2, B1, B2, C1, C2 (A ustreza osnovnemu uporabniku, B samostojnemu uporabniku in C učinkovitemu uporabniku), s katerimi se meri napredek učencev pri učenju tujih jezikov. Nekateri uporabniki SEJO so prvotno lestvico dopolnili s podravnmi, kot sta A1.1 ali A 1+, in tako zagotovili večjo natančnost.

Med državami so pričakovano velike razlike pri uporabi ravni SEJO v nacionalnih ureditvah preverjanja znanja, tako znotraj ravni ISCED kot med podobnimi razredi. Razlike je treba pripisati dejstvu, da se ne začnejo vsi učenci v Evropi učiti tujega jezika v istem razredu, kot velja na primer za matematiko, branje in pisanje. To je bilo ugotovljeno že v prejšnjih poročilih.[19] Upoštevati je treba tudi druge posebnosti, kot so različne jezikovne okoliščine v posameznih državah, s katerimi je mogoče pojasniti razlike v kurikularnih ciljih in posledično v ravneh preverjenega znanja.

Manjši del preizkusov na ravni ISCED 2, ki so povezani s SEJO, meri znanje le ene ravni SEJO; to velja za vse spretnosti, jezike in učence, ki opravljajo preizkuse. Ta raven je navadno A1 ali A2,

[16] Kanarski otoki, Kantabrija, Ekstremadura in Madrid.

[17] Šest skupnosti: Valencija, Ekstremadura, Madrid, Murcija, Navara in Baskija. Samo v Madridu je preizkus povezan s SEJO.

[18] Preizkuse znanja angleščine opravljajo učenci v 8. razredu splošnega izobraževanja.

[19] European Commission/EACEA/Eurydice, 2012b in European Commission/EACEA/Eurydice, 2015.

pogosteje A2 (oziroma njene podravni). Izstopa Islandija z najzahtevnejšim preizkusom B2. Islandija je obenem država, v kateri ta preizkus znanja opravljajo učenci v najvišjem, 10. razredu.

V državah, v katerih vsebujejo nacionalni preizkusi znanja naloge različnih zahtevnostnih ravni, se te gibljejo od A2 do C1. Te preizkuse je mogoče razdeliti v štiri skupine glede na to, koliko zahtevnostnih ravni obsegajo. V prvi skupini so preizkusi na ravni A2 in njenih podravneh. Državi v tej skupini sta Poljska in Slovenija.

Slika 11: Ravni SEJO, vsebovane v nacionalnih preizkusih znanja na ravni ISCED 2, 2014/15

	Poimenovanje preizkusa (v slovenščini)	A1	A2	B1	B2	C1	C2
CZ	Vzorčna raziskava o dosežkih učencev v 4. in 8. razredu osnovne šole in dijakov v 2. letniku višjega sekundarnega poklicnega izobraževanja		●				
DE	Primerjalni preizkusi znanja (VERA)	●	●	●	●	●	
	Nacionalno preverjanje znanja jezikov	●	●	●	●	●	
EE	Zaključni izpiti s standardiziranimi nalogami v osnovni šoli		● 2	● 1-2			
ES	Nacionalni preizkusi znanja v 8. razredu		●	●	●		
FR	Preverjanje znanja CEDRE (na vzorcu temelječa evalvacija predmetnega znanja v 9. razredu)	●	●	●			
LT	Standardizirani preizkus znanja tujega jezika		●	●			
LU	Nacionalni preizkus znanja angleščine		●	●			
HU	Preverjanje znanja tujega jezika	●					
	Preverjanje znanja tujega jezika		●				
NL	Nacionalno preverjanje znanja VMBO	●	●	●			
AT	Preverjanje doseganja nacionalnih standardov izobraževanja		●	●			
PL	Zaključni izpit v nižjem sekundarnem izobraževanju (osnovna, nadaljevalna raven)		● ●+				
PT	Predhodni preizkus znanja angleščine		●	●	●		
RO	Nacionalna evalvacija: preizkus znanja kurikularnega področja jezik in komunikacija	●+					
SI	Nacionalno preverjanje znanja		● ●+				
FI	Drugi nacionalni jezik: švedščina kot B-jezik v 9. razredu; finščina kot A-jezik ali jezik na ravni domačega govorca v 9. razredu	● 1-2-3	● 1-2	● 1-2			
SE	Nacionalni preizkus znanja	● 2	● 1-2	● 1-2	● 1-2		
IS	Islandski nacionalni preizkusi znanja				●		
LI	Preizkusi doseganja standardov kurikularno definiranih vsebin		● 1-2	● 1-2			
ME	Zaključno preverjanje znanja v drugem obdobju osnovne šole		● 1.1				
	Zaključno preverjanje znanja v tretjem obdobju osnovne šole		●+				
RS	Sprejemni izpiti za vpis v dvojezične oddelke v osnovni šoli		●				
	Sprejemni izpiti za vpis v dvojezične oddelke v gimnazijah		●				

BE de, EL, HR, IT, CY, SK, UK in TR:	Ni nacionalnih preizkusov na ravni ISCED 2.
BE fr, BE nl, BG, DK, IE, LV, MT in NO:	Nacionalni preizkus(i) na ravni ISCED 2, ki ne upoštevajo ravni SEJO

Vir: Eurydice.

Metodološko pojasnilo

Simbol ● označuje, s katerimi ravnmi SEJO se povezuje preizkus, navedena je tudi ustrezna podraven (če se uporablja), na primer ● 1. Če se s preizkusom meri več ravni SEJO, na sliki ni označeno, s katero ravnjo, če sploh s katero, je preizkus povezan. Če se ravni znanja učencev, merjene spretnosti ali testiranci med jeziki razlikujejo, je to opisano pod opombami k

podatkom držav.

V preglednici 1 v *Dodatku* je seznam vseh nacionalnih preizkusov, upoštevanih v tem poročilu.

Opombe k podatkom držav

Češka: podatki veljajo za preverjanje znanja na vzorcu učencev, organiziranem v šolskem letu 2013/14.
Estonija: z 'zaključnimi izpiti s standardiziranimi nalogami v osnovni šoli' se preverja znanje angleščine kot prvega tujega jezika za raven B1.2 in drugih jezikov za raven B1.1. Znanje angleščine kot drugega tujega jezika se preverja za raven B1.1 (slušno in bralno razumevanje, govorna spretnost) ter za raven A2.2 (pisna spretnost); znanje drugih jezikov se preverja za raven A2.2.
Španija: med šestimi avtonomnimi skupnostmi, ki organizirajo preizkus znanja v 8. razredu, so samo v avtonomni skupnosti Madrid preizkus povezali s SEJO.
Litva: leta 2015 naj bi preverjali znanje angleščine samo za raven B1, znanje nemščine, ruščine in francoščine pa samo za raven A2.
Nizozemska: ravni SEJO so različne, odvisno od jezikov, ki se jih učenci učijo, in izobraževalnih programov.
Poljska: osnovna raven preverjanja znanja je A2, nadaljevalna raven je A2+.
Lihtenštajn: ravni B1.2, B1.1 in A2.2 so za bralno in slušno razumevanje; B1.1, A2.2 in A2.1 pa za govorno in pisno spretnost.
Srbija: 'sprejemni izpit za vpis na filološke gimnazije in oddelke' je za raven A2.2.

V naslednjih državah opravljajo učenci preizkuse znanja, ki niso prikazani na sliki (glejte preglednico 1 v *Dodatku*):

Luksemburg: 'nacionalni preizkus znanja francoščine' za ravni B1 in B2.
Madžarska: 'preverjanje znanja ciljnega jezika' v 6. in 8. razredu dvojezičnih programov za ravni A2 (6. razred) in B1 (8. razred).
Finska: preverjanje in ocenjevanje jezikovnih kompetenc učencev v 9. razredu obsega iste ravni SEJO kot preizkus znanja drugega nacionalnega jezika (ali švedščine ali finščine).
Lihtenštajn: 'spletni prilagoditveni sistem preverjanja znanja' za učence 8. razreda, s katerim se preverjata slušno in bralno razumevanje za ravni A1.2 in B1.2. Preverjanje pisne spretnosti ni povezano s SEJO.

V drugi kategoriji je skupina preizkusov, s katerimi se preverja znanje za raven B1 in nižje ravni. Največ nacionalnih preizkusov sodi v to skupino, uvedli so jih v Estoniji, Franciji, Litvi, na Nizozemskem, v Avstriji, na Finskem in v Lihtenštajnu. V Estoniji so ravni odvisne od jezikov in položaja teh jezikov v kurikulu. Na Nizozemskem so različne ravni odvisne od jezikov in smeri, za katere se odločijo učenci. Spretnosti na različnih ravneh preverjajo tudi v Lihtenštajnu.

Preizkusi znanja za raven B2 in nižje ravni SEJO predstavljajo tretjo kategorijo. Vanjo sodijo nacionalni preizkusi znanja v Španiji (avtonomna skupnost Madrid), Luksemburgu ter na Portugalskem in Švedskem. V Luksemburgu preverjajo znanje francoščine kot uradnega jezika za ravni B2 in B1, znanje angleščine pa za ravni B1 in A2.

V zadnji kategoriji sta dva obstoječa nacionalna preizkusa znanja v Nemčiji, s katerima se preverja znanje za vse ravni do C1.

B2 je najvišja raven večine nacionalnih preizkusov znanja v višjem sekundarnem izobraževanju

Manjšina preizkusov znanja na ravni ISCED 3, ki so sestavljeni predvsem za eno raven, je povezanih s SEJO. V Belgiji (nemško govoreči skupnosti) se preverja znanje za raven B1 v 9. razredu in za raven B2 v 12. razredu. Na Češkem se vzorčna raziskava rezultatov učencev opravlja za raven A2, medtem ko učenci 13. razreda opravljajo zaključni izpit (skupni del) za raven B1. V dveh avtonomnih skupnostih v Španiji se preverja znanje učencev 10. razreda za ravni A2 (v Kantabriji) in B1 (v Ekstremaduri). Učenci dvojezičnih programov na Madžarskem opravljajo v 10. razredu preizkus znanja za raven B2. V Sloveniji in Črni gori opravljajo dijaki splošnega izobraževanja preizkus znanja za raven B2, dijaki poklicnega izobraževanja pa za raven B1. Na Slovaškem opravljajo gimnazijski dijaki preizkus znanja za raven B2, dijaki v srednjih poklicnih šolah in na konservatorjih lahko izbirajo med B1 in B2.

Večino preverjanja znanja na ravni ISCED 3 sestavljajo preizkusi, povezani z eno ali več skupnimi referenčnimi ravnmi SEJO. To skupino preizkusov lahko razdelimo v dve podskupini: v prvi, največji, se znanje učencev preverja za B2 in nižje ravni; v drugi pa za C1 in nižje ravni. V petih od šestih držav (Franciji, Latviji, na Nizozemskem, Poljskem in Finskem) opravljajo preizkuse znanja učenci v 12. razredu za ravni C1 in nižje. Španija (avtonomna skupnost Madrid) je edina izjema, saj so preizkusi

namenjeni učencem 10. razreda. Na Poljskem so preizkusi znanja za raven C1 pripravljeni za učence dvojezičnih šol ali vse, ki želijo v okviru priprave na maturo preveriti svoje znanje na 'dvojezični ravni'. V Franciji opravljajo preizkuse znanja za raven C1 samo učenci pri bakalavreatu s področja književnosti, ki so se prvi jezik učili na višji zahtevnostni ravni. Na Nizozemskem so najzahtevnejši preizkusi znanja za najsplošnejšo vrsto izobraževanja (*Voorbereidend Wetenschappelijk Onderwjis* (VWO)) in na Finskem za učence splošnega izobraževanja.

Kot je razvidno že iz slike 11, se v nekaterih državah s SEJO povezane ravni razlikujejo glede na jezike oziroma njihov položaj v izobraževalnem programu. Tako je v Italiji, na Cipru, Nizozemskem (pri obeh preverjanjih) in v Avstriji (glejte Opombe k podatkom držav).

Slika 12: Ravni SEJO, vsebovane v nacionalnih preizkusih znanja na ravni ISCED 3, 2014/15

	Poimenovanje preizkusa (v slovenščini)	A1	A2	B1	B2	C1	C2
BE de	Spričevalo o znanju francoščine B1			●			
	Spričevalo o znanju francoščine B2				●		
CZ	Vzročna raziskava o rezultatih učencev v 4. in 8. razredu osnovne šole in dijakov v 2. letniku višjega sekundarnega izobraževanja		●				
	Zaključni izpit (skupni del)			●			
EE	Zunanji zaključni izpit			● 1-2	● 1-2		
ES	Nacionalni preizkus znanja v 10. razredu		●	●	●	●	
FR	Splošni in tehnološki bakalavreat		●	●	●	●	
HR	Državna matura			●	●		
IT	Nacionalni preizkusi znanja: druga pisna naloga			●	●		
CY	Nacionalni preizkusi znanja		●	●	●		
LV	Centralizirani zaključni izpiti iz tujih jezikov v sekundarnem izobraževanju			●	●	●	
LT	Državni maturitetni izpit iz tujih jezikov			●	●		
HU	Zaključni izpit v sekundarnem izobraževanju		●	●	●		
	Preverjanje znanja ciljnega jezika				●		
NL	Nacionalni preizkus znanja HAVO		●	●	●		
	Nacionalni preizkus znanja VWO		●	●	●	●	
AT	Standardizirana in na preverjanju kompetenc zasnovana matura na splošnih srednjih šolah (AHS)			●	●		
PL	Maturitetni izpit iz jezika (osnovna, nadaljevalna in dvojezična raven)			●	●	●	
RO	Nacionalni bakalavreat: test C – preverjanje jezikovnih spretnosti v tujem jeziku	●	●	●	●		
SI	Splošna matura				●		
SK	Zaključni izpit: zunanji in notranji pisni deli izpita				●		
FI	Maturitetni izpit (samo splošno višje sekundarno izobraževanje)	● 1-2-3	● 1-2	● 1-2	● 1-2	● 1	
SE	Nacionalni preizkusi znanja	● 2	● 1-2	● 1-2	● 1-2		
ME	Maturitetni izpit				●		

BE fr, DE, LU, IS, LI in RS:	Ni nacionalnih preizkusov znanja na ravni ISCED 3.
BE nl, BG, DK, IE, EL, MT, PT, UK, NO in TR:	Nacionalni preizkus(i) znanja na ravni ISCED 3, ki ne upoštevajo ravni SEJO

Vir: Eurydice.

Metodološko pojasnilo

Simbol ● označuje, s katerimi ravnmi SEJO se povezuje preizkus, navedena je tudi ustrezna podraven (če se uporablja), na primer ● 1. Če se s preizkusom meri več ravni SEJO, na sliki ni označeno, s katero ravnjo, če sploh s katero, je preizkus povezan. Če se ravni znanja učencev, merjene spretnosti ali testiranci med jeziki razlikujejo, je to opisano pod opombami k podatkom držav.

V preglednici 1 v *Dodatku* je seznam vseh nacionalnih preizkusov, upoštevanih v tem poročilu.

Opombe k podatkom držav

Češka: podatki o preverjanju znanja na vzorcu naključno izbranih učencev veljajo za šolsko leto 2013/14.
Španija: na Kanarskih otokih se preverja znanje za ravni B1 in B2; v Kantabriji za raven A2, Ekstremaduri za raven B1 in Madridu za ravni A2, B1, B2 in C1.
Francija: učenci, ki izberejo pri bakalavreatu smer književnost, opravljajo preizkuse znanja prvega jezika za raven C1 in drugega jezika za raven B2, če so se enega od teh jezikov učili na višji zahtevnostni ravni.
Italija: znanje prvega in drugega tujega jezika se preverja za raven B2, medtem ko se znanje tretjega tujega jezika preverja za raven B1.
Ciper: znanje angleščine se preverja za raven B2 in francoščine za raven B1. Znanje drugih jezikov se preverja za raven A2.
Litva: z 'državnim maturitetnim izpitom iz tujih jezikov' za ravni B2 in B1 se ne preverja govorne spretnosti, to preverijo šolski učitelji (potrdilo o opravljenem preizkusu spretnosti govornega sporočanja v tujem jeziku). Leta 2016 načrtujejo uvedbo preizkusa znanja, s katerim bodo lahko preverili vse spretnosti.
Madžarska: na višji zahtevnostni ravni se preverja znanje za raven B2, na standardni ravni pa za ravni B1 in A2.
Nizozemska: povezava z ravnmi SEJO je odvisna od jezika.
Avstrija: preizkus znanja prvega tujega jezika se opravlja za raven B2; drugega tujega jezika za raven B1 (bralno razumevanje dijakov, ki se učijo tuji jezik 6 let, pa za raven B2).
Poljska: raven C1 ustreza dvojezični ravni zahtevnosti, B2 ustreza nadaljevalni ravni in B1 osnovni.
Slovenija: podatki veljajo samo za angleščino in učence v splošnem izobraževanju. Učenci v poklicnem izobraževanju opravljajo preizkuse znanja za raven B1. Preizkuse znanja drugih jezikov naj bi povezali s SEJO do leta 2017.
Slovaška: gimnazijci opravljajo preizkuse znanja za raven B2, medtem ko učenci višjih sekundarnih poklicnih šol in konservatorijev lahko izbirajo med ravnema B1 ali B2.
Črna gora: podatki veljajo za učence v splošnih izobraževalnih programih. Učenci v poklicnem izobraževanju opravljajo preizkuse znanja za raven B1.

Od vseh nacionalnih preizkusov znanja, povezanih s SEJO, pri približno polovici uporabljajo SEJO tudi v spričevalih o znanju učencev

V šestnajstih izobraževalnih sistemih se pri vrednotenju znanja učencev uporabljajo skupne referenčne ravni SEJO. V polovici držav iz te skupine temeljijo vsi nacionalni preizkusi znanja na tej metodi poročanja; v preostalih državah to velja samo za nekatere preizkuse.

Slika 13: Uporaba ravni SEJO za poročanje o dosežkih učencev pri nacionalnem preverjanju znanja, ISCED 2 in 3, 2014/15

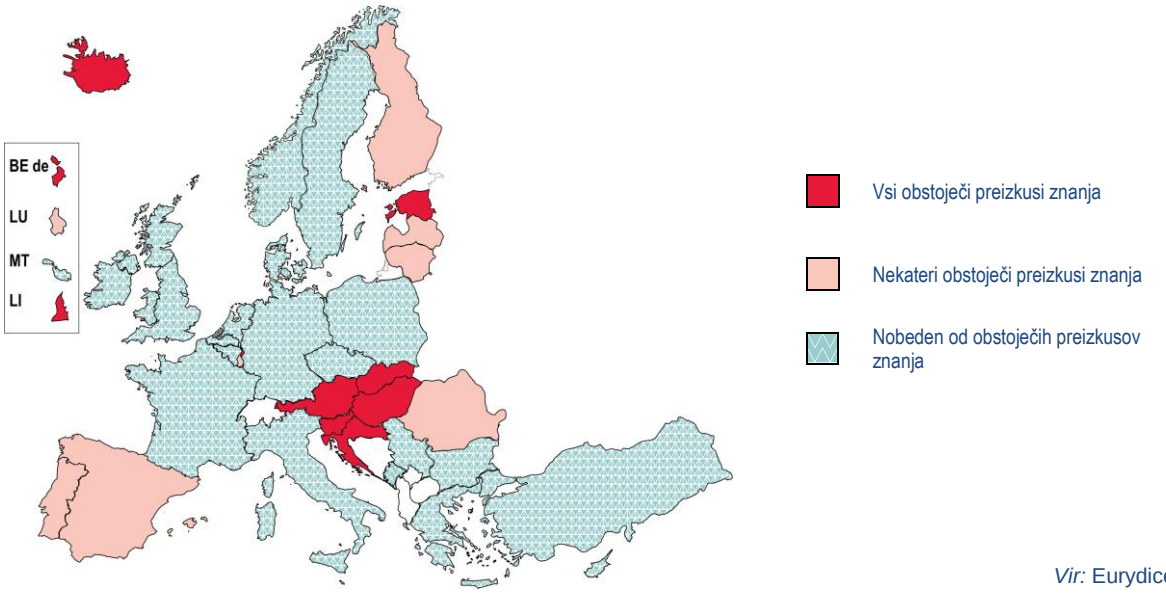

Vir: Eurydice.

Metodološko pojasnilo

V preglednici 1 v *Dodatku* je seznam vseh nacionalnih preizkusov, upoštevanih v tem poročilu.

V sedmih državah (glejte sliko 13) se pri nekaterih preizkusih dosežene ravni SEJO vpisujejo v potrdila oziroma spričevala o učenčevem uspehu, pri drugih ne; v nekaterih primerih je to odvisno od namena preizkusa znanja, v drugih od jezika.

- Na Portugalskem in Finskem se ravni SEJO uporabljajo samo pri nacionalnih preizkusih znanja, ki so namenjeni spremljanju izobraževanja. Kadar se uspeh, dosežen pri 'predhodnem preizkusu znanja angleščine', na Portugalskem vpisuje v spričevala o učenčevem uspehu, so dosežki izraženi z ravnmi SEJO. Preizkusi znanja drugega nacionalnega jezika (švedščine ali finščine) in tujih jezikov na Finskem, ki jih opravljajo učenci v 9. razredu, se ovrednotijo po referenčni lestvici SEJO.
- V Romuniji so rezultati 'nacionalnega bakalavreata: test C – preverjanje jezikovnih spretnosti v tujem jeziku' izraženi v obliki ravni SEJO (A1 do B2), rezultati 'nacionalne evalvacije znanja kurikularnega področja jezik in komunikacija' učencev 6. razreda se vpišejo v njihove mape učnih dosežkov. Namen te evalvacije je formativno preverjanje jezikovnih kompetenc učencev in zagotavljanje povratnih informacij učiteljem.
- V dveh baltskih državah, Latviji in Litvi, se način poročanja o uspehu učencev razlikuje glede na preizkus. Pri tem se ravni SEJO uporabljajo za poročanje o znanju jezika učenca skupaj z drugimi tehnikami ocenjevanja. Od leta 2013 dobijo učenci v Latviji rezultate 'centraliziranih zaključnih izpitov iz tujih jezikov v sekundarnem izobraževanju' izražene tako v ravneh SEJO kot tradicionalno v odstotkih. Znanje učencev, doseženo pri 'standardiziranem preizkusu znanja tujega jezika' v 10. razredu, je v Litvi ovrednoteno z lestvico 60 točk in ravnema A2 in B1. Pri 'državnem maturitetnem izpitu iz tujih jezikov' so dosežki dijakov izraženi v obliki točk, povezanih z ravnmi SEJO. Spretnosti govornega sporočanja so ovrednotene po 10-točkovni lestvici.
- V Luksemburgu v spričevala o dosežkih učencev 9. (ali 8.) razreda pri 'nacionalnih preizkusih znanja', pri katerih preverjajo kompetence iz treh obveznih jezikov (nemščine, francoščine in angleščine), vpišejo rezultate med 0 in 60. Učenci lahko dobijo povratne informacije o svojem znanju angleščine samo za raven A2.

Pri nekaj več kot četrtini nacionalnih preizkusov je znanje učencev ovrednoteno po ravneh SEJO. To pomeni približno polovico vseh nacionalnih preizkusov znanja, ki so povezani s SEJO (glejte sliko 10).

Dve tretjini vseh preizkusov, ki za poročanje o rezultatih uporabljajo lestvico SEJO, opravljajo učenci na ravni ISCED 2. Zdi se, da imajo preizkusi, pri katerih se dosežki ocenjujejo in vpisujejo v poročila o učenčevem uspehu po ravneh SEJO, v primerjavi z drugimi nacionalnimi preizkusi znanja nekoliko drugačen namen. Manj pogosto se uporabljajo za certificiranje učenčevih kompetenc, pogosteje za spremljanje izobraževanja in še pogosteje za diagnosticiranje kakovosti znanja na ravni šole (glejte sliko 2).

Preizkuse znanja, pomembne za napredovanje učencev, praviloma ovrednotijo zunanji ocenjevalci

Tako kot pri katerem koli drugem nacionalnem preverjanju znanja je tudi pri nacionalnih preizkusih znanja jezikov zagotavljanje zanesljivosti velik izziv. Nacionalno preverjanje znanja pomeni, da so naloge, pogoji izvedbe in postopki ocenjevanja zanesljivi in primerljivi za vse učence. Z imenovanjem ustrezno usposobljenih zunanjih ocenjevalcev znanja se je mogoče približati idealu doslednosti in primerljivosti znanja med vsemi učenci. Pri preverjanju jezikovnega znanja je to pomembno, saj se s temi preizkusi, ki vsebujejo naloge odprtega tipa, pogosto preverja spretnosti tvorjenja (pisno in govorno spretnost). Zdi se, da je zlasti težko ocenjevati govorno spretnost tako, da je zagotovljena

doslednost in so merila ocenjevanja za vse učence enaka. V nekaj državah preizkusi govorne spretnosti sploh niso centralizirani. V državah, v katerih nacionalni preizkusi znanja jezikov s sumativnim učinkom vsebujejo preizkus govorne spretnosti, te ocenjujejo drugače od ostalih in pogosteje jih ocenjujejo notranji ocenjevalci. Zaradi vseh teh razlogov so v tem poglavju pisni preizkusi nacionalnih preverjanj znanja jezikov obravnavani ločeno od preizkusov govorne spretnosti. Države in preizkusi se namreč razlikujejo po tem, katere spretnosti preverjajo s pisnimi nalogami nacionalnih preizkusov znanja jezikov (bralno razumevanje, pisno spretnost in/ali slušno razumevanje) (glejte sliko 9).

Nacionalne preizkuse znanja jezikov lahko ocenjujejo bodisi notranji bodisi zunanji ocenjevalci. V tem poročilu štejemo kot notranje ocenjevalce učitelje, ki ocenjujejo preizkuse učencev šole, na kateri poučujejo. Zunanji ocenjevalci so učitelji, drugi šolski strokovni delavci ali druge osebe, ki jih imenuje pristojni organ za preverjanje znanja; ti ocenjujejo preizkuse učencev drugih šol, ne tistih, na katerih so zaposleni. Šteje se, da računalniško podprte preizkuse ocenjujejo zunanji ocenjevalci, enako velja za naloge, pri katerih odgovore učencev prebere ter rezultate izračuna in izpiše računalniški program. Zelo malo je preizkusov znanja jezikov s sumativnim učinkom, ki so računalniško podprti ali se ovrednotijo z optičnim čitalnikom. Navadno je za ocenjevalce, tako notranje kot zunanje, organizirano posebno usposabljanje oziroma morajo ti pri ocenjevanju upoštevati standardizirana navodila in modele ocenjevanja.

V dvaindvajsetih državah oziroma regijah pisne dele nacionalnih preizkusov znanja jezikov s sumativnim učinkom v celoti ocenjujejo zunanji ocenjevalci (glejte sliko 14), kar predstavlja dve tretjini držav oziroma regij in obravnavanih nacionalnih preizkusov znanja. V štirih drugih državah zunanji ocenjevalci preverijo in ocenijo samo nekatere nacionalne preizkuse znanja jezika. V preostalih državah oziroma regijah si notranji in zunanji ocenjevalci delijo nalogo ali preizkuse ovrednotijo samo notranji ocenjevalci.

V več državah, v katerih vse nacionalne preizkuse znanja ovrednotijo zunanji ocenjevalci, so posamezne naloge ovrednotene elektronsko. Naloge zaprtega tipa so elektronsko ovrednotene na Hrvaškem, v Latviji ('centralizirani zaključni izpit iz tujega jezika v sekundarnem izobraževanju'), Litvi, na Poljskem ('zaključni izpit iz jezika v nižjem sekundarnem izobraževanju'), v Turčiji in Črni gori. Na Danskem načrtujejo razširitev elektronskega preizkusa za namen certificiranja jezikovnih kompetenc (zaenkrat je to odvisno od zmožnosti šole), na Slovaškem izvajajo pilotni projekt informatizacije nacionalnega preverjanja znanja.

V vseh drugih državah, v katerih pisne naloge nacionalnih preizkusov znanja jezikov s sumativnim učinkom ovrednotijo centralno, so zunanji ocenjevalci običajno učitelji z drugih šol ali drugi zunanji ocenjevalci. V Italiji ocenjuje preizkuse učitelj s šole, na kateri se opravlja preizkus, ali učitelj z druge šole, odvisno od sestave izpitne komisije, kot jo vsako leto določi minister za izobraževanje. Drugače kot velja za standardizirane preizkuse, merila ocenjevanja v Italiji niso določena centralno, temveč jih predlaga ocenjevalec, o njih odloči šolska izpitna komisija na podlagi letnega šolskega načrta poučevanja in ocenjevanja.

V dvanajstih državah pisnih nalog nacionalnih preizkusov znanja jezikov ne ocenijo vedno centralno. V petih državah si odgovornost za ocenjevanje delijo zunanji ocenjevalci in učitelji s šole, na kateri se opravljajo nacionalni preizkusi znanja jezikov. V štirih državah oziroma regijah ocenjujejo preizkuse samo učitelji, ki učijo na šoli, na kateri se opravljajo preizkusi. V vseh teh primerih ocenjujejo učitelji preizkuse po centraliziranih navodilih za ocenjevanje.

V petih državah, v katerih si odgovornost delijo notranji in zunanji ocenjevalci, se vloge ocenjevalcev razlikujejo.

- Na Danskem (pri 'preverjanju znanja po 9. in 10. razredu') in na Nizozemskem se o končni oceni pisnega preizkusa dogovorita notranji in zunanji ocenjevalec.
- Ocene, s katerimi v Avstriji učitelji ovrednotijo pisne preizkuse na svojih šolah, posredujejo v potrditev še izpitni komisiji, ki ji predseduje inšpektor ali zunanji ravnatelj.
- Na Slovaškem centralno ocenijo naloge izbirnega tipa, medtem ko naloge odprtega tipa ovrednotijo učitelji – notranji ocenjevalci, pod nadzorom komisije za zaključne izpite.
- Na Švedskem ocenjujejo 'nacionalne preizkuse znanja' poleg učiteljev na šoli, na kateri se ti opravljajo, še učitelji z drugih šol. Določen vzorec 'nacionalnih preizkusov znanja', ki jih ocenijo učitelji, nato ovrednotijo še šolski inšpektorji.

Slika 14: Ocenjevanje pisnih nacionalnih preizkusov znanja jezikov s sumativnim učinkom, ISCED 2 in 3, 2014/15

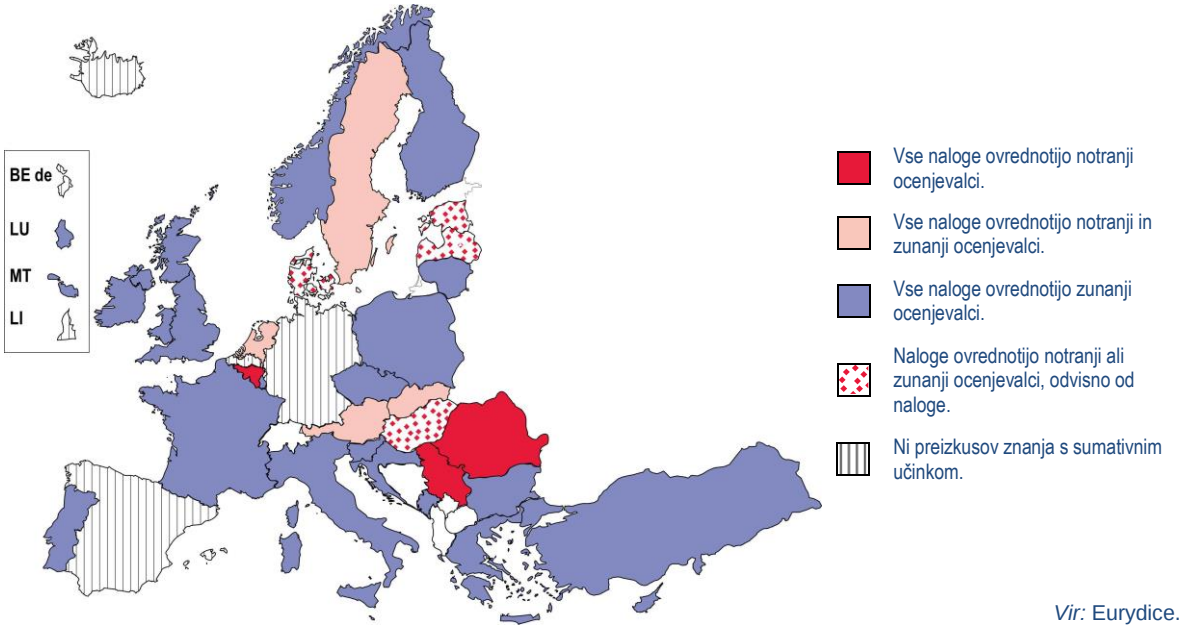

Vir: Eurydice.

Metodološko pojasnilo

Merilo za razvrščanje držav na zemljevidu v kategorije so pisni nacionalni preizkusi s sumativnim učinkom. Spretnosti (bralno in pisno razumevanje in/ali slušna spretnost), ki se preverjajo s pisnimi nalogami nacionalnih preizkusov znanja jezikov, se med državami in preizkusi razlikujejo (glejte sliko 9). Ustno preverjanje znanja, pri katerem se ocenjujeta govorna spretnost in ponekod slušno razumevanje, na sliki ni upoštevano.

'Vsi preizkusi' lahko pomeni enega ali več nacionalnih preizkusov znanja jezikov s sumativnim učinkom, odvisno od države. V preglednici 1 v *Dodatku* je seznam vseh nacionalnih preizkusov, upoštevanih v tem poročilu.

'Preizkusi s sumativnim učinkom' so podlaga za odločanje o napredovanju učencev, tudi za podelitev spričeval, zunanjo diferenciacijo na koncu ravni ISCED 2 ali 3, sprejem učencev na visokošolske institucije ali v študijske programe. Za več informacij o nacionalnih preizkusih znanja s sumativnim učinkom glejte sliko 4.

Učitelji, ki ocenjujejo nacionalne preizkuse znanja jezikov učencev šole, na kateri učijo, so v tem poročilu označeni kot notranji ocenjevalci. Zunanji ocenjevalci so učitelji, ki ocenjujejo nacionalne preizkuse znanja učencev na drugih šolah, ali drugi centralno imenovani strokovnjaki. Ocenjevalci, notranji ali zunanji, se navadno za ocenjevanje posebej usposabljajo oziroma ocenjujejo po standardiziranih navodilih in modelih ocenjevanja.

Opombe k podatkom držav

Italija: na sliki je označeno stanje v šolskem letu 2014/15. Ocenjevalci so zunanji ali notranji, odvisno od sestave izpitne komisije, o kateri vsako leto odloča minister za izobraževanje.
Latvija: organizacija 'preizkusa znanja francoščine v 9. razredu' se med regijami razlikuje. V regijah, kjer so šole v odročnih krajih, preizkuse ocenjujejo učitelji, ki te učence tudi učijo. V drugih regijah ocenjujejo preizkuse centralno: učitelji z več šol se zberejo skupaj in ocenijo naloge.
Madžarska: oblika ocenjevanja ni odvisna od preizkusa ampak od ravni zahtevnosti, na kateri dijaki opravljajo 'zaključni izpit v višjem sekundarnem izobraževanju'. Več informacij o tem lahko preberete v nadaljevanju.

V štirih državah oziroma regijah, v katerih ocenjujejo nacionalne preizkuse znanja jezikov samo učitelji šole, na kateri se opravljajo preizkusi, je vpliv rezultatov na napredovanje učencev različen. V Srbiji imajo preizkusi znanja jezikov posebno vlogo v izobraževalnem sistemu, saj so hkrati sprejemni izpiti za vpis v visokospecializirane jezikovne programe. V Belgiji (francoski skupnosti) in Estoniji so rezultati notranje ovrednotenih nacionalnih preizkusov znanja jezikov podlaga za podelitev spričevala, s katerim se potrdi zaključek izobraževanja na ravni ISCED 2, medtem ko imajo v Romuniji takšne preizkuse ob koncu izobraževanja na ravni ISCED 3.

V štirih državah so postopki ocenjevanja med različnimi nacionalnimi preizkusi znanja s sumativnim učinkom različni. Na Danskem, v Estoniji in Latviji ocenjevanje ni enako organizirano za raven ISCED 2 kot za raven ISCED 3. V teh državah zaključne izpite v višjem sekundarnem izobraževanju vrednotijo zunanji ocenjevalci, kar ne velja tudi za zunanje zaključne izpite na ravni ISCED 2. Na Danskem pisne naloge 'preizkusov znanja po 9. in 10. razredu' ovrednotijo skupaj notranji in zunanji ocenjevalci. V Estoniji 'zaključne izpite standardiziranih nalog v osnovni šoli' notranje ovrednotijo učitelji. V Latviji 'izpit iz znanja tujega jezika v 9. razredu' ovrednotijo notranji ali zunanji ocenjevalci, odvisno od regije. Na Madžarskem razlike med postopki ocenjevanja niso odvisne od ravni izobraževanja, temveč od ravni zahtevnosti preverjane kompetence. Ocenjevanje 'zaključnega izpita v višjem sekundarnem izobraževanju', ki ga opravljajo dijaki na 'standardni ravni', je praviloma notranje; na centralni ravni imenovana komisija, ki jo sestavljajo učitelji jezikov, ocenjuje preizkuse na višji ravni', katerih dosežki se upoštevajo pri sprejemu v izbrane visokošolske študijske programe. V vseh štirih državah poskušajo zagotoviti čim večjo zanesljivost preizkusov, saj imajo zelo pomembno vlogo pri napredovanju učencev.

V skoraj dveh tretjinah držav, v katerih imajo nacionalne preizkuse znanja jezikov s sumativnim učinkom, govorno spretnost preverjajo z ustnimi izpiti, ki so lahko pripravljeni centralno (glejte sliko 9) ali na ravni šole.

Če preverjanje govorne spretnosti pripravijo na ravni šole, navadno organizirajo obliko zunanjega nadzora nad notranjimi ocenjevalci. Izjema je Nizozemska. Na Danskem in Norveškem zunanji ocenjevalci pomagajo učiteljem oceniti ustne dele nacionalnih preizkusov znanja jezikov s sumativnim učinkom. Učitelji v Avstriji in Sloveniji upoštevajo nacionalne predpise oziroma navodila pri ocenjevanju ustnega dela 'standardiziranih kompetenčno zasnovanih maturitetnih izpitov v splošnem srednješolskem izobraževanju' (v Avstriji) in pri 'poklicni maturi' (v Sloveniji). Na Slovaškem vodi preverjanje in ocenjevanje govorne spretnosti šolska izpitna komisija za jezike, ki ji predseduje zunanji učitelj, imenuje ga regionalna oblast.

Tudi v Združenem kraljestvu ocenjevanje govornih preizkusov na ravni šole nadzirajo zunanji ocenjevalci. V Angliji, Walesu in na Severnem Irskem govorne dele preizkusov znanja francoščine, nemščine in španščine (najpogostejši jeziki) ter italijanščine, kitajščine, urdujščine in valižanščine (ki imajo status drugega jezika) za pridobitev 'splošnega spričevala o sekundarni izobrazbi (GCSE)' ocenjujejo notranji učitelji in predloge ocen pošljejo zunanji izpitni komisiji, ki jih uravnoteži. Govorno spretnost pri 'nacionalnem preizkusu 5' in 'preizkusu znanja na višji ravni' na Škotskem ocenjujejo učitelji šole, na kateri se izvaja preizkus, ocene nato preverijo na Škotskem uradu za kvalifikacije

(SQA). Izvedbo sestavnega dela 'preizkusa znanja na najzahtevnejši ravni', s katerim se preverja govorna spretnost, nadzorujejo in ocenijo zunanji ocenjevalci, ki jih imenuje SQA.

Če je ustni del nacionalnih preizkusov znanja jezika (pri katerem se preverja tudi govorna spretnost) pripravljen na centralni ravni, ocenjevanje (notranje ali zunanje) navadno sledi istemu vzorcu, kot velja za pisni del preizkusa. Govorne preizkuse na Malti ovrednotijo zunanji ocenjevalci pri vseh nacionalnih preizkusih znanja jezikov s sumativnim učinkom. Pripravi jih skupina strokovnjakov: strokovni delavci s področja izobraževanja, učitelji in univerzitetni predavatelji. Govorne naloge ocenjujejo samo zunanji ocenjevalci pri:

- 'zaključnih izpitih v višjem sekundarnem izobraževanju' na Irskem in v Latviji;
- 'zaključnih izpitih v srednjih šolah' na višji ravni na Madžarskem;
- preizkusih za pridobitev 'splošnega spričevala o izobraževanju na prvi stopnji višje ravni (AS)' in 'splošnega spričevala o izobraževanju na višji ravni (A ali A2)' v Združenem kraljestvu (Angliji, Walesu in na Severnem Irskem).

V šestih državah, kjer pripravljajo centralizirano preverjanje in ocenjevanje govorne spretnosti, je vendarle nekoliko večji poudarek na notranjem ocenjevanju kot pri preverjanju drugih spretnosti. V Franciji govorne preizkuse pri 'splošnem in tehnološkem bakalavreatu' nadzorujejo in ovrednotijo notranji ocenjevalci (razen znanja učencev književne smeri), medtem ko preizkuse pisne spretnosti in bralnega razumevanja ocenjujejo zunanji ocenjevalci. Na Češkem, Poljskem ter v Estoniji, Litvi in Sloveniji ocenjujejo zunanji ocenjevalci samo pisne naloge pri zaključnih izpitih v višjem sekundarnem izobraževanju.

- Preizkus govorne spretnosti pri skupnem delu 'zaključnega izpita' na Češkem ovrednotijo notranji ocenjevalci, ocene potrdi izpitna komisija, ki jo imenuje šola in ji predseduje učitelj z druge šole.
- Govorni del pri 'zunanjih zaključnih izpitih' v Estoniji ocenijo učitelji, ki niso poučevali ocenjevanih učencev; lahko so zaposleni na šoli, na kateri se organizira preizkus znanja, ali na drugi šoli.
- Ustni del 'državnega maturitetnega izpita iz tujega jezika' v Litvi, s katerim preverjajo govorno spretnost, ocenjujejo šolski učitelji.
- Govorni preizkus, ki ga opravljajo učenci na 'maturitetnem izpitu iz jezika' na Poljskem, ocenjuje izpitna komisija, v kateri so zunanji ocenjevalec in učitelji šole, na kateri poteka preizkus.
- V Sloveniji ustni del 'splošne mature' ocenijo notranji ocenjevalci, ki so člani izpitne komisije na šoli.

Preizkuse znanja s formativnim učinkom, ki se uporabljajo samo na ravni šole, navadno ocenjujejo notranji ocenjevalci

V večini držav pisne naloge preizkusov s formativnim učinkom ocenjujejo bodisi samo notranji bodisi samo zunanji ocenjevalci, odvisno od tega, ali je preizkus namenjen spremljanju izobraževalnega sistema kot celote ali se z rezultati seznanijo samo učitelji na šoli, učenci in/ali njihovi starši (glejte sliko 5).

Kot pri preizkusih s sumativnim učinkom (glejte sliko 14) pisne naloge preizkusov s formativnim učinkom ocenjujejo zunanji ocenjevalci (glejte sliko 15). Preizkusi znanja s formativnim učinkom na Češkem, Danskem in v Nemčiji ('nacionalno preverjanje znanja jezikov'), Luksemburgu ('standardizirani preizkusi znanja'), Lihtenštajnu ('spletni prilagoditveni sistem preverjanja znanja') in

na Norveškem, s katerimi se preverjajo sprejemniške spretnosti, se opravljajo elektronsko ali na papirju, ocenjujejo se elektronsko. V Belgiji (flamski skupnosti), Španiji (Baskiji in Kataloniji), Franciji, Avstriji in na Islandiji naloge izbirnega tipa, s katerimi se preverja sprejemniške spretnosti, ocenjujejo elektronsko z optičnim čitalnikom, naloge odprtega tipa ocenijo zunanji ocenjevalci. Pri preizkusih s formativnim učinkom, s katerimi preverjajo spretnosti branja, pisanja in slušnega razumevanja, tudi v Bolgariji in na Portugalskem ocenjujejo naloge na papirju elektronsko. V Bolgariji odgovorov ne berejo z optičnim čitalnikom, ampak jih pregledajo učitelji v posebnem računalniškem programu. Tudi v Sloveniji ocenjujejo 'nacionalne preizkuse znanja' centralno imenovani zunanji učitelji, ki popravljajo anonimne naloge na papirju. Preizkuse s formativnim učinkom v Španiji (Madridu in na Kanarskih otokih) in 'preizkuse doseganja standardov vsebin' ocenjujejo zunanji ocenjevalci.

Kadar pisne preizkuse s formativnim učinkom ocenjujejo zunanji ocenjevalci, se, zanimivo, tudi preizkusi govorne spretnosti ocenjujejo zunanje. To velja za Belgijo (nemško govorečo in flamsko skupnost), Španijo (Kanarske otoke in Madrid), Avstrijo, Portugalsko in Lihtenštajn ('preizkuse doseganja standardov vsebin'). Na primer:

- v Belgiji (nemško govoreči skupnosti) so za izpeljavo in ocenjevanje nalog preizkusov za pridobitev 'spričevala o znanju francoščine B1 in B2', s katerimi preverjajo govorno spretnost, odgovorni akreditirani univerzitetni strokovni delavci;
- leta 2012 so v Belgiji (flamski skupnosti) v okviru 'programa nacionalnega preverjanja znanja francoščine: bralno in slušno razumevanje ter pisna spretnost ', ki temelji na vzorcu, individualno po šolah organizirali preizkuse govorne spretnosti, posneli in pozneje ocenili so jih zunanji ocenjevalci;
- v Avstriji sestavne dele 'preverjanja doseganja nacionalnih standardov izobraževanja', s katerimi se preverja govorne spretnosti na naključnem vzorcu šol, izvedejo in ocenijo učitelji drugih šol, ki se za to posebej usposobijo;
- na Portugalskem govorni sestavni del preizkusa ocenjujejo učitelji, ki ne učijo na šoli, na kateri se opravlja preizkus.

Slika 15: Ocenjevanje pisnih nacionalnih preizkusov znanja jezikov s formativnim učinkom, ISCED 2 in 3, 2014/15

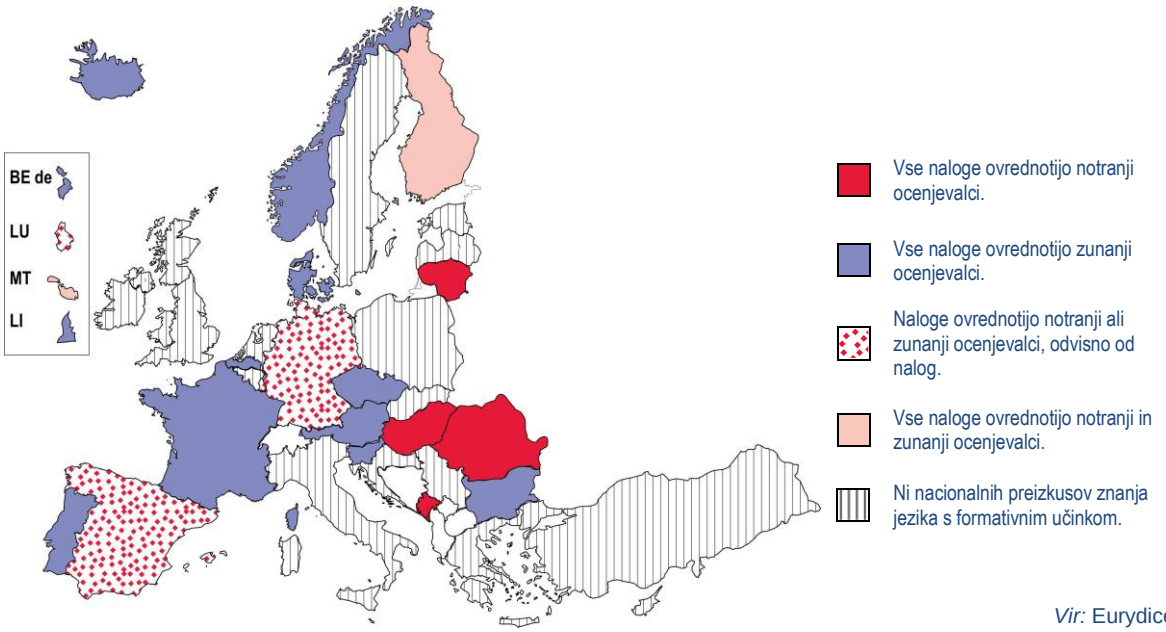

Vir: Eurydice.

Metodološko pojasnilo

Razvrščanje držav v kategorije temelji na pisnih delih nacionalnih preizkusov znanja jezikov s formativnim učinkom: spretnosti (bralna, pisna in/ali slušno razumevanje), ki se preverjajo s pisnimi deli nacionalnih preizkusov znanja jezikov, se razlikujejo med državami in preizkusi (glejte sliko 9). Ustno preverjanje znanja, pri katerem se ocenjuje govorna spretnost in ponekod slušno razumevanje, na sliki ni upoštevano.

'Vsi preizkusi' lahko pomeni enega ali več nacionalnih preizkusov znanja jezikov s formativnim učinkom, odvisno od države. V preglednici 1 v *Dodatku* je seznam vseh nacionalnih preizkusov, upoštevanih v tem poročilu.

'Preizkusi s formativnim učinkom' ne vplivajo na napredovanje učencev. Njihov glavni namen je evalvacija izobraževalnega sistema kot celote zaradi oblikovanja šolske politike ali evalvacija rezultatov z namenom izboljšanja poučevanja in učenja na ravni šole ali učenca. Za več informacij o glavnih namenih preizkusov s formativnim učinkom glejte sliko 5.

Učitelji, ki ocenjujejo nacionalne preizkuse znanja jezikov učencev šole, na kateri učijo, so v tem poročilu označeni kot notranji ocenjevalci. Zunanji ocenjevalci so učitelji, ki ocenjujejo nacionalne preizkuse znanja pri učencih drugih šol ali drugi centralno imenovani strokovnjaki. Ocenjevalci, notranji ali zunanji, se navadno za to delo posebej usposabljajo oziroma ocenjujejo po standardiziranih navodilih in ocenjevalnih modelih.

Opombe k podatkom držav

Nemčija: za organizacijo 'primerjalnih preizkusov znanja VERA' so odgovorne nemške zvezne dežele. Način priprave, izpeljave in analize rezultatov ter seznanjanje z njimi urejajo deželni predpisi.
Španija: vsaka avtonomna skupnost pripravlja svoje preizkuse znanja in razvija postopke ocenjevanja po svoji presoji. Preizkuse ocenjujejo samo zunanji ocenjevalci ali si nalogo razdelijo učitelji šole, na kateri je preizkus organiziran, in zunanji ocenjevalci. Izjema so preizkusi za učence 8. razreda v Ekstremaduri, ki jih ocenjujejo notranji ocenjevalci,

V devetih državah ocenjujejo preizkuse znanja s formativnim učinkom notranji ocenjevalci, in sicer bodisi sami bodisi pod nadzorom zunanjih ocenjevalcev. Pri tem se ravnajo po nacionalnih navodilih za ocenjevanje, tako kot če bi ocenjevali preizkuse s sumativnim učinkom.

V Litvi, Romuniji, Črni gori in na Madžarskem pisne dele preizkusov znanja s formativnim učinkom ocenjujejo učitelji šole, na kateri se opravljajo preizkusi. To velja tudi za Španijo, in sicer za 'diagnostično evalvacijo EDEX', ki jo opravljajo učenci 8. razreda v Ekstremaduri, ter za 'nacionalne preizkuse znanja' angleščine, francoščine in nemščine v Luksemburgu. V Črni gori anonimne naloge v papirnati obliki ovrednotijo učitelji učencev, ki jih opravljajo, ponekod tudi zunanji učitelji.

Samo v Španiji ter na Malti in Finskem ocenjujejo preizkuse znanja s formativnim učinkom tako učitelji šole, na kateri se opravljajo preizkusi, kot zunanji ocenjevalci. V Murciji in Kantabriji v Španiji je ocenjevanje notranje, vendar naključno izbrane naloge v papirni obliki ocenijo zunanji ocenjevalci neposredno ali v ponovnem ocenjevanju. V skupnostih Navare in Ekstremadure (pri 'integralni evalvaciji dvojezičnih oddelkov') se ocenjuje na dva načina: odgovore na zaprta vprašanja točkujejo elektronsko, odgovore na odprta vprašanja ovrednotijo notranji ocenjevalci. Na Malti in Finskem zunanji ocenjevalci pregledajo vzorec nalog v papirnati obliki, ki so jih pred tem že ocenili notranji ocenjevalci.

Večino razlik v ocenjevanju preizkusov znanja s formativnim učinkom je mogoče povezati z namenom preizkusov (glejte sliko 5). Veliko večino preizkusov znanja, ki so oblikovani za spremljanje izobraževalnega sistema kot celote, ovrednotijo zunanji ocenjevalci – to velja za vse spretnosti, ki se preverjajo. Samo na Madžarskem in v Črni gori nacionalne preizkuse za spremljanje izobraževalnega sistema kot celote ovrednotijo notranji ocenjevalci. Večino preizkusov s formativnim učinkom, ki se uporabljajo za evalvacijo posamezne šole, oddelkov ali učencev, in ne izobraževalnega sistema kot celote, ovrednotijo notranji ocenjevalci; izjemi sta Danska in Lihtenštajn ('spletni prilagoditveni sistem preverjanja znanja'). Dober primer, ki kaže povezanost med namenom preizkusa in načinom ocenjevanja, je Luksemburg. V tej državi so 'standardizirani preizkusi', s katerimi zgolj spremljajo izobraževalni sistem, računalniško podprti, medtem ko 'nacionalne preizkuse znanja', ki so primarno zasnovani za namen diagnosticiranja, ovrednotijo notranji ocenjevalci, ko ocenjujejo kompetence posameznega učenca.

VIRI

Council of Europe, 2001. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. [pdf] Na voljo na: http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Source/Framework_EN.pdf [dostop 19. 5. 2015].

EACEA/Eurydice, 2009. National Testing of Pupils in Europe: Objectives, Organisation and Use of Results. Brussels: Eurydice.

EACEA/Eurydice, 2012a. Key Data on Education in Europe 2012. Brussels: Eurydice.

EACEA/Eurydice, 2012b. Key Data on Teaching Languages at School in Europe 2012. Brussels: Eurydice.

European Commission/EACEA/Eurydice, 2014. The Structure of the European Education Systems 2014/2015: Schematic Diagrams. Luksemburg: Publications Office of the European Union.

European Commission/EACEA/Eurydice, 2015. Recommended Annual Instruction Time in Full-time Compulsory Education in Europe 2014/2015. Eurydice – Facts and Figures. Luksemburg: Publications Office of the European Union.

European Commission/SurveyLang, 2012. First European Survey on Language Competences: Final Report. [spletna objava] http://www.surveylang.org/Project-news-and-resources/Project-news-and-resources.html [dostop 30. 4. 2015].

POJMOVNIK

Definicije

Centralna raven: najvišji pristojni organ za izobraževanje, ki je v večini držav na nacionalni (državni) ravni. V nekaterih državah so pristojni za nekatera ali vsa področja izobraževanja organi na drugi ravni (skupnosti, dežele, avtonomne skupnosti). V Belgiji, Nemčiji, Španiji in Združenem kraljestvu ima vsak del ali regija svoje ministrstvo za izobraževanje.

Jeziki: v tem poročilu 'jeziki' pomenijo vse jezike, razen učnih (navadno uradnih nacionalnih jezikov), regionalnih in klasičnih, kot sta stara grščina in latinščina. Angleščina in irščina na Irskem, finščina in švedščina na Finskem, francoščina in nemščina v Luksemburgu ter angleščina na Malti so izjeme k pravilu. Na Irskem, Finskem in v Luksemburgu sta omenjena jezika uradna jezika, od katerih je vsak lahko učni jezik v šoli, drugi pa drugi ali v nekaterih primerih tuji jezik. Na Malti je angleščina tako učni jezik kot drugi jezik. Glede na raven decentralizacije izobraževanja v nekaterih delih Združenega kraljestva in v avtonomnih skupnostih v Španiji so v poročilu upoštevani tudi regionalni jeziki.

Pojem 'jeziki' označuje vse jezike, ki so upoštevani v tem poročilu. Pri obravnavi posameznih nacionalnih preizkusov je uporabljen tudi pojem 'tuji jezik', saj so tako obravnavani v kurikulih večine držav jeziki, upoštevani v tem poročilu.

Nacionalni preizkusi znanja: standardizirani preizkusi oziroma izpiti, ki jih pripravijo centralni pristojni organi in ki so odgovorni tudi za njihovo izpeljavo. Standardizirani preizkusi oziroma izpiti so preizkusi vseh oblik, pri katerih (a) vsi testiranci odgovarjajo na ista vprašanja (ali vprašanja, izbrana iz skupne zbirke vprašanj) in (b) so njihovi odgovori ovrednoteni po standardnih merilih in na enoten način. Mednarodni preizkusi znanja ali raziskave, kot je SurveyLang, niso zajeti v tem poročilu, kot tudi ne

podatki o preizkusih, ki jih pripravljajo šole same, čeprav so jih sestavile na podlagi enotnih nacionalnih navodil.

Preizkusi znanja s formativnim učinkom: nacionalni preizkusi znanja, ki formalno ne vplivajo na napredovanje učencev. Glavni namen teh preizkusov je evalvacija izobraževalnega sistema kot celote, da lahko pristojne oblasti vpeljujejo potrebne spremembe, ali evalvacija dosežkov, tako da so ovrednoteni rezultati povratna informacija za izboljšanje poučevanja in učenja v šolah, oddelkih ali na ravni posameznikov.

Preizkusi znanja s sumativnim učinkom: nacionalni preizkusi znanja, s katerimi se merijo dosežki učencev na koncu šolskega leta ali izobraževanja na določeni ravni, pred odločanjem o njihovi nadaljnji poti izobraževanja. Rezultati teh preizkusov so namenjeni odločanju o napredovanju učencev, za podeljevanje spričeval, razporejanju učencev na ravni ISCED 2 ali 3 po uspehu ali za sprejem učencev na visokošolske institucije ali študijske programe. Slednje velja za centralizirane nacionalne sisteme, pri katerih je uspešno dokončanje višjega sekundarnega izobraževanja pogoj za sprejem na visokošolske institucije ali študijske programe, merila za izbiro dopolnjujejo tudi rezultati nacionalnih preizkusov znanja jezikov na ravni ISCED 3.

Oznake držav

EU	Evropska unija	**MT**	Malta
BE	Belgija	**NL**	Nizozemska
BE fr	Belgija – francoska skupnost	**AT**	Avstrija
BE de	Belgija – nemško govoreča skupnost	**PL**	Poljska
BE nl	Belgija – flamska skupnost	**PT**	Portugalska
BG	Bolgarija	**RO**	Romunija
CZ	Češka republika	**SI**	Slovenija
DK	Danska	**SK**	Slovaška
DE	Nemčija	**FI**	Finska
EE	Estonija	**SE**	Švedska
IE	Irska	**UK**	Združeno kraljestvo
EL	Grčija	**UK-ENG**	Anglija
ES	Španija	**UK-WLS**	Wales
FR	Francija	**UK-NIR**	Severna Irska
HR	Hrvaška	**UK-SCT**	Škotska
IT	Italija	**IS**	Islandija
CY	Ciper	**LI**	Lihtenštajn
LV	Latvija	**ME**	Črna gora
LT	Litva	**NO**	Norveška
LU	Luksemburg	**RS**	Srbija
HU	Madžarska	**TR**	Turčija

* ISO koda 3166. Začasna koda, ki v nobenem primeru ne prejudicira določene nomenklature posamezne države, o kateri se bodo šele dogovorili po končanih pogajanjih, ki se vodijo pri Združenih narodih (http://www.iso.org/iso/country_codes/iso_3166_code_lists.htm [dostop 25. 9. 2014]).

Statistične oznake

: Ni podatkov. (–) Se ne uporablja.

Okrajšave in kratice

SEJO Skupni evropski jezikovni okvir
VET poklicno izobraževanje in usposabljanje
ISCED mednarodna standardna klasifikacija izobraževanja

Klasifikacije

Mednarodna standardna klasifikacija izobraževanja (ISCED 2011)

Mednarodna standardna klasifikacija izobraževanja (ISCED) je orodje za povezovanje statističnih podatkov o izobraževanju. ISCED je prekrižana klasifikacija z dvema klasifikacijskima spremenljivkama, to so ravni in področja izobraževanja, ter z dopolnilnimi dimenzijami splošne/poklicne/predpoklicne usmeritve in dveh predvidenih ciljev izobraževanja (nadaljnje izobraževanje oziroma trg dela). Zadnja različica ISCED 2011 razlikuje med osmimi ravnmi izobraževanja. Izkustvena predpostavka je, da lahko razvrstimo izobraževalne programe na posamezne ravni izobraževanja po več merilih. Za vsako od ravni in vrsto izobraževanja je treba upoštevati hierarhični sistem razvrščanja med glavnimi in pomožnimi merili (tipična izobrazba kot vpisni pogoj, sprejemni pogoji, najmanjša starost ob vstopu, izobrazba pedagoških delavcev itd.).

V poročilu je uporabljena klasifikacija ISCED 2011, če ni drugače navedeno.

ISCED 2: nižje sekundarno izobraževanje

Programi na tej ravni nadgrajujejo znanje učencev, doseženo na ravni ISCED 1. Učenci vstopijo v izobraževanje na ravni ISCED 2 praviloma med 10. in 13. letom starosti (najpogosteje pri 12. letih). V Sloveniji na to raven razvrščamo osnovnošolsko izobraževanje od 7. do 9. razreda.

ISCED 3: višje sekundarno izobraževanje

Programi na tej ravni so praviloma oblikovani za dokončanje sekundarnega izobraževanja in za pripravo na terciarno izobraževanje oziroma zagotavljajo znanje in spretnosti, pomembne za zaposlitev. Učenci vstopijo na to raven izobraževanja med 14. in 16. letom starosti. V Sloveniji na to raven razvrščamo srednješolsko izobraževanje.

DODATEK

V preglednici 1 je seznam nacionalnih preizkusov znanja po državah, in sicer po številu, njihovem poimenovanju v slovenščini in izvornem jeziku ter razredih izobraževanja, v katerih se opravljajo.

Preizkuse znanja lahko štejemo na več načinov. Preizkusi znanja so različni, če jih opravljajo učenci iz različnih razredov ali če preverjajo različne jezike, različne spretnosti itd. V tem poročilu so nacionalni preizkusi **praviloma** različni, če se z njimi preverja znanje učencev v različnih razredih. V nekaterih državah preizkus znanja istega jezika in spretnosti na isti ravni dosežene kompetence in za isti namen opravljajo učenci v različnih razredih. Takšen primer so na primer zaključni izpiti, ki jih ob koncu višjega sekundarnega izobraževanja lahko opravljajo učenci v različnih razredih. V tem primeru se štejejo kot en preizkus, čeprav ga opravljajo v različnih razredih. Če se v istem razredu opravlja več preizkusov, se ti štejejo ločeno, če nimajo istega namena.

Preglednica 1: Nacionalni preizkusi znanja jezikov po državah s poimenovanjem preizkusa v slovenščini in v izvornem jeziku ter razredi, v katerih se opravljajo, ISCED 2 in 3, 2014/15

	Število preizkusov	Poimenovanje preizkusa v slovenščini (prevod iz angleščine)	Poimenovanje preizkusa v izvornem jeziku	Razredi
BE fr	1	Spričevalo o nižjem sekundarnem izobraževanju	Certificat d'études du premier degré de l'enseignement secondaire	8
BE de	2	Potrdilo o znanju francoščine, B1	Nachweis grundlegender Kenntnisse in der Französischen Sprache, Niveau B1	9
		Potrdilo o znanju francoščine, B2	Nachweis grundlegender Kenntnisse in der Französischen Sprache, Niveau B2	12
BE nl[20]	2	Nacionalni program preverjanja znanja francoščine: bralno in slušno razumevanje, pisno sporočanje	Peilingen – Frans: lezen, luisteren en schrijven	8
		Nacionalni program preverjanja znanja francoščine: slušno razumevanje in govorno sporočanje	Peilingen – Frans: luisteren en spreken	12
BG	3	Nacionalni zunanji preizkus znanja	Национално външно оценяване (nacionalno vunshno ocenyavane)	7
		Nacionalni zunanji preizkus znanja	национално външно оценяване (nacionalno vunshno ocenyavane)	8
		Nacionalno zunanje vrednotenje znanja/matura	национално външно оценяване (nacionalno vunshno ocenyavane) / матура (matura))	12
CZ	3	Vzorčna raziskava dosežkov učencev v 4. in 8. razredu osnovne šole in dijakov 2. letnika višje sekundarne poklicne šole[21]	Výběrové ověřování výsledků žáků na úrovni 4. a 8. ročníků základních škol a 2. ročníků středních odborných škol	8
		Vzorčna raziskava dosežkov učencev v 4. in 8. razredu osnovne šole in dijakov 2. letnika višje sekundarne poklicne šole[22]	Výběrové ověřování výsledků žáků na úrovni 4. a 8. ročníků základních škol a 2. ročníků středních odborných škol	11
		Zaključni izpiti (skupni del)	Maturitní zkouška (společná část)	13
DK	4	Nacionalni preizkus znanja	Nationale test	8
		Preizkus znanja po 9. razredu	Folkeskolens prøver Folkeskolens 9.-klasseprøve	10

[20] Preizkusi znanja, ki jih učenci opravljajo v okviru nacionalnega programa preverjanja znanja (NAP). Glavna vsebina pri preizkusih se spreminja, kot se z leti spreminjajo predmeti, pouk, starost populacije in njihovo znanje ter spretnosti. NAP so vpeljali leta 2002 in samo leta 2007 (ISCED 2) in leta 2012 (ISCED 3) so bili glavna vsebina preverjanja jeziki. Tuji jeziki v sekundarnem izobraževanju bodo v NAP morda znova na vrsti leta 2017.

[21] Zadnja vzorčna raziskava, pri kateri so se preverjale jezikovne kompetence, je bila leta 2013/14.

[22] Zadnja vzorčna raziskava, pri kateri so se preverjale jezikovne kompetence, je bila leta 2013/14.

	Število preizkusov	Poimenovanje preizkusa v slovenščini (prevod iz angleščine)	Poimenovanje preizkusa v izvornem jeziku	Razredi
		Preizkus znanja po 10. razredu	Folkeskolens 10. Klasseprøver Folkeskolens 10.-klasseprøve	11
		Zaključni izpiti po višjem sekundarnem izobraževanju	Ni enotnega poimenovanja, saj se izvaja v različnih razredih različni smeri višje sekundarnega izobraževanja	11, 12, 13
DE	2	Primerjalni preizkusi znanja (VERA)	Vergleichsarbeiten/ Lernstandserhebungen (VERA)	8
		Nacionalno preverjanje znanja jezikov	Ländervergleich Sprachen	9
EE	2	Zaključni izpiti s standardiziranimi nalogami v osnovni šoli	Ühtsed põhikooli lõpueksamid	9
		Zunanji zaključni izpiti[23]	Gümnaasiumi lõpueksamid	12
IE	2	Preizkusi znanja za pridobitev spričevala 'Junior'	Junior Certificate Examination	11
		Izpiti za pridobitev zaključnega spričevala	Leaving Certificate Examination	14
EL	1	Preizkusi znanja modernih tujih jezikov	Ειδικό Μάθημα Ξένης Γλώσσας	12
ES	2	Nacionalni preizkusi znanja v 8. razredu (v Valenciji, Ekstremaduri, Madridu, Murciji, Navari in Baskiji):		8
		Valencija: diagnostično preverjanje in ocenjevanje znanja: preizkus jezikovnih kompetenc	Comunidad Valenciana: Evaluación de Diagnóstico: Prueba de Competencia en Comunicación Lingüística	
		Ekstremadura: diagnostična evalvacija EDEX	Extremadura: Evaluación de Diagnóstico EDEX	
		Madrid: preizkusi ustne in pisne spretnosti (SEJO A2, B1 in B2)	Madrid: Prueba Oral y Escrita (MCER A2, B1 y B2)	
		Murcija: regionalna diagnostična evalvacija	Murcia: Evaluación de Diagnóstico Regional	
		Navara: diagnostična evalvacija jezikovnih kompetenc v angleščini	Navarra: Competencia lingüística en inglés. Evaluación diagnóstica	
		Baskija: diagnostična evalvacija	El País Vasco: País Vasco: Evaluación Diagnóstica	
		Nacionalni preizkusi znanja v 10. razredu (na Kanarskih otokih, v Kantabriji, Kataloniji, Ekstremaduri in Madridu):		10
		Kanarski otoki: potrjevanje znanja učencev pri CLIL v 10. razredu – izpiti GESE Trinity College	Islas Canarias: Pruebas de acreditación alumnado CLIL de 4º ESO – GESE Exams Trinity College	
		Kantabrija: standardizirani preizkusi znanja angleščine	Cantabria: Pruebas Estandarizadas de Inglés	
		Katalonija: evalvacija znanja v nižjem sekundarnem izobraževanju	Cataluña: Evaluación de la Educación Secundaria Obligatoria	
		Ekstremadura: integralna evalvacija dvojezičnih oddelkov	Extremadura: Evaluación Integral de las Secciones Bilingües	
		Madrid: preizkusi spretnosti ustnega in pisnega sporočanja (SEJO A2, B1, B2 in C1)	Madrid: Prueba Oral y Escrita (MCER A2, B1, B2 y C1)	
FR	2	Preverjanje znanja CEDRE (evalvacija znanja iz predmetov 9. razreda, ki temelji na vzorcu)	Cycle des évaluations disciplinaires réalisées sur échantillons	9
		Splošni in tehnološki bakalavreat	Baccalauréat général et technologique	12
HR	1	Državni maturitetni izpit	Ispit državne mature	12
IT	1	Nacionalni preizkusi znanja: druga pisna naloga	Seconda prova scritta dell'Esame di Stato	13
CY	1	Vseciprski preizkusi znanja	Παγκύπριες Εξετάσεις	12
LV	2	Preizkus znanja tujega jezika v 9. razredu	Eksāmens svešvalodā 9.klasei (angļu, vācu, krievu, franču val.)	9

[23] Leta 2014 so nacionalno preverjanje znanja francoščine, nemščine in ruščine nadomestili z mednarodnim preverjanjem znanja, po katerem testiranci prejmejo mednarodno potrdilo o znanju. Nacionalni zaključni preizkus znanja angleščine pripravi skupina estonskih učiteljev, raziskovalcev in strokovnjakov za preverjanje znanja.

	Število preizkusov	Poimenovanje preizkusa v slovenščini (prevod iz angleščine)	Poimenovanje preizkusa v izvornem jeziku	Razredi
		Centralizirani zaključni izpiti iz tujih jezikov v sekundarnem izobraževanju	Centralizētais eksāmens par vispārējās vidējās izglītības apguvi svešvalodā (angļu, vācu, krievu, franču val.)	12
LT	2	Državni maturitetni izpit iz tujih jezikov	Užsienio kalbos valstybinis brandos egzaminas	12
		Priznavanje govorne spretnosti v tujem jeziku*	Užsienio kalbos (anglų, prancūzų, rusų, vokiečių) įskaita*	12
		Standardizirani preizkus znanja tujega jezika	Užsienio kalbos lygio nustatymo testas	10
LU	2	Standardizirani preizkusi znanja	Epreuves Standardisées	9
		Nacionalni preizkusi znanja angleščine	Epreuves Communes Anglais	8 (9, sekundarno tehniško izobraževanje)
		Nacionalni preizkusi znanja francoščine*	Epreuves Communes Français*	9
		Nacionalni preizkusi znanja nemščine*	Epreuves Communes Allemand*	9
HU	4	Preverjanje znanja tujega jezika	Idegen nyelvi mérés	6
		Preverjanje znanja tujega jezika	Idegen nyelvi mérés	8
		Zaključni izpit v višjem sekundarnem izobraževanju	Érettségi	12
		Preverjanje znanja ciljnega jezika*	Célnyelvi mérés*	6
		Preverjanje znanja ciljnega jezika*	Célnyelvi mérés*	8
		Preverjanje znanja ciljnega jezika	Célnyelvi mérés	10
MT	7	Letni zaključni izpiti v sekundarnem izobraževanju	Annual Examinations for Secondary Schools	7
		Letni zaključni izpiti v sekundarnem izobraževanju	Annual Examinations for Secondary Schools	8
		Letni zaključni izpiti v sekundarnem izobraževanju	Annual Examinations for Secondary Schools	9
		Letni zaključni izpiti v sekundarnem izobraževanju	Annual Examinations for Secondary Schools	10
		Letni zaključni izpiti v sekundarnem izobraževanju	Annual Examinations for Secondary Schools	11
		Spričevalo o sekundarnem izobraževanju MATSEC	MATSEC Secondary Education Certificate	11
		Maturitetno spričevalo MATSEC	MATSEC Matriculation Certificate	13
NL	3	Nacionalni preizkus znanja VMBO	Centraal examen VMBO	10
		Nacionalni preizkus znanja HAVO	Centraal examen HAVO	11
		Nacionalni preizkus znanja VWO	Centraal examen VWO	12
AT	2	Preverjanje doseganja nacionalnih standardov izobraževanja	Überprüfung der Bildungsstandards	8
		Standardizirana in na preverjanju kompetenc zasnovana matura na splošnih srednjih šolah (AHS)	Standardisierte kompetenzorientierte Reifeprüfung	12
PL	2	Zaključni izpit iz jezika ob koncu nižjega sekundarnega izobraževanja (osnovna, nadaljevalna raven)	Egzamin gimnazjalny z języka obcego nowożytnego (poziom podstawowy lub poziom rozszerzony)	9
		Maturitetni izpit iz jezika (osnovna, nadaljevalna, dvojezična raven)	Egzamin maturalny z języka obcego nowożytnego (poziom podstawowy, poziom rozszerzony lub poziom dwujęzyczny)	12 (13, zadnji razred višjega sekundarnega izobraževanja)
PT	2	Predhodni preizkus znanja angleščine[24]		9
		Nacionalni zaključni izpit v sekundarnem izobraževanju	Exame Final Nacional do Ensino Secundário	11
		Nacionalni zaključni izpit v sekundarnem izobraževanju*	Exame Final Nacional do Ensino Secundário*	11
RO	2	Nacionalna evalvacija: preizkus znanja kurikularnega področja jezik in komunikacija	Evaluarea Națională: test din aria curriculară "Limbă și comunicare	6
		Nacionalni preizkus znanja za pridobitev bakalavreata: test C – preverjanje jezikovnih spretnosti v tujem jeziku	Examenul de bacalaureat național: proba C – Evaluarea competenţelor lingvistice într-o	12, 13

[24] Kdor uspešno opravi preizkus, prejme mednarodno potrdilo o znanju angleščine.

	Število preizkusov	Poimenovanje preizkusa v slovenščini (prevod iz angleščine)	Poimenovanje preizkusa v izvornem jeziku	Razredi
			limbă de circulație internațională	
SI	2	Nacionalno preverjanje znanja	Nacionalno preverjanje znanja (NPZ)	9
		Splošna matura	Splošna matura	13
		Poklicna matura*	Poklicna matura*	13
SK	1	Zaključni izpit: zunanji in notranji pisni preizkusi	Externá časť maturitnej skúšky a písomná forma internej časti maturitnej skúšky	13
FI	2	Drugi nacionalni jezik: švedščina kot jezik B, 9. razred; finščina kot jezik A; finščina na ravni domačega govorca, 9. razred	Toinen kotimainen kieli, ruotsi B-kielenä 9. vuosiluokalla, Toinen kotimainen kieli, suomi A-kielenä ja äidinkielenomainen suomi 9. vuosiluokalla	9
		Tuji jeziki v 9. razredu*	Vieraat kielet 9. Vuosiluokalla*	9
		Maturitetni izpit (samo splošno višje sekundarno izobraževanje)	Ylioppilastutkinto	12
SE	2	Nacionalni preizkus znanja	Nationellt prov	9
		Nacionalni preizkus znanja[25]	Nationellt prov	10–12
UK-ENG	3	Splošno spričevalo o sekundarnem izobraževanju (GCSE)	General Certificate of Secondary Education (GCSE)	11
		Splošno spričevalo o izobraževanju na prvi stopnji višje ravni (AS)	General Certificate of Education Advanced Subsidiary (AS) Level	12
		Splošno spričevalo o izobraževanju na višji ravni (A ali A2)	General Certificate of Education Advanced Level (A level, or A2)	13
UK-WLS	3	Splošno spričevalo o sekundarnem izobraževanju (GCSE)	General Certificate of Secondary Education (GCSE)	11
		Splošno spričevalo o izobraževanju na prvi stopnji višje ravni (AS)	General Certificate of Education Advanced Subsidiary (AS) Level	12
		Splošno spričevalo o izobraževanju na višji ravni (A ali A2)	General Certificate of Education Advanced Level (A level, or A2)	13
UK-NIR[26]	3	Splošno spričevalo o sekundarnem izobraževanju (GCSE)	General Certificate of Secondary Education (GCSE)	12
		Splošno spričevalo o izobraževanju na prvi stopnji višje ravni (AS)	General Certificate of Education Advanced Subsidiary (AS) Level	13
		Splošno spričevalo o izobraževanju na višji ravni (A ali A2)	General Certificate of Education Advanced Level (A level, or A2)	14
UK-SCT	3	Nacionalni preizkus znanja 5	National 5	11 (12–13, zadnji razred višjega sekundarnega izobraževanja)
		Preizkus znanja na višji ravni	Higher	12 (13, zadnji razred višjega sekundarnega izobraževanja)
		Preizkus znanja na najzahtevnejši ravni	Advanced Higher	13
IS	1	Islandski nacionalni preizkusi znanja	Sæmræmd könnunarpróf	10
LI	1	Preizkusi doseganja standardov učnih vsebin	Standardprüfung	8
		Spletni prilagoditveni sistem preverjanja znanja učencev 8. razreda*	Stellwerk 8*	8
ME	3	Preverjanje znanja ob koncu drugega obdobja osnovne šole	Eksterno-interna provjera znanja na kraju drugog ciklusa	6
		Preverjanje znanja ob koncu tretjega obdobja osnovne šole	Eksterna provjera znanja na kraju trećeg	9

[25] Obstajajo različni preizkusi znanja različnih jezikov na različnih ravneh dosežene kompetence. Opravljajo se v različnih razredih.

[26] Učenci opravljajo izpite pri isti starosti kot učenci v Walesu in Angliji. Ti učenci so v različnih razredih zaradi različne strukture izobraževalnih sistemov.

	Število preizkusov	Poimenovanje preizkusa v slovenščini (prevod iz angleščine)	Poimenovanje preizkusa v izvornem jeziku	Razredi
			ciklusa	
		Maturitetni izpit	Maturski ispit	13
		Strokovni izpit*	Stručni ispit*	13
NO	4	Nacionalni preizkus znanja – angleščina	Nasjonale prøve - engelsk	8
		Zaključni izpit v nižjem sekundarnem izobraževanju – angleščina	Grunnskole eksamen - engelsk	10
		Preizkus znanja splošnih jedrnih predmetov – angleščina	Fellesfag engelsk	11 (12, poklicno izobraževanje in usposabljanje)
		Preizkus znanja splošnih jedrnih predmetov – tuji jezik, raven I ali II	Fellesfag fremmedspråk nivå I eller nivå II	12 (13, zadnji razred višjega sekundarnega izobraževanja)
		Preizkus znanja strokovnih predmetov: angleščina oziroma tuji jezik, raven I, II ali III*	Programfag engelsk og/eller fremmedspråk*	12 in/ali 13, zadnje leto višjega sekundarnega izobraževanja
RS	2	Sprejemni izpit za vpis v dvojezične oddelke v osnovni šoli	Пријемни испит за двојезична одељења у основној школи	6
		Sprejemni izpit za vpis v dvojezične oddelke v gimnazijah	Пријемни испит за двојезична одељења у гимназији	8
		Sprejemni izpit za vpis v filološke gimnazije in oddelke*	Пријемни испит за филолошке гимназије и одељења*	8
TR	2	Skupni preizkusi znanja v 8. razredu	Ortak sınav	8
		Preizkus znanja za sprejem v dodiplomski študij 5	Lisans Yerleştirme Sınavı LYS 5	12

Z zvezdico (*) označeni nacionalni preizkusi niso bili šteti ločeno, temveč skupaj z drugimi preizkusi z istim namenom, ki se opravljajo v istem razredu. To pomeni, da ti preizkusi niso upoštevani med podatki in navedeni v številkah v tej analizi. Navedeni so v opombah k državam ali v besedilu, če je to pomembno.

Preglednica 2: Uporaba rezultatov nacionalnih - jezikov v zvezi z napredovanjem učencev, ISCED 2 in/ali 3, 2014/15

	Poimenovanje preizkusa	Raven ISCED preizkusa znanja	Certificiranje učnih dosežkov	Zunanja diferenciacija učencev na ISCED 2 in/ali 3	Izbiranje kandidatov za študij na visokošolskih institucijah ali v študijskih programih
BE fr	Spričevalo o nižjem sekundarnem izobraževanju	2	v		
BG	Nacionalno zunanje vrednotenje znanja/matura	3	v		
CZ	Zaključni izpiti (skupni del)	3	v		
DK	Preizkus znanja po 9. razredu	2	v	v	
	Preizkus znanja po 10. razredu	2	v	v	
	Zaključni izpiti v višjem sekundarnem izobraževanju	3	v		
EE	Zaključni izpiti s standardiziranimi nalogami v osnovni šoli	2	v		
	Zunanji zaključni izpiti	3	v		
IE	Preizkus znanja za pridobitev spričevala 'Junior'	2	v		
	Spričevalo o zaključnem izpitu	3	v		v
EL	Preizkus znanja modernih tujih jezikov	3			v
FR	Splošni in tehnološki bakalavreat	3	v		
HR	Državni maturitetni izpit	3	v		v
IT	Nacionalni preizkusi znanja: druga pisna naloga	3	v		
CY	Vseciprski preizkusi znanja	3	v		v
LV	Preizkus znanja tujega jezika v 9. razredu	2	v		
	Centralizirani zaključni izpit iz tujih jezikov v sekundarnem izobraževanju	3	v		v
LT	Državna matura iz tujih jezikov	3	v		v
	Priznavanje govorne spretnosti v tujem jeziku*	3	v		v

	Poimenovanje preizkusa	Raven ISCED preizkusa znanja	Certificiranje učnih dosežkov	Zunanja diferenciacija učencev na ISCED 2 in/ali 3	Izbiranje kandidatov za študij na visokošolskih institucijah ali v študijskih programih
LU[27]	Nacionalni preizkusi znanja angleščine	2		v	
	Nacionalni preizkusi znanja nemščine*	2		v	
	Nacionalni preizkusi znanja francoščine*	2		v	
HU	Zaključni izpit v višjem sekundarnem izobraževanju	3	v		v
MT	Spričevalo o sekundarnem izobraževanju MATSEC	3	v		v
	Maturitetno spričevalo MATSEC	3	v		v
NL	Nacionalni preizkus znanja VMBO	2	v		
	Nacionalni preizkus znanja HAVO	3	v		
	Nacionalni preizkus znanja VWO	3	v		
AT	Standardizirani in kompetenčno usmerjeni maturitetni izpit na splošnih srednjih šolah	3	v		
PL	Zaključni izpit iz jezika ob koncu nižjega sekundarnega izobraževanja (osnovna, nadaljevalna raven)	2	v	v	
	Maturitetni izpit iz jezika (osnovna, nadaljevalna, dvojezična raven)	3	v		v
PT	Nacionalni zaključni izpit v sekundarnem izobraževanju	3	v		
	Nacionalni zaključni izpit v sekundarnem izobraževanju*	3	v		
RO	Nacionalni preizkus znanja za pridobitev bakalavreata: test C – preverjanje jezikovnih spretnosti v tujem jeziku	3	v		
SI	Splošna matura	3	v		v
	Poklicna matura*	3	v		v
SK	Zaključni izpit: zunanji in notranji pisni preizkusi	3	v		
FI	Maturitetni izpit	3	v		v
SE	Nacionalni preizkus znanja	2	v		
	Nacionalni preizkus znanja	3	v		
UK-ENG	Splošno spričevalo o sekundarnem izobraževanju (GCSE)	3	v	v	v
	Splošno spričevalo o izobraževanju na prvi stopnji višje ravni (AS)	3	v	v	v
	Splošno spričevalo o izobraževanju na višji ravni (raven A ali A2)	3	v		v
UK-WLS	Splošno spričevalo o sekundarnem izobraževanju (GCSE)	3	v	v	v
	Splošno spričevalo na prvi stopnji višje ravni (AS)	3	v	v	v
	Splošno spričevalo o izobraževanju na višji ravni (raven A ali A2)	3	v		v
UK-NIR	Splošno spričevalo o sekundarnem izobraževanju (GCSE)	3	v	v	v
	Splošno spričevalo o izobraževanju na prvi stopnji višje ravni (AS)	3	v	v	v
	Splošno spričevalo o izobraževanju na višji ravni (raven A ali A2)	3	v		v
UK-SCT	Nacionalni preizkus znanja 5	3	v		v
	Preizkus znanja na višji ravni	3	v		v
	Preizkus znanja na najzahtevnejši ravni	3	v		v
ME	Maturitetni izpit	3	v		v
	Strokovni izpit*	3	v		v
NO	Zaključni izpit v nižjem sekundarnem izobraževanju – angleščina	2	v	v	
	Preizkus znanja splošnih jedrnih predmetov – angleščina	3	v		v
	Preizkus znanja splošnih jedrnih predmetov – tuji jeziki, raven I ali II	3	v		v
	Preizkus znanja strokovnih predmetov: angleščina oziroma tuji jezik, raven I, II ali III*	3	v		v
RS	Sprejemni izpiti za vpis v dvojezične oddelke v osnovni šoli	2		v	
	Sprejemni izpiti za vpis v dvojezične oddelke v gimnazijah	2		v	
	Sprejemni izpit za filološke gimnazije in oddelke*	2		v	
TR	Skupni preizkusi znanja v 8. razredu	2	v	v	
	Preizkus znanja za sprejem v dodiplomski študij 5	3	v		v

[27] Rezultati nacionalnih preizkusov znanja angleščine, francoščine in nemščine se uporabljajo tudi za usmerjanje učencev v ustrezne vrste izobraževanja na ravni ISCED 3, kar velja samo za učence, vpisane v nižje sekundarno izobraževanje tehniške smeri.

Preglednica 3: Glavni nameni preizkusov znanja jezikov s formativnim učinkom, ISCED 2 in 3, 2014/15

	Poimenovanje preizkusa	Raven ISCED preizkusa znanja	Evalvacija izobraževalnega sistema	Evalvacija poučevanja in učenja na ravni šole, šolskega oddelka ali učenca
BE de	Spričevalo o učenju francoščine B1	3	v	
	Spričevalo o učenju francoščine B2	3	v	
BE nl	Program nacionalnega preverjanja znanja francoščine: bralno in slušno razumevanje, pisna spretnost	2	v	v
	Program nacionalnega preverjanja znanja francoščine: slušno razumevanje in govorna spretnost	3	v	v
BG	Nacionalni zunanji preizkus znanja	2	v	
	Nacionalni zunanji preizkus znanja	2	v	
CZ	Vzorčna raziskava o dosežkih učencev v 4. in 8. razredu osnovne šole in v 2. letniku poklicnih šol na višji sekundarni ravni	2	v	v
	Vzorčna raziskava o dosežkih učencev v 4. in 8. razredu osnovne šole in v 2. letniku poklicnih šol na višji sekundarni ravni	3	v	v
DK	Nacionalni preizkus znanja	2		v
DE	Primerjalni preizkusi znanja VERA	2		v
	Nacionalno preverjanje znanja jezikov	2	v	v
ES	Nacionalni preizkusi znanja v 8. razredu (v Valenciji, Ekstremaduri, Madridu, Navari, Murciji in Baskiji): Valencija: diagnostično preverjanje in ocenjevanje znanja: preizkus jezikovnih kompetenc Ekstremadura: diagnostična evalvacija EDEX Madrid: preizkusi ustne in pisne spretnosti (SEJO A2, B1 in B2) Murcija: regionalna diagnostična evalvacija Navara: diagnostična evalvacija jezikovnih kompetenc v angleščini Baskija: diagnostična evalvacija	2	v	v
	Nacionalni preizkusi znanja v 10. razredu (na Kanarskih otokih, v Kantabriji, Kataloniji, Ekstremaduri in Madridu): Kanarski otoki: potrjevanje znanja učencev pri CLIL v 10. razredu – izpiti GESE Trinity College Kantabrija: standardizirani preizkusi znanja angleščine Katalonija: evalvacija znanja v nižjem sekundarnem izobraževanju Ekstremadura: integralna evalvacija dvojezičnih oddelkov Madrid: preizkusi spretnosti ustnega in pisnega sporočanja (SEJO A2, B1, B2 in C1)	2	v	v
FR	Preverjanje znanja CEDRE	2	v	
LT	Standardizirani preizkus znanja tujega jezika	2		v
LU	Standardizirani preizkusi znanja	2	v	
	Nacionalni preizkusi znanja angleščine	2		v
	Nacionalni preizkusi znanja francoščine*	2		v
	Nacionalni preizkusi znanja nemščine*	2		v
HU	Preverjanje znanja tujega jezika	2	v	v
	Preverjanje znanja tujega jezika	2	v	v
	Preverjanje znanja ciljnega jezika*	2	v	v
	Preverjanje znanja ciljnega jezika*	2	v	v
	Preverjanje znanja ciljnega jezika	3	v	v
MT	Letni zaključni izpiti v sekundarnih šolah	2		v
	Letni zaključni izpiti v sekundarnih šolah	2		v
	Letni zaključni izpiti v sekundarnih šolah	2		v
	Letni zaključni izpiti v sekundarnih šolah	3		v
	Letni zaključni izpiti v sekundarnih šolah	3		v
AT	Preverjanje doseganja nacionalnih standardov izobraževanja	2	v	v

			Evalvacija izobraževalnega sistema	Evalvacija poučevanja in učenja na ravni šole, šolskega oddelka ali učenca
	Poimenovanje preizkusa	Raven ISCED preizkusa znanja		
PT	Predhodni preizkus znanja angleščine	2	v	v
RO	Nacionalna evalvacija: preizkus znanja kurikularnega področja jezik in komunikacija	2		v
SI	Nacionalno preverjanje znanja	2	v	v
FI	Drugi nacionalni jezik: švedščina kot jezik B, 9. razred; finščina kot jezik A; finščina na ravni domačega govorca, 9. razred	2	v	v
	Tuji jeziki v 9. razredu*	2	v	v
IS	Islandski nacionalni preizkusi znanja	2	v	
LI	Preizkusi doseganja standardov učnih vsebin	2	v	v
	Spletni prilagoditveni sistem preverjanja znanja učencev 8. razreda*	2		v
ME	Preverjanje znanja ob koncu drugega obdobja osnovne šole	2	v	v
	Preverjanje znanja ob koncu tretjega obdobja osnovne šole	2	v	v
NO	Nacionalni preizkus znanja angleščine	2	v	v

IZVAJALSKA AGENCIJA

ZA IZOBRAŽEVANJE, AVDIOVIZUALNO PODROČJE IN KULTURO

Analize izobraževalnih in mladinskih politik

Avenue du Bourget 1 (BOU2)
B-1049 Brussels
(http://ec.europa.eu/eurydice)

Glavna urednica

Arlette Delhaxhe

Avtorice

Nathalie Baïdak (koordinacija), Isabelle De Coster, Marta Crespo Petit

Oblikovanje in grafika

Patrice Brel

Koordinatorica izdaje

Gisèle De Lel

NACIONALNE ENOTE EURYDICE

AVSTRIJA

Eurydice-Informationsstelle
Bundesministerium für Bildung und Frauen
Abt. Internationale multilaterale Angelegenheiten
Minoritenplatz 5
1014 Wien
Prispevek enote: skupna odgovornost

BELGIJA

Unité Eurydice de la Fédération Wallonie-Bruxelles
Ministère de la Fédération Wallonie-Bruxelles
Direction des relations internationales
Boulevard Léopold II, 44 – Bureau 6A/008
1080 Bruxelles
Prispevek enote: skupna odgovornost;
Nathalie Delvigne (strokovnjakinja)

Eurydice Vlaanderen
Departement Onderwijs en Vorming/
Afdeling Strategische Beleidsondersteuning
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel
Prispevek enote: Eline De Ridder (koordinacija); Marie Brems (strokovnjakinja z Agencije za zagotavljanje kakovosti v izobraževanju in usposabljanju); Sien Van den Hoof (strokovnjak z Oddelka za izobraževanje in usposabljanje)

Eurydice-Informationsstelle der Deutschsprachigen Gemeinschaft
Autonome Hochschule in der DG
Monschauer Strasse 57
4700 Eupen
Prispevek enote: Thomas Ortmann in Stéphanie Nix

BOSNA IN HERCEGOVINA

Ministrstvo za civilne zadeve
Oddelek za izobraževanje Bosne in Hercegovine
Trg BiH 3
71000 Sarajevo

BOLGARIJA

Enota Eurydice
Center za razvoj človeških virov
Enota za raziskovanje in načrtovanje izobraževanja
15, Graf Ignatiev Str.
1000 Sofia
Prispevek enote: Anna Arsenieva-Popova (strokovnjakinja)

HRVAŠKA

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta
Donje Svetice 38
10000 Zagreb
Prispevek enote: Duje Bonacci

CIPER

Enota Eurydice
Ministrstvo za izobraževanje in kulturo
Kimonos and Thoukydidou
1434 Nicosia
Prispevek enote: Christiana Haperi;
strokovnjakinja Efrosyni Tofaridou (Oddelek za splošno sekundarno izobraževanje, Ministrstvo za izobraževanje in kulturo)

ČEŠKA REPUBLIKA

Enota Eurydice
Center za mednarodno sodelovanje v izobraževanju
Dům zahraniční spolupráce
Na Poříčí 1035/4
110 00 Praha 1
Prispevek enote: Sofie Doškářová, Jana Halamová, Petra Prchlíková; Petr Drábek (strokovnjak)

DANSKA

Enota Eurydice
Agencija za visoko šolstvo
Bredgade 43
1260 København K
Prispevek enote: Dansko ministrstvo za izobraževanje in Danska agencija za visoko šolstvo

ESTONIJA

Enota Eurydice
Oddelek za analize
Ministrstvo za izobraževanje in raziskovanje
Munga 18
50088 Tartu
Prispevek enote: Kersti Kaldma (koordinacija); Kristi Mere, Kersti Sõstar (strokovnjakinji)

FINSKA

Enota Eurydice
Finska nacionalna uprava za izobraževanje
P.O. Box 380
00531 Helsinki
Prispevek enote: Kristiina Volmari

MAKEDONIJA

Nacionalna agencija za evropske programe izobraževanja in mobilnosti
Porta Bunjakovec 2A-1
1000 Skopje

FRANCIJA

Unité française d'Eurydice
Ministère de l'Éducation nationale, de l'Enseignement supérieur et de la Recherche
Direction de l'évaluation, de la prospective et de la performance
Mission aux relations européennes et internationales
61-65, rue Dutot
75732 Paris Cedex 15
Prispevek enote: Bruno Trosseille in François Monnanteuil (strokovnjaka)

NEMČIJA

Eurydice-Informationsstelle des Bundes
Urad EU nemškega ministrstva za izobraževanje in raziskovanje, PT-DLR
Rosa-Luxemburg-Str.2
10178 Berlin

Eurydice-Informationsstelle der Länder im Sekretariat der Kultusministerkonferenz
Graurheindorfer Straße 157
53117 Bonn
Prispevek enote: Thomas Eckhardt in Brigitte Lohmar

GRČIJA

Enota Eurydice
Direktorat za evropske in mednarodne zadeve
Ministrstvo za kulturo, izobraževanje in verske zadeve
37 Andrea Papandreou Str. (Office 2172)
15180 Maroussi (Attiki)
Prispevek enote: Magda Trantallidi, Nicole Apostolopoulou

MADŽARSKA

Nacionalna enota Eurydice
Madžarski inštitut za raziskave in razvoj v izobraževanju
Szobránc utca 6-8
1143 Budapest
Prispevek enote: skupna odgovornost

ISLANDIJA

Enota Eurydice
Inštitut za preizkuse znanja v izobraževanju
Víkurhvarfi 3
203 Kópavogur
Prispevek enote: skupna odgovornost

IRSKA

Eurydice Unit
Department of Education and Skills
International Section
Marlborough Street
Dublin 1
Prispevek enote: Breda Naughton (P.O., Enota za kurikularne in ocenjevalne politike, Urad za izobraževanje in spretnosti); Tim Desmond (Državna izpitna komisija); Anne Gallagher (Ekspertna skupina za kazalnik večjezičnosti)

ITALIJA

Unità italiana di Eurydice
Istituto Nazionale di Documentazione, Innovazione e Ricerca Educativa (INDIRE)
Agenzia Erasmus+
Via C. Lombroso 6/15
50134 Firenze
Prispevek enote: Simona Baggiani;
strokovnjakinja: Diana Saccardo (*Dirigente tecnico, Ministero dell'Istruzione, dell'Università e della Ricerca*)

LATVIJA

Enota Eurydice
Državna agencija za razvoj izobraževanja
Vaļņu street 3
1050 Riga
Prispevek enote: skupna odgovornost;
strokovnjakinja: Rita Kursīte (Nacionalni center za izobraževanje)

LIHTENŠTAJN

Informationsstelle Eurydice
Schulamt des Fürstentums Liechtenstein
Austrasse 79
Postfach 684
9490 Vaduz
Prispevek enote: enota Eurydice

LITVA

Enota Eurydice
Nacionalna agencija za evalvacijo šol
Didlaukio 82
08303 Vilnius
Prispevek enote: Irena Raudienė (strokovnjakinja)

LUKSEMBURG

Unité nationale d'Eurydice
ANEFORE ASBL
58, boulevard Grande-Duchesse Charlotte
1330 Luxembourg
Prispevek enote: Tom Michels (MENJE Luxembourg) in Kathleen Lapie (nacionalna enota Eurydice Luksemburg)

MALTA

Enota Eurydice
Research and Development Department
Ministry for Education and Employment
Great Siege Rd.
Floriana VLT 2000
Prispevek enote: Odette Vassallo (strokovnjakinja)

ČRNA GORA

Enota Eurydice
Vaka Djurovica bb
81000 Podgorica
Prispevek enote: Divna Paljević-Šturm, Izpitni center

NIZOZEMSKA

Eurydice Nederland
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Directie Internationaal Beleid
Etage 4 – Kamer 08.022
Rijnstraat 50
2500 BJ Den Haag
Prispevek enote: skupna odgovornost Ministrstva za izobraževanje, kulturo in znanost ter Izpitne uprave (*College voor Toetsen en Examens*)

NORVEŠKA

Enota Eurydice
Ministrstvo za izobraževanje in raziskave
AIK-avd., Kunnskapsdepartementet
Kirkegata 18
P.O. Box 8119 Dep.
0032 Oslo
Prispevek enote: skupna odgovornost

POLJSKA

Enota Eurydice
Javni zavod za razvoj izobraževalnega sistema
Mokotowska 43
00-551 Warsaw
Prispevek enote: Beata Płatos;
strokovnjak: Radosław Kucharczyk (PhD, Univerza v Varšavi)

PORTUGALSKA

Unidade Portuguesa da Rede Eurydice (UPRE)
Ministério da Educação e Ciência
Direção-Geral de Estatísticas da Educação e Ciência (DGEEC)
Av. 24 de Julho, 134
1399-054 Lisboa
Prispevek enote: Isabel Almeida;
zunanja sodelavka: Paula Simões

ROMUNIJA

Enota Eurydice
Nacionalna agencija za javne programe na področju izobraževanja in poklicnega upsosabljanja
Universitatea Politehnică București
Biblioteca Centrală
Splaiul Independenței, nr. 313
Sector 6
060042 București
Prispevek enote: Veronica – Gabriela Chirea; v sodelovanju s strokovnjaki: Anco Mario Pegulescu, Ministrstvo za izobraževanje in znanstvene raziskave (inšpektorica za angleški jezik); Roxano Mihail, Nacionalni izpitni center (vodja raziskovalno-razvojnih projektov), Danom Ion Nasto, Pedagoški inštitut (raziskovalec)

SRBIJA

Enota Eurydice Srbija
Fondacija Tempus
Resavska 29
11000 Belgrade
Prispevek enote: skupna odgovornost

SLOVAŠKA

Enota Eurydice
Slovaško akademsko združenje za mednarodno sodelovanje
Krížkova 9
811 04 Bratislava
Prispevek enote: skupna odgovornost

SLOVENIJA

Enota Eurydice
Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport
Urad za razvoj izobraževanja
Masarykova 16
1000 Ljubljana
Prispevek enote: Saša Ambrožič Deleja;
strokovnjakinji: Karmen Pižorn (Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta) in Suzana Bitenc Peharc (Državni izpitni center)

ŠPANIJA

Eurydice España-REDIE
Centro Nacional de Innovación e Investigación Educativa (CNIIE)
Ministerio de Educación, Cultura y Deporte
c/ Torrelaguna, 58
28027 Madrid
Prispevek enote: Flora Gil Traver; zunanji strokovnjaki: Jorge David Serrano Duque in strokovnjaki z nacionalnih oddelkov avtonomnih skupnosti

ŠVEDSKA

Enota Eurydice
Universitets- och högskolerådet/The Swedish Council for Higher Education
Universitets- och högskolerådet
Box 45093
104 30 Stockholm
Prispevek enote: skupna odgovornost

TURČIJA

Enota Eurydice
MEB, Strateji Geliştirme Başkanlığı (SGB)
Eurydice Türkiye Birimi, Merkez Bina 4. Kat
B-Blok Bakanlıklar
06648 Ankara
Prispevek enote: Osman Yıldırım Uğur, Dilek Güleçyüz

ZDRUŽENO KRALJESTVO

Eurydice Unit for England, Wales and Northern Ireland
Centre for Information and Reviews
National Foundation for Educational Research (NFER)
The Mere, Upton Park
Slough, Berkshire, SL1 2DQ
Prispevek enote: Maureen Heron

Eurydice Unit Scotland
c/o Learning Analysis
Education Analytical Services
Scottish Government
Area 2D South, Mail point 28
Victoria Quay
Edinburgh EH6 6QQ
Prispevek enote: Catriona Rooke, Škotska vlada; strokovnjaki: Susan Waugh, Toria Fraser, Jonathan Ferrier in Douglas Ansdell, Oddelek za kurikul, kvalifikacije in keltščino, Škotska vlada

EC-01-15-598-SL-N

Jeziki v sekundarnem izobraževanju:
Pregled nacionalnih preizkusov znanja v Evropi – 2014/15

V tem poročilu Eurydice je primerjalni pregled nacionalnih preizkusov, s katerimi v evropskih državah preverjajo jezikovne kompetence dijakov sekundarnega izobraževanja. Analiza zajema različne vidike, npr. vedno večji pomen nacionalnih preizkusov znanja jezikov, namen testiranja, preverjane spretnosti in znanje, postopke zagotavljanja zanesljivega in primerljivega ocenjevanja in vpliv Skupnega evropskega jezikovnega okvira na nacionalna preverjanja.

V poročilu so zbrani podatki 28 držav članic EU ter Islandije, Lihtenštajna, Norveške, Turčije, Črne gore in Srbije. Referenčno šolsko leto je 2014/15.

Eurydice je omrežje, ki proučuje izobraževalne sisteme v Evropi in poskuša pojasniti, kako so organizirani in kako delujejo. Omrežje pripravlja opise nacionalnih izobraževalnih sistemov, primerjalne študije o izbranih temah, kazalnike in statistične analize. S svojim delom spodbuja in povečuje razumevanje, sodelovanje, zaupanje in mobilnost, tako na evropski kot na mednarodni ravni. Omrežje sestavljajo nacionalne enote s sedežem v evropskih državah, njihovo delo koordinira Izvajalska agencija EU za izobraževanje, avdiovizualno področje in kulturo. Vse publikacije Eurydice so brezplačno dostopne na spletišču Eurydice. Brezplačne tiskane izvode prejmete po naročilu. Za več informacij o omrežju Eurydice obiščite spletno stran http://ec.europa.eu/eurydice.

Urad za publikacije

ISBN 978-92-9492-329-5